

محمد ابراهيم ناميدى

نه مانا هندهك په يقين زمانى كوردى

**زارى كرمانجى ل دهقه را
به هدينان**

نه مانا هندهك په يقين زمانى كوردى

نه مانا هندهك په يقين زمانى كوردى
زارى كرمانجى ل دهقرا به هدينان

ناماده كرن

محمد ابراهيم ناميدى

ههسته‌کی دلسوز و خه مخور

ب راستی ئیک ژ وان بهرسینگرتنا هر نه‌ته‌وهیه‌کی نه‌وه کو زمانی خو هه‌بیت ، نه‌ب تنی کورد مه زاراقه یین جودایین هه‌بیت ، عه‌ره‌بان ژی یین هه‌بیت ، تورکان ژی یین هه‌بیت ، فارسان نه‌لمانان و هه‌موو ملله‌تین جیهانی یین هه‌بیت ، لی هه‌موویان زمانی خواندن و نفیسینی یی هه‌ی ، پیدقیه مه کوردان ژی زمانی خواندن و نفیسینی هه‌بیت لی نه‌فه کاری بسپورانه ، پیدقیه بسپور ژ بو مه فی کاری دروست بکه‌ن ، چه‌ند دهم ژی یی بچیت نه ئاریشه‌یه ، لی نه‌ز هیقیدارم د ژایانا خو دا ده‌ستپیکا فی پینگافی ببینم کو نه‌م بنگه‌هی زمانی کوردی بو خواندن و نفیسینی دا بجه‌زینین .

مسعود بارزانی

سه‌روکی هه‌رێما کوردستانی

دکونگری سی یی میزوبوتامیا دا / ده‌وک

۲۷ / ۱۰ / ۲۰۱۱

(پيشگوئن)

زمانی کوردی یی خوش و شرينه ، یی پر په یف و راماین زيرينه ، ب پیتین خو یی رهنگینه ، سامانه کی زمانی دیرینه ژ گه له ک زارا یی پینک هاتیه ژ کورمانجیا باکور و باشور و گورانی فهیلی یه ، ل جیهانی دهیتیه ناسین یی ئاری یه ، ههلبه ستفانا و رهوشه نیبرال سهر گرنگیا وی ئاخفتیه ، نفیسکارا ل سهر ریزمان و پیکهاتا نفیسینه . ئه فجا بلا ئه م هه می پیکفه پاریزین دا بمینیت هه ری یی خوش و شرين و رهنگین و زيرین و دیرینه ... زمانی کوردی ژ زمانین ئاری یه یی زهنگینه ب په یفا و گوتنا وه ک سامانه کی رهسن و که فنار و یی سقک ب ئاخفتی و ریزمان و سه خله تین دیار و تایهت . زنده باری میژوفان فی چهندی دسهلمین ، کو زمانی کوردی زمانه کی ب هیزه و یی سه ربه خویه و چ زمانین بیانی چ کارتیکرن ل سهر نه کرینه ، وه کو خودی ژی رازی (صادق بهاءالدین) زمانزان و فه کوله ری کورد کو د پهرتوکا خودا یا ب ناؤ و نیشان (ئید یه میت کوردی) گوتی (زمانی کوردی هیژ که رهستی خافی دهست نه لیډایه) ، ژ بلی هنده ک په یقین زمانی عه ره بی یین سهر ب ئایینی ئیسلامی فه ، نفیسین بزمانی کوردی یا هاتیه ب کارئینان به ری دیار بونا ئایینی ئیسلامی یی پیروز ب پیتین (ماسی سوارت) (masi sorat) ب (۳۷) پیتا یی پینک هاتیه ژ چوار زارا (کورمانجیا باکور - کورمانجیا باشور -

فہیلی و گورانی) و زارین مہحلی یین ژئی دہرکہفتین وەک بەھدینی -
سورانی - زازاکی - شەبەکی و ھەورامی ..... ھتد وەکو ھاتی یە
دیارکرن د پەرتوکا شەھید مەلا ئەنوەر مایی(محاصرە فی الصین عن
الکورد) تێدایاھاتی یە دیارکرن کو زمانی کوردی زفریتە ئەسلی
(الانزانی) anzani کو زمانین ئاری یین ژئی دہرکہفتین ئان ژئی ھاتین
وەک زمانی کوردی و اسانسکریتیہ و فارسی).

نه مانا هندهك پهيشا

نه فو و پشته بوري نا گهلهك رفيشتا د گهلهك چهرخا دا بين نه ته وا كورد، و كوردستان بو چوار پارچه ل ژير سيستم و ره وشه نيري ا چوار رژيما و سيته مكاري ا وانا، و پيشكهفتنا نو كه يا سه ردهم ژ ناليي ژين و ژياري فه و ته كنولوجيا في چهرخي د هه مي بيافاندا، و په يدا بونا هندهك ديياردا و بنه مايين كاري و كهل و په لين موديرن، و هه فنا سين و تي كه لبون د گهل ناكنجيين جيهاني، كارتيكرونه كا مه زن كر ل سه ر نه مانا هندهك په يقين زماني كوردي و هنده كين دي بين به ره فه نه ماناي فه دچن نانكو بين مه ترسي ا نه ماناي دا ل ده فه را به هدينان . وه كو يا دي ار د في پهرتوكي دا .

هېڅى و ئومىد

ئومىدەوارىن ئەڭ پەرتوكە بىتە ژىدەرەكى پاراستنا وان پەيقا ، و
نقىشتى نوكة بخوين و ژ بىر نەكەن و بىتە ھاندەرەك بو مه كو پەيقىن بىانى
ئەوين دناڤ زمانى مه دا بەرەڭ نەمانى قە بچن، و يىن زمانى كوردى بكار
بىن ل جاتى وانا ژ بلى ھندەك پەيف و ناڤىن زانستى كو د ھەمى زمانا دا
دەپنە گوتن و نقىسین سەر ئاستى جىھانى . . . . . و ھەمى بزاڤ و شىان بەپنە
تەرخان كرن بو رەسەنيا زمانى و پاراستنى، و چەند باشە ئەڤرو ل ژىر
ئالايى كوردستانى و حكومەتا ھەرىما كوردستانى مه ژى زمانەكى مىرى
ھەبىت ژ زارىن ھەرىما كوردستانى پىك ھات بىت وەك ئىك زمان بو
خواندننى و نقىسینى .

پینگاڤین نه کتشف و پراکتیکی

یا فہرہ ہندہک پینگاڤین دی ژ پینگاڤین بہری نوکہ ہاتینہ ہافیشتن د
فی بیافی دا . بھینہ ہافیشتن د ئەکتشف و پراکتیکی بن وہ کو زمانی
عہرہبی . بو نمونہ کو دہان زارین ہہین لی زمانی مبری نان فہرمی ئیکہ
سہرانسہری ولاتی عہرہبی . ہہژی گوتنی یہ کو ئەڈ بیر و بوچونہ بین
ماموستا و سہیدایین مہ بون ژ بہری دہان سالا . کو پستی سہرہلدانا
نادار ۱۹۹۱ یا پیروز گہلہک دہلیفہ پەیدا بون و بین ہہین بو ئیکانا
زمانی کوردی . ہیقی خوازین بھینہ مہزاختن و تدرخان کرن بو فی حەزا
نہتہوہبی، ہەر چەندہ دام و دہزگہہین راگہانندی و رەوشەنبیری و
نقیسەر و روژنامہنقیس و پەيامنیر و بیژەر زیدہباری دام و دہزگہہین
میری و حزبی و جہماوہری ئەفنہ ہہمی پیکفہ بکاری خو بی نقیسینی چ
نقیسار و پەرتوک و گوتار و راپورت و دہنگ و باس بن و ل قوتابجانا
..... ہند بین بزمانی کوردی بی پەتی سہرہدہری دکن ، و ئەم بی ل
وی ئومیدی کو دی ہوکار و پالپشت بن بو نہہیلانا فی مہترسی کو
رولی وان بی ہہستیار و کاریگہرہ و پینگاڤین باش بین دہافیزن د فی
بیافی دا . لی جہی داخی یہ کو ل سہر ئاستی نافخوبی ئەڈ دیاردہ ہەر یا
بەردہوامہ . وہ کو یا دیار د بہرپہرین فی پەرتوکی دا .

زمان شه نگستی مان و پیشقه برنا یه

بلال بیرا مه بیت زمان شه نگستی مان و پیشقه برنا ملله تایه و دروشم و ناساما ره سه نه تیا ملله تی یه ئیکه ژ بنه مایی نه ته وایه تی یین سه ره کی وهك خاك و وهلات و نشتیمان و ئالا و میژوو و خه بات و که لتور تا سرودا نشتیمانی (ئه ی ره قیب) کول جیهانی هدر ملله تهك شانازی و سه رفه رازی ب زمانی خو دکه ت ئه م ژ ی ملله ته کین ژ ملله تین جیهانی خودان خو فی زمانی ره سه ن و دیرین شانازی بی دکه یین .

ئا-ئه-ب-پ-ت-ج-چ-ح-خ-د-ر-ز-ژ-س-ش-ع-غ-

ف-ؤ-ق-ك-گ-ل-م-ن-ه-و-ی

ئا-ئه-ب-پ-ت-ج-چ-ح-خ-د-ر-ز-ژ-س-ش-ع-غ-

ف-ؤ-ق-ك-گ-ل-م-ن-ه-و-ی

ئا-ئه-ب-پ-ت-ج-چ-ح-خ-د-ر-ز-ژ-س-ش-ع-غ-

ف-ؤ-ق-ك-گ-ل-م-ن-ه-و-ی

ئا-ئه-ب-پ-ت-ج-چ-ح-خ-د-ر-ز-ژ-س-ش-ع-غ-

ف-ؤ-ق-ك-گ-ل-م-ن-ه-و-ی

ئا-ئه-ب-پ-ت-ج-چ-ح-خ-د-ر-ز-ژ-س-ش-ع-غ-

ف-ؤ-ق-ك-گ-ل-م-ن-ه-و-ی

ئا-ئە-ب-پ-ت-ج-چ-ح-خ-د-ر-ز-ژ-س-ش-ع-غ-
 ف-ڦ-ق-ك-گ-ل-م-ن-ه-و-ى
 ئا-ئە-ب-پ-ت-ج-چ-ح-خ-د-ر-ز-ژ-س-ش-ع-غ-
 ف-ڦ-ق-ك-گ-ل-م-ن-ه-و-ى
 ئا-ئە-ب-پ-ت-ج-چ-ح-خ-د-ر-ز-ژ-س-ش-ع-غ-
 ف-ڦ-ق-ك-گ-ل-م-ن-ه-و-ى

بابەتییڭ پەرتوكى

۱- بەشى ئېكى

ئەو پەيغېن نە ماين و بكار نا ئىنين ويىن دمه ترسيا نە مانى دال دەقەرا
 بەھدىنان

۲- بەشى دوويى

پەيغ و رستين بيانى ئەوين دئاخفتنا و گەنگەشىن روزانە ئەم بكار
 دئىنين

۳- بەشى سىيى

ئەو ناڧىن كەسايەتى يىن ھەردو رەگەزا ئەوين نە ماين

۴- بەشى چواريى

ئەو زاراڧ و پەيغ و رستين بزمانى ئنگليزى بكار دئىنين دئاخفتنا و
 كارى خوويى روزانە دا.

بەشى ئېكى

پەيغېن كوردى ئەوين دمه ترسيا نە مانى دال دەقەرا بەھدىنان

تپینی

(ب.ع) رامانا ویّ کو بزمانیّ عہرہ بی دھیتہ گوتن
(ب.ك) راماناویّ کو بزمانیّ کوردی دھیتہ گوتن

(نا)

- ۱- ناشوب
- ۲- ٹیل ٹان عیّل
- ۳- ٹاویتہ
- ۴- ٹارہزومہند
- ۵- ٹارہزو
- ۶- ٹالوزکرن
- ۷- ٹا سیدہ
- ۸- ٹافکا باجان سورکا
- ۹- ٹیشکانیّ
- ۱۰- ٹاقرینک
- ۱۱- ٹالیل و مالیل
- ۱۲- ٹاخہبان
- ۱۳- ٹاگراران
- ۱۴- ٹاقر و ستہور

- ۳۷- ئاش ئاشوك
- ۳۸- ئاخلهويك
- ۳۹- ئا خا سهرا
- ۴۰- ئارميش
- ۴۱- ئازوك
- ۴۲- ئازوقه
- ۴۳- ئاژهلدار
- ۴۴- ئاژهلساز
- ۴۵- ئاژهلسازى
- ۴۶- ئاسووده
- ۴۷- ئاسنكىش
- ۴۸- ئاش بهتال
- ۴۹- ئاثرهه
- ۵۰- ئاڧاگر
- ۵۱- ئاقيد
- ۵۲- ئال
- ۵۳- ئاهين
- ۵۴- ئاوايى خوينى
- ۵۵- ئوول
- ۵۶- ئيشقلىكى
- ۵۷- ئينجهق
- ۵۸- ئهلهه

- ۵۹- ئاھا پەزى
۶۰- ئاھا تەرىق
۶۱- ئاخىف
۶۲- ئاخویر
۶۳- ئاخ ماخى
۶۴- ئادوى
۶۵- ئارەزومەند
۶۶- ئارام گەھ
۶۷- ئارودە
۶۸- ئازا
۶۹- ئازمان دار
۷۰- ئازوتن
۷۱- ئاسقى
۷۲- ئاشیرك
۷۳- ئاشویت
۷۴- ئاشیت
۷۵- ئافجى گەر
۷۶- ئاف روى
۷۷- ئاف زھ
۷۸- ئاقل مەند
۷۹- ئاگروك
۸۰- ئالى گر
۸۱- ئال چاغ
۸۲- ئانە

(ن ا)

(ناشوب) ئەو تىشى مروڧ د ھىزا خو دا دورست كەت و ئاڧا دكەت
كو (ب ع) (خيال) وەكو يى خەيالى يە
(ئىل ئان عىل) وەكو عىلا ەره با كو ھەردەم دىيژن قەبىلا
(ئاويىتە) كو نو كە ھەر پەيقا ب ع بكار دئىنن (مركب)
(ئارەزومەند) بو كەسى ھەزل سەر كارەكى ھە بيت و داخبا ر بيت
يى چ يى ھونەرى بيت ئان ستران ئان يىن دى بن .... ھتد و دل و ڧىان ل
سەر ھەبيت ل دەسپىكا وى كارى ب ع دكار ئىنن (ھاوى) فلان كەس
ھىشتا ھاوى يە .

(ئارەزو) (ھوايە) كارى وى ئەو ە (ب ع) ھىوايە تا وى ئەڧەيە چ كار
بيت ئان ستران بن ئان پىشەيە كا دى بيت .
(ئالوز كرن) گرىككنا ھندەك شول و بابە تا و كارا ب ع (تعقيد)
(معقد)

(ئەڧنى) يى وەرمتى .
(ئاسىدە) جورەكى خوارنى يە ژ توى يىن ھشك يىن قوتاي دگەل
دوھنى چىدكر وەكى ئارخاڧكى .
(ئاڧكا باجانە سوركا) يا بويە مەعجىنا تەماتى .
(ئىشكانى) يارپە كا كەڧنە ب ئىشكىن دارى يىن سەر تىژ دكرن دناڧ
ئاخى دا وەكى پلىتكانى مەرچىن خو ھەبون بو سەر كەڧتى .

(ٺافڙينڪ، ٺافڙونگ) نوڪه ب عهريه بي سهحابه يه ٺان زنجير كا
پهنه روني و جل و بهرگا .

(ٺاليل و ماليل) ڙ ٺاليل و ماليل خه بهر ددهت (خه بهر ٽ هه مه جور
هه ر ته فشي هه ڪي ل ٺه رده ڪي ددهت)

(ٺاخه بان) دانانا ٺاخه ب شيوازه ڪي ٽايهت ل سه ر باني خانين بهري
ل سه ر ته خا گاريتا و نير كا و هي سيلڪا و چلي .

(ٺاگر باران) جو ره ڪي قوماشي ب ته يسو ڪو زريچ بو، دگوتني پهرو ڪي
ٺاگر باران .

(ٺافڙ و ستهور) بو ٺاهه لي ديباڻي بهري دا .

(ٺيشته ٺيشتي) (ٺيشته ٺيشت) بو ته عدايي و نه ره حه ٽيا كه سانه ڪي ٺان
ٺاهه له ڪي حا لي وي گه له كه نه خوش ڪر و به لا خو ڙي فه نه دڪر (ته ٺينا
ٺيشته ٺيشتي)

(ٺالوز) (ٺالوز ڪرن) دهيتن بو مڙيل بونا كه سانه ڪي ٺان ٺالوزيا هزر و
بيرين وي .

(ٺاش) ماڪينا هي رانا گه نمي بو ٺاري ٺان ٺاشي ته حيني ٺان چيڪرنا
هنده كه جوري ٺاهين خوارني ڙ ساڦاري ٽا پيشڪي برنجي .

(ٺافار) ٺافاري گوندي ڙ رهز و چه ما و جنينڪا و شيفڪ و ريارا .

(ٺاشقان) ٺهوي ل سه ر ٺاشي ٺاري ڪار دڪهت .

(ٺاري تويا) ٺه و توين هسڪرين و هي ران دا بيته ٺاري تويا .

(ٺارخافڪ) ٺاري قه لاندی دگهل دوهني ب گه له كه جورا .

(ٺوحو) په يقه كا ته عه جب گرتني يه .

(نالی سور) جوړه کي ھر ميکا دگوتني ھر ميکين نالی سور و بو مروښين
ريين وان دسور دگوتني يي ري نالی سوره.

(ئيغبال) شانسي مروفي نان ب ع (نصيب) (بي تالع ونه سيب)

(نيازنه وه) ئنيه تا منه من لبه ره وه کو ب ع دهيته گوتن (في النيه)

(ناگه هکرن) تا نوکه ب ع دهيته بکارئينان (تنبيه)

(نافراختن) (هه رپلان دن) ب ع دهيته گوتن (اغراو) فلان تشت يي

مغري يه بو وي اغراو چيکر . وهندهك جارا بو سهر دابرنی دهيت .

(نافگر) تا نوکه تانکي نانا باني دييوني کو (ب ع) يه

(نافدهل) سده قاف (ساقی) وه کو نافدهر بو دانا نافي و بو نافي زه لامي

ژی دهيته بکارئينان

(نابلوق) (ب ع) دهيته گوتن بو گه ماره دانا نابوری ب، ع حصار

اقتصادي

(ئيشاره) جوړه کي دهر سوکين سهری نه بو کچان دهيته ب کارئينان

يا سفک و تهنکه

نالی نوک) نه و نوکين د نافي دا هاتي نه نماندن بو ماوه کي باشي بشتي

هشککرنی يين کري نه دوو کهر

(ئيشک) نه و دار کي ب دريژا هيا راسته ي دهانه ب کارئينان بو گه لهک

کارا وهک شداندنا باري دهوارا . چوري سهر تيش بو ياريا ئيشکانی .

(نالی گهه) بو ره خي کوماخي دهاته گوتن

ئوبه ئوبه) دهستک دهستک

ئيقه ل . ئيقه لي . ئيقه لبون) بو يي نه باش ويي دهمان پيس نان يي خو نه

نياسی

(ناش ناشوك) هدر ب-ع دهیته گوتن مهعیده ئان معده.
(ناخله ویک) ئیکه ژ ئامانین لیلانگه هی بههرا پیتر ب-ع دهیته گوتن
تا وه

(ئاخا سهرا) جوړه کی ئاخی یه بو سهر شیشتنی ژ لایی ژنان فه دهاته
بکارئینان دگوتنی ئاسهرا خا

(ئارمیش) جوړه کی پهروکی حهریری یه بی کرمی (دوده القز)
(نازوک) زبلی کیمیاوی یه و بههرا پیتر ب ع دبیزنی سهمادی
کیمیاوی

(نازوقه) ب ع دهیته گوتن نهرزاق نوکه ب ک دهیته گوتن ناهین
خوارنی

(ناژه لدار) خودانکهری ناژه لی ژ تهرش و کهوالی و مهر و مهلاتی
(ناژه لسان) پزیشکی فیتنه رنه ری یه ب ع دهیته گوتن دختوری
بهیته ری یه

(ناژه لسانی) فیتنه رنه ری
(ناسوده) ب ع دهیته گوتن بی مرتاحه و بی مومته ئینه
(ناسنکیش) ب ع دهیته گوتن (مغناتیس)
(ناش بهتال) ژ کاری خو فه کیشا ئان هیلا
(ناقره ه) یاب شهه (شه) ب ع بههرا پیتر دبیزن یاب رتوبه ته
(ناقگر) ب ع (هور) کو نیریکی په یفا بریم
(ناقید) عاقد بو ژورا ب که ره سستی گنجی چیکری کاشخانکی وه کو قوبا
(نال) رهنگی سور
(ناهین) ئاسن

(ئاوايى خوينى) تا نو كه ب ع يه (فصيلة الدم)

(ئول) ب - ع د بېژن دين

(ئيشقلىكى) رېقە چون سەر پى يەكى

(ئىنجەق) ب ع دەيتە گوتن بالاخص

(ئاخا پەزى) ئەو ئاخا لىياز ، گەلەك ھاتىپە چاندن ئىدى چو تىشت لى

شىن نايىت

(ئاخا تەرىق) بو ئاخا فەقوتك و گەشوك دەيتە گوتن وەكو تەرقى و

تەرقاندن

(ئاخىف) بو مروقى دئاخقىت دەيتە گوتن

(ئاخوير) بو گوڧى و جھى مەر و مەلاتى و تەرشو كەوالى ھەر وەسا بو

ئەختە خانە - كول - ھەل - دەيتە گوتن

(ئاخ ماخى) گوھشىن و بى نەحسان ب ع الغفله و الغباو

(ئادوى) مېش و مورپن زياندار

(ئارەزومەند) گەلەك خەرىب ، گردار ، پەرسىتوك تېژ

(ئارام گەھ) جھى بېھن فەدانى ژ بەر نەخوشى

(ئارودە) نەترو ، بى بى خىرەت ، بى ترويش ، كەيف ب خو ھاتن

(ئازا) موكم ، رەق ، ھشك - و بو بى سەربەخو ب - ع حر

(ئازمان دار) دەۋ خوشى ، ئەزمان حولى ، دەۋ دژوار

(ئازوتن) وەك ھازەر ، لى خور ، ھازو ، ھازفان وەكو ئازو وەرە

(شوفېر ، بى خور ، ھازو

(ئاسقى) بەر پىك ، بەنى گورە گرېدانى و ھندەك دېژن عاسقى

(ئاشىرك) مەشكا شىرى دونى

(ناشویت) ره نیا به فری

(ناشیت) سیلافا ئافی

(ئافجی گهر) فه چنوک، دروارچی ، پاته کهر

(ئافر وی) شهرم ، پویته ههروه سا بو بانگدان و پیته پیدان

(ئافز ه) ئافا لیواز و دزیت

(ئافل مه ند) تیر ئافل هنده ک دبیژن ئاقلدار

(ئاگروک) نه خوشیه کا رووه کی یه یا چاندنی

(ئالی گر) پشت گهرمی ، لاگیر ب ع المیال

(ئال چاغ) خاپینوک، پیلان گیر

(ئانه) هاریکاری و دهست گرتن

(نە)

- ۱- نە خجە
- ۲- ئوبە ئوبە
- ۳- ئەلەمك
- ۴- ئەلەنتريك
- ۵- نەختوبار
- ۶- ئەسەحى
- ۷- ئەوا _ ئەوى
- ۸- نەرزو حالچى
- ۹- ئەوى دى
- ۱۰- ئەتەمىن
- ۱۱- ئەزمانسورك
- ۱۲- ئەزگورى
- ۱۳- ئەشى
- ۱۴- ئەفنى
- ۱۵- ئەندازە
- ۱۶- ئەجلاڧ
- ۱۷- ئەلەھ
- ۱۸- ئەجزاخانە
- ۱۹- ئەژدەھار
- ۲۰- ئېزەمك

(۴)

(ئەلەمك) جورەكى نەخوشىيە مروف توش دىت و د ھندەك قوناغا
دا پلا گەرماتىيە بلند بيت (قوناغا دژوار) نەخوش توشى فالنجى دىت
(شلى)

(ئەلمەتريك) يا بويه لايت . ئەلەكتريك ياسەرب ئنگلىزى قە يە
(ئەلەكارىك)

(ئەختوبار) يى ب وەفا . ھەر دەم دەيتە گوتن يى بى وەفا ئان يى ب
وہفا كو وەفا (ب ك) يە ژپەيقا وەفى . كو ب-ك يى ب ئەختوبارە ئان
ھەى بى ئەختوبار .

(ئەسەحى) راستى (يا ئەسەحى يە ئان نە و ھەروەسا)
(ئەوا_ئەوى) بو گازى كرنا ھەر دوو رەگەزا ھندەك جارا يا تايىت
بو ناقبەرا ژن و ميرا .
(ئەوى دى) دەھاتە گوتن بو وى كەسى ئەوى مروفى ناڧى وى
نەدزانى .

(ئەتەمىن) جورەكى نەخشى ل سەر قوماشى دەھاتە كرن ژ لاىي ژنان
قە ل سەر چارچەفا و ھندەك پەروكا دناۋ مالى دا و بو جھازى بو كى .
(ئەزمانسورك) پەيشەكا ترسىنى بو ، بو زاروكا دگوت دا بنشن ئان
كارەكى خراب نەكەن . راماڧ ژى مروفە

(ئەرزو ھالچى) نقيسەرى بىر ئاينى ئان عەريزا (عەرز و ھال) ھەرچەندە
ياسەرب زمانى عەرەبى ۋەيە (عرچ الاحوال).
(ئەز گورى) ئەز قوربان _ ئەز خولام_ ئەز بەنى ... ھتد كو نوکە ب
ئاستەكى زور كيم دەيتە ب كارئينان.
(ئەشى) چيدبیت دەيتە گوتن ب ع يا جائزە ئان جائز.
(ئەندازە) ھەر بكار دئینن ب ع ھندسە ، فلان مهندس ل پشکا
ھەندەسى کار دکەت .
(ئەخجە) پارى کاش ئان بى ھشک .
(ئەجلاف) بوو وی دەيتە گوتن ئەوی نەحەجتى وی گەلەك ب بزاڤ
وھندەك کارين خراب دکەت . ول جها خوناکريت . بى شيمه
(ئەلەھ) بو مروڤى گەلەك نيزيکى بنەمالى مروڤى (بنە بابى)
(ئەجزا خانە) دەرمانخانە ب ع صيدليه
(ئەژدەھار) ب ع تیتن مارى مەزن
(ئېزمک) جورەكى پرسکين سەر و چافانە

(ب)

- ۱- بهرشی
- ۲- بهله چهك
- ۳- بویاغ
- ۴- بارزینك
- ۵- بوكله
- ۶- بهرچافك
- ۷- بهر كوچك
- ۸- بوخچك
- ۹- باتمان
- ۱۰- باگردان
- ۱۱- بهفری
- ۱۲- بهرخى خالىّ خو
- ۱۳- بنام
- ۱۴- برمیت
- ۱۵- بهرمالك
- ۱۶- بهر بهند
- ۱۷- بوليشان
- ۱۸- بهرگ
- ۱۹- بهنیشت

- ۲۰- بن همبانك
- ۲۱- بويينباغ
- ۲۲- بانبا گوندى
- ۲۳- بهر و بياؤ
- ۲۴- بوتك
- ۲۵- بهستا بهرا
- ۲۶- بيهن فال
- ۲۷- بههشتا ديكل و مريشكا
- ۲۸- بهر ساپيتك
- ۲۹- بهر هسينك
- ۳۰- بهستى
- ۳۱- بالولك
- ۳۲- بهر كه ندال
- ۳۳- بهر تفك
- ۳۴- بهر ده قانى
- ۳۵- بهلگهه
- ۳۶- باب عمرك
- ۳۷- بريم
- ۳۸- بالاؤ
- ۳۹- برانى
- ۴۰- بهر بيك
- ۴۱- برازاڤا

- ۴۲ - بیّ که بیّ
- ۴۳ - ب هانی و مانی یه
- ۴۴ - بیّلا
- ۴۵ - بیّ هش
- ۴۶ - بهردان
- ۴۷ - بزاره کرن
- ۴۸ - بانه هی دان
- ۴۹ - به فرگر
- ۵۰ - بهند کری
- ۵۱ - بهره باب
- ۵۲ - بارگه
- ۵۳ - بلیمهت
- ۵۴ - بهرده ستنک
- ۵۵ - بابک
- ۵۶ - بهستوک
- ۵۷ - بهسته ر
- ۵۸ - باسارک
- ۵۹ - بیقه ر
- ۶۰ - بهر تراش
- ۶۱ - بهزوک
- ۶۲ - بههر خاری
- ۶۳ - بن گرتی

- ۶۴- به‌لنگاز
۶۵- بافرو
۶۶- بادى
۶۷- بن گه‌لته
۶۸- بن هنگل
۶۹- بن هیلینك
۷۰- به‌رک‌پ
۷۱- به‌قه‌م بون
۷۲- بوغومتى
۷۳- بیف دیتن
۷۴- بی داد
۷۵- بادارى
۷۶- به‌رزه‌حفى
۷۷- برنجا بلیش
۷۸- به‌نیش‌ت
۷۹- بشافتى
۸۰- به‌ریکین خو
۸۱- باله‌ته . باله‌تبون
۸۲- بن بیف
۸۳- به‌قل
۸۴- بواری
۸۵- بابیجه

- ۸۶- بیژنك
۸۷- بی قام
۸۸- بهروبهان
۸۹- باسك
۹۰- بهقدم
۹۱- باقوفك
۹۲- بهرگیز
۹۳- باعجی نان باغی مالی
۹۴- با - بای
۹۵- بابهللسك
۹۶- باديك
۹۷- بازه
۹۸- باژهن
۹۹- باشزرووخ
۱۰۰- بهزكرن
۱۰۱- بهندیخانه
۱۰۲- بزوت
۱۰۳- بنه دار
۱۰۴- بنیات
۱۰۵- باپهسك
۱۰۶- باپیف
۱۰۷- باخمی

- ۱۰۸- بادار
 ۱۰۹- بارش
 ۱۱۰- بارهبر
 ۱۱۱- باز
 ۱۱۲- بازبهند
 ۱۱۳- باسك
 ۱۱۴- باؤ
 ۱۱۵- باقيل
 ۱۱۶- بانههی
 ۱۱۷- باهينك
 ۱۱۸- بهخشان
 ۱۱۹- بهربهست
 ۱۲۰- بهردار
 ۱۲۱- بهرسم
 ۱۲۲- بهرلا
 ۱۲۳- بهر وهج
 ۱۲۴- بهروك
 ۱۲۵- بهلهك
 ۱۲۶- بهندهر
 ۱۲۷- بهنگين
 ۱۲۸- بهنی
 ۱۲۹- بی تیل

- ۱۳۰- بیّ و هج
۱۳۱- بدر
۱۳۲- برق
۱۳۳- بژوین
۱۳۴- بکر
۱۳۵- بله خش
۱۳۶- بلوق
۱۳۷- بلویل فان
۱۳۸- بن پهر
۱۳۹- بیر نامه
۱۴۰- بیلان

(ب)

(به‌رشى) دهیته گوتن نافه‌را دوک‌ه‌سان نان هه‌فالا یین نافیین وانا وه‌کو ئیک بن ، نازاد بو نازادی .

(به‌له‌چەك) پرتین کولندی دناؤ دوشافا تری پیکفه دهاته ناماده کرن ل ده‌می که‌لاندنی .

(بویاغ) یا به‌لافه سه‌بیغ نه‌وژی یا عه‌ره‌بی یه و به‌هرا پیتز بو سه‌بیغا ناهایا و جها تا پینلافا دهیته بکارئینان و دگهل کارین دی دا .

(بارزینک) ژ به‌ندکین هریی چیدکر ب رهنگ و شیوازه‌کی جوانی که‌له‌پوری کوردی هه‌لگری باری پشتی بو ، به‌س نافرته‌تا بکار دینا .

(بوکله) نه‌و پرچی سه‌ری یی وه‌کو کوم لیتکر سه‌ر نه‌نیا مره‌فی دا ل پیشیا سه‌ری بو هه‌ر دوو ره‌گه‌زا سه‌ر زاری عه‌ره‌بی فه‌یه .

(به‌رچافک) مه‌نزهرین چافا (چافک) دبیژن مه‌نزهرین طبی نه‌ نان یین شه‌مسی نه (ب ع) دهیته گوتن .

(به‌رکوچک) کوچکی ناگری و دهاته گوتن بو وی که‌سی هه‌ر نان هنده‌ک جاران ل مالا ئیکی بو دابیژنی یل به‌ر کوچی مه‌ نان وی .

(بوخچک) ژ په‌روکا دهاته چیکرن ، چوار گوشه بو و ژ گه‌له‌ک شیواز و رهنگا دهاته چیکرن و کارگه‌هین تاییه‌ت هه‌بون بو دورینی و

ناماده‌کرنی هه‌روه‌سا ب ده‌ستی و نامیری دورینی و بوخچکا بیک و زافا یین ب ناؤ و ده‌نگ بو .

(باطمان) بو کیشانا دهرامه تی بکار دئینا ل قه پانا و بازارا کو ههر باطمانه ک چوار من بو کو ههر منه ک ژى ۳ کیلو بو (ههر باطمانه ک ۱۲ کیلو گرام بو) ، عه یارین کیشانی من و باطمان بو ن ل ده می چوی بهری کارئینانا کیلویی . ههروهسا باتمان نافیی باژی ره کی کوردی یه ل کوردستانا باکور.

(باگردان) بهره کی گرو فری دریزه قه بارین ههین بو گیرانا بانى ناخى یی ئافه هیین بهری کو نوکه گه له ک کییم بکار دئین ل سهر ئاستی گوندا . نه فه ژى بو هندى داکو بانى ناخى بهیته شدانن دا دلوپا نه که ت.

(به فری) ژ داری و ده پین ته نک دهاته چی کون ژ لایى دارتاشی فه بو رامالینا به فری ل سهر بانا دوه رزی ژفستانى دا .

(به رخى خالى خو ئان مامى خو ئان بابى خو) په یقه کا خوشتشی یه دهاته بکارئینان بو وان بچو کیین تا ته مه نی ۱۴ سالی .

(بنام) په یقه کا خیزانی یه ناقه را دوو خیزانا بو نقشتی کور ماما و پیههل دهیته گوتن .

(برمیت) توتنا هویر وه ک ناری دهاته هه لکیشان ب ریکا دفی بههرا پیتر پیره ژنا بکار دئینا .

(به رمالک) وه کو به ته نیه کا ته نک بو ژ به ندکین هریا په زی چیدکر ب گه له ک رهنگ و شیوازا و جو هیین کورد نه ؤ به رمالکه چیدکون و هنده ک که سانین دی .

(به ره بند)

(بولیشان) نهو ئافا دهیته خواری ژ ئه رده کی ئان ژ یدره کی ئافى ب هیزه کا نافجی و ب قه باره کی گه له ک یی بوش .

(بنداڻ) ژورا بن قهسرى ل قاتى نهردى ژ ناڤاھى و هندهك جار دېته
سارداڻ نه گهر ل بن نهردى خانى بيت .

(باوهشينك) مهرحك. ل هافينا بكار دئينان ژ بهلگين دارقهسپا چيٽكرن
وهكو نالايه كى ب دهستى بكار دئينا بو با لى كرنى ل سهر و چافين مروڤى
د وهرزى هافينى دا .

(بهرك) جوره كى راژيرى نا ڦ مالى بو ژ هريا پهزى چيٽكرن .
(بدهنيشت) وهكو على كى گهلهك جور هه بون يى كهزاني و يى كه رهى
بو پشتى يى گه رهى بكار دئينا بو چاره سه ريا نيشى .

(بن همبانك) بو وى زاروكى دگوت نه وى يى دو ماهي كى خودى
دايه داى و بابا ب عه ره بى دگوتى (اخر العنقود) پشتى ژماره كا خيشك
و برا .

(بوينباغ) ريباتا زه لاما ب ع دهپته گوتن (رباط) .
(بانبا گوندى) نهو جهى خوش و بهر فره ل گوندى .
(بدر و بياڻ) رووبه رى چه م و خانى و هدر نه رده كى خوش و بهر فره
و ڦه كرى د دورمه ندورا .

(بستك) ژ ناسنى دهپته چيٽكرن يا دريژ بو ، بو نان وهر گيرنى سهر
سيلى و يا كورت بو بزارتنا پشكين گوشتى و هندهك كارين دى وهك
كه بابا .... هتد دهپته بكار نينان ههروه سا يا دارى ژى هه بو بو نان
دهر كرنا بتنى .

(بوتك) بوتكا ناڻى نو كه يا بويه مهز ريبا ناڻى كو ب ع يه .
(بهستا بهرا) كوما بهرا (بهريڻ بهستى) (بهريڻ ل بهر روپياران) .
(بيهن فال) نهو بيهنا ژ هريى پهزى دهپتن و گوشتى وى يا نيرى فال

(بههشتا دیکل و مریشکا) ل دهمی زارووک دخه و دچیت و نارابیت
کو یی نفسی بیت دبیژنی یی چویه بههشتا دیکل و مریشکا یی د
خه وه کا شرین دا .

(بهرساینتک) بهر ساییتکین کاشخانی مالی بو ئاهاهی وهك گولپیتکا بو
دوماهیكا تهرحین دار و باری سهری داری دهیته گوتن .
(بهره شیشك) نهو بهرین هویر و زفر و شكاندى .

(بهره سینك) نهو بهر حلی بو خوشكرنا دهقی کبیر و هندهك ئامیرین
برینی و رهندهشكا و دار تراشینی .

(بهستی) جهمه د گرتی کو ب ع دبیژن گوشتی موجهمه د .
(بالولك) بو وی كه رهستی دناؤ كهل و پهلئ وه ریچای وهك بوریی یا
بویه بالولك .

(بهركه ندال) روژا بهری رهمه زانی ب روژه کی وهك سهیرانی
خه لكانهك دچو چول و به یارا بو زاد خوارنی .

(بهرتفك) قوزك، ژ دار ولاستیكا جیدكرو بهره کی گروفر دكره ناؤ بو
نیچیرا تهیر و تهوالین بچوك دهیته بكارئینان .

(بهرده قانی) بو کاری بهرهاقیشتنی و هندهك کارین دی بو شهری
بكار دئینا .

(بالگهه) جهی بن سهری مروقی و هنده جاران دبیژن بالگههی وی
یی خوشه ، (جهی وی یی خوشه) .

(باب عمرک) نهو گهنجی مهزن هیشتا ژن نهئینای یی تهمدن مهزن .
(بریم) وهکو ئافه کا د جهی خودا یا کویر دبیژنی بریما ئافی و ئهؤ
بریمه یال دهقهر ئامیدی هه ل گوندی دیرهشی ب ع مستنق

(بالاڻ) شيشٽنا جلڪين مالى ب دهستي دناڻ تهشتادا، نوڪه بههرا پيٽر
ناميري شيشٽنا جلڪا بڪار دئين ب ع (غهسالاجلڪا) .
(براني) جوهرڪي يارين ڪلههپوري يا تايهت ب گهنجان ، بهريڪانا
دوو چينا و تپيال گهل ٿيڪ.
(بهري بيڪ) هنارتنا هندهڪ ڪچان بو مالا بوڪي بهري شهفا خهنا
دگوتني بهري بيڪ .

(برازاڻا) ٺهوي چاڦڏير يا زافاي دکهت .
(بي ڪهبي) بي نهفس بچوڪ، (متواضع) ب ع .
(ب هاني و ماني يه) بو وي ڪهسي ٺهوي ب هونهري و ب دلي خو
ڪار دکهت نان دچيته ٺهردهڪي و گيرو دبيت .
(بيلا) قهسرا بلند ڪو قهسر ڙي ب ع خاني بلند .
(بهردان) هدردهم بههرا پيٽر دهيته گوتن تهلاق ب ع
(بڙاره ڪرن) وهڪ ڪاري هوير بيني و دروست ڪرن و نههيلانا خهلهتيا
(ب ع) تنقيح

(بانهه ي دان) بو ڪاري ڦه گوهاستنا فهريمانبهري ب ڪارهڪي و (ب ع)
(تنسيب)

(بهفر گر) پلاجبه ب. ع يه
(بهند ڪري) مقيد ڪو ديٽن ٺهزي موقهيهدم نان يا موقهيهده ٺهڙي
ب ع يه .

(بهريه باب) دهيتن رفيشٽ تا نوڪه ديٽن جيل ب ع
(بارگه) بو تروميلا شاحينه ههلگرا (شحنه) شاحنه ديٽن ب ع .

(بلیمەت) مروڤی زانا و راوڤژکار و زانستڤان (ب ع) دهیته بکار
ئینان عەبقەری

(بەر دەستک) ئەو کەسی بکاری خزمەتی رادبیت و ل بەر دەستی
هەندە کابیت

(ب ع) فراش و هەندە ک جارا ل جەهی پێشەسازیی (ب ع) صانع .
(بابک) سەجەرا مالمی ئان عەشیرەتی (ب ع) سیلسیلا کو ژ بابی ئیکئی
دەست پێدکەت تایی دو ماھیکئی

(بەشوک) نامیری د بیژنی (کاپسە) ب ع
(بەستەر) ژ گرتنا بەستی یا هاتی ئەو ژی (مجمده) ب-ع
(باسارک) (ب ع) دەھیتە بکار ئینان مبرده
(بیقەر) د بیژنی مساح تا نوکە بکار دئینن جەم هەمیا
(بەرتراش) هوستایی کار دکەت سەر نەخشین بەری و چیکرنا
پەیکەر ژ بەری و نامادە کرنا بەر و حەلانا بو ئافاھیا ب ع (نقار)
(بەزوک) بو وی کەسی ب سەرژمیاریا رادبیت لی هەر (ب ع) دبیژنی
عدادە

(بەهرخاری) ئەو کەسی بی بەش و مەغدور و مافی وی بەرزە بوی و خاری
(ب ع) (غبن) فلان کەس غبنا لی کری .
(بن گرتی) ئەو مروڤی هزرا هەلگرتنا هەمی تشتا دکەت و هەمی یین
جەم هەین د بیژنی هەمی تشت یین هەین بی بن گرتی یە ئان خودان تشتە
(بەلنگاز) ئەو مروڤی بی دەست هەلات و لاواز و یی هەزارە .
(بادی) گەلەک سڤک و شەرم دکەت بەحسی وی بکەت لی خو

دترسینیت

(بن گهلته) بی یاریکهره و هز ژ یاریا و ترانا دکهت
(بن هنگل) بو دوو کهسان ب شهر چوون دبن هنگل ئیکو دوو چوون
و لیک کهفتن و هندهک جاران دهیته گوتن ل دهمی دبیزنی توره و عاجز
بو بن هنگلیت خو چو.

(بن هیلینک) وه کو بن همبانک و رامانه کا دی ژی ددهت ، ل گوندا
دهمی پیقازه کی وه کی هیکی دانه بن مریشکی د ناؤه هیلیفانکی دا .

(بهر کهپ) بو سمیلا بهر کهپ رهش بوون سمیلین وی هاتن . بهردفن

(بهقه م بون) رهنگ گوهارتن بهرب خرابی فه

(بوغومتی) نهو کهسی پوسیده و دامای و بندفی .

(بیف دیتن) دهلیفه

(بی داد) زورداری و ستهمکاری و بی دادی . بهروفاژی داد (العدالة)

(باداری) وه کو گه مارا هناری رهنگی زهره دبیزن و هسا بی زهر بوی

وه کو باداری بی لیهایتی .

(بهر زهحفی) نوکه یا بویه عهزیمه کا مهزن (ب ع) یا خواری ئان

میپهانداریهک .

(برنجا ب لیش) لیش کهسکاتیه کی بهاری یه دگهل برنجی دهاته لینان

وهک خو ارنه کا کوردی .

(به ریپکین خو یین گریدایین) ل دهمی کالک و گورین ب ساق فه

دکرنه بیّت خو و دهلنکین خو ج شه لوال ئان شهل بو د کرن ناف گورا

دا وشداندن .

(بشافتی) وه کو سماقا بشافتی ل ده می هاته نماندن بو ماوه کی دناف

نافی دا دهیته پهرخاندن ب دهستی و سهفاندن ب مفسی .

(باى) ب ع گهلهك جارا دهيته گوتن (هواء)
 (بابه ليسك) هرو با دگهل به فر و بارانا
 (باديك) ترارى ئافى ئان بادىكا ماستى
 (بازه) جوره كى پهره كى يه
 (باژهن) ب ع دهيته گوتن پانكا باى
 (باشبزوخ) ههر ب ع يه مهدهنى _ نهفهندى
 (بهزكرن) ههر ب ع يه تشحيم
 (بهنديخانه) گرتى خانه
 (بزوت) دارى ئاگرپيشه وهك پهله كا كەش (بزوتى ئاگرى)
 (بنه دار) دهيته گوتن بو وى كهسى دچيته جهم ئيكى ئان هنده كا بو
 كارى خزمه تى و چاقدپىرى و بههرا پيتر كارى ئافره تانه
 (بنيات) نوكه ب ع يه ئه ساس وهك ئاساسى خوانى
 (باپهسك) ئاتاف، دهرده سه رى ، گرفتارى
 (باپيش) ئاميرى پيفانا باى و له زاتى
 (باخىي) علله دار ، نه هاتى ، نه ساخ
 (بادار) گيايه كى رهنگى زهرى بى دكه ن گهلهك بى زهره ريسىو
 هرى بى ره نك دكه ن
 (بارش) بى رازى و ل بهر هاتى
 (باره بار) دهنكى پەزى
 (باز) گاڤ، گاڤدان ، لوت ، لوتك
 (بازبه ند) نقشتى

(باسك) بو هندهك نهدال بهيارا چولا دهیته گوتن- بو ناقبهرا دهستی
تا ملی، ولویلک دهستی و بو باسکی جگار کیشانی ژی دهیته گوتن
(باڤ) تام دان بو گهلهك رهنگا و جورا وه كو تام زهر ، سویر ، سور ،
زیر ... هتد

(باقیل) گوهر شور و لیك بادای
(بانههی) واری بهر وهخت ، زوم ، واری گافی
(باهینك) ب ع دهیته گوتن روماتیرم
(بهخشان) نازاكرن ، لی بوراندن
(بهر بهست) رهخی بهستا رویباری
(بهدردار) بهرههم دار
(بهرسه) بن سیبهری
(بهدرلا) بهرهلا، بی لا
(بهر وهج) قنیٹ پاك- بهر چاك
(بهروك) ههر كارهك ئان تشتهك دیته خه ما مروقی. مروقی بی رابوی
- و بی دكه فیه بهروکی مروقی بو کرنی و بی رابونی دیپژن بهروکی تهیه
(بهلهك) پنی پنی
(بهندهر) ب ع دهیته گوتن مینا بههرا پیتر
(بهنگین) بی جوان د گهلهك بیافاندا
(بهنی) ب ع (عهبد) وهك خولام
(بی تیل) ب ع لاسلکی
(بی وهج) دهیته گوتن بو بی بی مفایه ئان بی چ وهجا نینه

(بدر) ژ تڦلیّ هنارکا پشتی هسکرنیّ و قوتانیّ و ل موخلا هیر دکهن
وه کو ئاری بو چاره سه ریا کولبونا دهڦی
(برق) روناھی
(بژوین) پاقر . ئان یا بژینه یا پاقره؟
(بکر) ههر دهم دبیتن مشتری ب ع
(بله خش) خودان بهایه وهك در و جه واهرایه
(بلوق) چاڦ مهزن
(بن پهر) پاوان کهر ، سه میان ، پاریزه فان
(بیرنامه) ب ع دهیته گوتن وهك المفکره ئان دهفته رکا ملاحزاتا
(بیلان) بو وی کهسی دهیته گوتن یی زانا (عادل) و تیگه هه شتی و
یاسایی

(پ)

- ۱- بی سترک
- ۲- پهست بین
- ۳- پهشک
- ۴- پیٹھی بی نہمان
- ۵- پیژمیر
- ۶- پیلوہر
- ۷- پشتہقان
- ۸- پارہدان
- ۹- پشک کیشان
- ۱۰- پینا گوشہ
- ۱۱- پاوان کرن
- ۱۲- پردویم شور بون
- ۱۳- پلپلک
- ۱۴- پلوکانی کرن
- ۱۵- پہلشقه بون
- ۱۶- پیرہہفی
- ۱۷- پیرہلوق
- ۱۸- پشتی ہہلگر
- ۱۹- پیلک

- ۲۰ - پریمز
- ۲۱ - پەر چفتی
- ۲۲ - په لاؤ
- ۲۳ - پەرداخ
- ۲۴ - پورتك
- ۲۵ - په ژيك
- ۲۶ - په ياله
- ۲۷ - پیستی ژاژی
- ۲۸ - پەری گوندی
- ۲۹ - په روك
- ۳۰ - په لیک
- ۳۱ - په لیقان
- ۳۲ - پەل
- ۳۳ - پاخل
- ۳۴ - پیرت
- ۳۵ - په رجان
- ۳۶ - په نکا دهواری
- ۳۷ - پیهیل
- ۳۸ - په ریزاده
- ۳۹ - پلیتک
- ۴۰ - په سار
- ۴۱ - په لکو تکر

- ۴۲ - په حنالك
۴۳ - پيشك
۴۴ - پوشى
۴۵ - په لځاند
۴۶ - پاله
۴۷ - پيلا و مفرهق
۴۸ - پرجك
۴۹ - پشك
۵۰ - پشلى
۵۱ - پيپانندن
۵۲ - پيچولك
۵۳ - پهرى
۵۴ - پاتوسه
۵۵ - پهر گهه
۵۶ - پهسته
۵۷ - پزپزى
۵۸ - پشت بهستن
۵۹ - پوخين
۶۰ - پينجوكانى
۶۱ - پهر پيشان
۶۲ - پيټن
۶۳ - پاتوره

- ۶۴- په چ
 ۶۵- په رستن
 ۶۶- په رلاق
 ۶۷- په شم
 ۶۸- په ل په ل
 ۶۹- په نګاډ
 ۷۰- پیتبون
 ۷۱- پخ
 ۷۲- په رچقی
 ۷۳- پلوخ
 ۷۴- پوسته
 ۷۵- پوول

(پي سترک) دهره جا داری و یا ناسنی نوکه دهره جکه ژ بلی
 دهره جکین مالی ب ع یه.
 (په دست بین) نهو که سی رادبیت ب هه لگرتن و دانان و ته رتیب کرنا
 لیستا و فایلا و ئیزبارا و نفیسارا (ب ع) هه ردهم دبیزنی (رزام) ههروه سا
 دوسا و ئیزبارا ب ع نه.
 (پاره دان) ب په یفا (ع) دهیته گوتن (تمویل) تا نوکه
 (پیدقی پی نه مان) کو پی دی شول پی نه ما (ب ع) (استغناء) ژ
 خزهدتی ژ راژی

(بیّ هس) بیّ بیّ هسه چ ناگهل خو نینه یا بویه (اغماء بو چیبو) نان

اغماء بو

(پیژمیر) نامیری ژمیریاری یه و یا بهردهوام دبیزنه (حاسیه) ب ع

(پیلور) عهتاره و ههروهسا دبیزنی دوکانا عهتاری ب ع

(پشتهفان) هاریکاری و پالپشتی کو (ب ع) (مشجع) چ سهر ئاستی

کلهسایه تیّ بیت یان و ورزشی یان پیشهیه کا دی بیت

(پشک کیشان) ههردهم پهیقا قرعه بکار دئینن ژ لایّ گلهک کهسانا فه.

(پینا گوشی) یا تاییه ته ب یاریا تهپا پیّ (ب ع) ضربه زاویه

(پهستههر) بو کاری که لاندنا هندهک جورین خوارنی یین پیشهسازیا

خوارنی ب شیوازی زانستی وه کو فلان خوارن مویهستههره.

(پاوان کرن) بو وی کهسیّ ماف تیدا هدی و کهسیّ دی تیدا نه بیت

(پردویم شور بون) عاجز بو و ناؤ چاؤ گریّ بو

(پلپلک) پلپلکی بون فهقیر و ژار بو چ نهما ریت بو. و بونهساختیه کا

پیستی دهیته گوتن.

(پهپیک) وهک پهپیک و عهبدالا بیّ ب تنی یه .

(پلوکانی کرن) خو گلهک قهلس و چریک و دهستیّ خو گرتن

(پهلشقه بون) کهفنا بون و ژ کار کهفتن - پهلشقه

(پیر هفتی) بو وی کهسیّ ب ترس و درنده دگریت

(پیره لوق) نهو کهسیّ پیر و دان عمر ب کارین گه نجا رادبن نان خو

بچوک دکهن

(پشتی ههلگر) (بار ههلگر) تا نوکه ههر پهیقا (همال) بکار دهیت ب ع.

(پهلاؤ) بو برنجی لینیای دهاته گوتن (پهلاؤا برنجی)

(پەرداخ) نوکە گلاسی ئافى يە کو ب ع يە .
 (پورتک) ئەو پرچال سەر شەکرى ل ھنداڧ ئەنيا مروڧى
 (پەڭلىك) بو وى نەخوشىي ئەوا سڧک و يا بەلاڧە ل گەلەك جھا (کو
 دىيژن جنينە ئەڧ پەڭلىکا نوکە) وە کو ئەنفلونزى و پەرسىڧى .
 (پەيالە) شىشى چايي و ھندەك جارا استکانى چايي کو ب ع يە و يا
 ئەولى ژى سەرب توركى ڧە يە .
 (پىستى ژاڭى) پىستى پەزى يە يى ھاھىيە ئامادە کرن بشىوازەكى تايىبەت
 بو داگرتنا ژاڭى و پەنبرى و تا نوکە ل ھندەك دەڧەرا دەھىتە بكار ئىنان .
 (پەرى گوندى) ئەو رەخ ئان ئەو لايي گوندى .
 (پەروک) قوماشين ھەمە جور دگوتن دوکانا پەروکا .
 (پەلىك) ژ سمىتكى و ئارى سافارى چىتکر بو ئازەلى .
 (پەلىقان) پەھلەوان وە کو پەلىقانى سەر رستى يى يارىين
 (ئەکروپاتىك)
 (پەل) ئەو رەڭيا ئاگر بەر بويى و سور بوى .
 (پاخل) ئەو جھى ئاقبەرا سنگى مروڧى و جلاکا وەك بەرىك ب تايىبەتى
 بو وى ئەوى جل و بەرگين کوردى دکەتى ل سەر سىنگى دا بو نمونە (کا
 بىژە چ د پاخلا تە داىە وەك کەرەست ئان پىزانين)
 (پىرت) پرچ ، موى سەرى مروڧى
 (پەرجان) وە کو (تەعان) نوکە بەھرا پىت ب عەرەبى دىيژن سىاج
 (پەرجانى رەزى - چەمى - بىستانى ... ھتەد).
 (پىھىل) بتاقا دەستوریا چونا دناڧ جھەكى ب پارە ھەر دىيژنى بطقە ب ع
 (پەريزادە) يا بويە غودە ب ع

(پليٽيڪ) داره ڪي ڪورٽ و حولي و زرافا بو هندهڪ يارين بهري دهاته
بڪار ئينان .

(پهسار) پهساري ٿاڦاري گوندي .

(پريمز) ٿاميري ٿاڦاري وهڪ جولا ٿاڦاري دهاته بڪار ئينان ل ناڦا
لئينانگههي

(پهل ڪوتڪر) گهلهڪ هاته قوتان

(پهحنافڪ) جههڪي پهحن يي بچوڪ ناڦا زهڻي و زارا

(پيشڪ) برنجي ب قهلهپچڪفه يي نه قوتاي .

(پوشي) خيٿيا دگهل عهباي.

(پهخاند) بو وي تشي گهلهڪ قوتاي و يي داداي و ٿاشڪاندي و

ههرفاندي

(پاله) ڪريڪار لي ههه دهه دبيٽن عامل ب ع .

(پيلا و مفهوق) جورين ٿاسني گهلهڪ موڪوم

(پرچڪ) دهه ٿاڦا خوارنا سهه ٿاڦاري ب تايههتي يا روهن وههڪو

دلوپا ناڦا زي دهاته ههه ٿاڦا ٿيشتن

(پاته ڪرن) دويرينا پارجهڪا پهروڪي ل سهه جهي دورياي يي جل

ويههڪا

(پاته خور) پهيقهڪه دهاته گوتن بو يي قهلس و گهله يي ٿابوري

ورهزيل و بويي (عميل).

(پيلڪ) نينهه ٿان قاسد ٿان رهههڪين خو هنارتن وڪهشتهه جههه

كهسانهڪي ٿان جههڪي. وههڪ هنارتنا پيلڪا بو مالا بوڪي ڪو سوبه هي

دي بهريڪ هيڻ و دي بوڪي بهين...

(پهړتی) بی دریا یی ژیکفه بی چ ژئی نان چ تی نه مایه
 (پری . پرا) بهرا پیتر ب. ع جسره.
 (پشک) پشکا گوشتی نوکه ب- ع یابویه تکی مریشکی نان یا گوشتی
 (پشلی) بو وی که رهستی نان تشتی دهیته گوتن ده می روهندیت نان
 روندیت و فه دهسییت و دهیته خواری و ه کو یا تیر ناؤ
 (پیاندن) پدیفه که دهیته گوتن بو کاری برنا زارو کین بجوک بو دهست
 ناؤی ژبدر کارئینانا حدفازا ئد ف بهیفه یا بدر ب نه مانی فه دجیت .
 (پیجولک) بو وی زاروکی دهیه گوتن نه وی تازه هاتی یه سهر
 دونیایی دنا ف قوماتکی نان لاندکی. و گه لهک جارا دیژن پیجولکا هه وه
 ب دهیباب مه زنبیت. نوکه بیبیکه نان بیبی .
 (پهړی) ل دوف رهوشت تیتالین مه کوردان ژورا بیک و زاڤا پهړی لی
 فه دان ب تاڤا فه وه کو بهر مالکین رهنک وره ن ک نان پهړوکی وهک
 جوارچه فا تال دووای ئیشارین گول گولی- پهړی دهین بو ناؤی نافر هتا ژی
 (پالوسه) یا پالوسه کری ، سهر پلکی یا چیکری یا شخو فه کری
 (پهړگه) ب ع دهیته گوتن قرتاسی
 (پهسته) ستران
 (پهشم) شهروال
 (پزیری) یا تیر ناؤ و تیر شهه
 (پشت بهستن) بهرا پیتر ب ع یه اعتماد ل سهر وه کو بشت گهر می
 (پوخین) خوړنه کا جهی قه لاندی
 (پینجوکانی) ناؤی یاریه کا پینج که سی یه یا بجوکا ب بهرین هویر و
 گروفر (وه کو که تیکانی)

(پهريشان)بو وی کهسی دکهښته دهراښی تنک و هندهک ناريشا و گه لهک یی عجزو بی حال.

(پیتن)ناری ل موخلی دکهن – نارپیتن وه کو نارپیژ
(پاتوره) شوینا قوتانی وهک سیښوکا یین بلند ل سهر لهشی هاتی بهر
پیدادانی و کولما

(پهچ)بو وی مروښی دهیته گوتن نهوی لامکا وی یا ژیری پیشغه هاتی
(بی پهچه).

(په رستن) پیروز کرن ، به نیاتی کرن ب ع دهیته گوتن العباده
(په رلاق) خو حولی و جوان کری و تفتفانندی ب ع خو که شخه کری
(په شم) ههر شهرواله وهک شهل و دهرپی سهر دا
(په ل پهلی) هیڅی کرن ، په له په لا وی یه ما چ لی بکه م بلا بچیت نان
بیهت ... هتند

(په نگاڅ) وه کو گه رافک، گهر . بیړه ما ئافی – بریم

(پیتون) کووسه بون ، په تشین

(پخ) بو ترسینی یا بحدنه کافه – بیاریښه

(په رچقی) وه کو هویر هویر کرن وه کو په تشی

(په وسته) ب ع هه ردهم دهیته گوتن (برید)

(په ول) ب ع هه ردهم دهیته گوتن (تابع)

(ت)

- ۱- تافيلكه‌ر
- ۲- تل نيشان
- ۳- ته‌قچك
- ۴- تنكزى
- ۵- ته‌قهره‌قه
- ۶- ته‌قه‌زا
- ۷- ته‌شمه
- ۸- تيسانى
- ۹- تلوغه
- ۱۰- ته‌فشى
- ۱۱- تاق
- ۱۲- توفك و كه‌زان
- ۱۳- تاره‌ت
- ۱۴- ته‌قالك
- ۱۵- تفسك
- ۱۶- تلحن
- ۱۷- تولاز
- ۱۸- ته‌لاشكرى
- ۱۹- تران

- ۲۰ - تاميسك
- ۲۱ - تيبينه ر
- ۲۲ - تيگه راني
- ۲۳ - تاك و توك بون
- ۲۴ - تاليف گرتن
- ۲۵ - ته ننگه زا
- ۲۶ - متمك
- ۲۷ - ته وزى
- ۲۸ - تشقلى
- ۲۹ - تيرك
- ۳۰ - تومك
- ۳۱ - ترج
- ۳۲ - تروكون
- ۳۳ - ته كبير
- ۳۴ - ته مياڤ
- ۳۵ - ته حليشك
- ۳۶ - ته نگا ده وارى
- ۳۷ - توتك
- ۳۸ - تمبوك
- ۳۹ - ته روبه را
- ۴۰ - ته شيك
- ۴۱ - ته نك حال

- ۴۲ - تفتفاندن
- ۴۳ - تیزك
- ۴۴ - تیرو گفان
- ۴۵ - تملوشك
- ۴۶ - تومته
- ۴۷ - تهب
- ۴۸ - تهبتی
- ۴۹ - تهحت
- ۵۰ - تهخته به ند
- ۵۱ - تهرلان
- ۵۲ - تهقوا
- ۵۳ - ترخان
- ۵۴ - ترج
- ۵۵ - تشابهت
- ۵۶ - تلخه
- ۵۷ - تیقل
- ۵۸ - توب
- ۵۹ - تولیقان

(تافیلکهر) کهرهستی پاقر کونی و ته عقیمی ب ع (معقم) دبیزنی .
 (تل نیشان) ب ع دهیته گوتن (تلمیح)

(تەقچك) ل سەر ھندەك تاقىن ژورين مالى دھاتنە دانان وەك بنداقى و
ليلانگەھى بو دانانا ھندەك ئاھين خوارنى و كەل و پەلین سفك يين
ھەمەجور .

(تەنگزى) ئەو مروقى عاجز و نەعیم شين وەك يى سل .
(تەقلەقە) ئەو شولى لاواز و كيم ئەنجام و بەرھەم و ب تەعدايى و
زورى ب دوماھى دەھت .

(تەقەزا) ژ نيشكەكىقە صدفە ب ع
(تەشمە) ل بەرى دگوتنە جھى دەست ئاقى .
(تيسانى) جورەكى ياريا ب بەرين حولى دھاتە كرن دناقبەرا ژمارەكا
ھەقالا .

(تلوفە) وەكو تلوفى ترى تا گەلواسكى ھنار و ترى ... ھتد و بو يى
ژ نوى دگەھيت بو خوارنى ژ فيقى
(تەفشى) ناميرى دارتاشى بوكارى بەرھەم ئينانا دارى دوف ھەزا
كارى .

(تاق) ديوارى ئاۋمەزەلى ، فى دەمژميرى ب تاقى قە كە .
(توفك و كەزان) نوکە ديپزنى ب ع (چەرەزات) .
(تارەت) ل دەمى چونى بو دەست ئاقى ديپز دى چم تارەتەكى گرم .
(تەقالك) بو كيرين پرتەقالى و چيكرنا ھندەك جورين خوارنى چ پتات
چ شريناھيىن وەك پارچين تەقالكا .

(تەفسك) جورەكى ھزيرال ئەردى ديم و چولى شين دبیت و بەرھەمى
دەت .

(تەشقىلى) تى كەفت وەكو ب- ع دەھنە گوتن وەرتى .

(تلحن) ئەو تولازى قەلەو و گرو ثر و حەمپلوفك .
 (تولاز) لاوى گەنج و زيخ .
 (تەلاشكەرى) مروقى رازاى ، خو دريژ كرى ناۋ مالى .
 (ترانە، ترانكەر) يى روح سقك و ياربا و سوحەتا و تەعليقا دكەت
 (تاميسك) جورەكى پرسكال سەر ليقيين مروقى دەين و ھندەك جاران
 دېيژنى شەۋ ترسك

(تېيىنەر) نوکە ب ع (ملاحظ)
 تيگەرەن) ب ع دەيتە گوتن قلق
 (تاك و توك بون) كەت و جوت بون
 (تاليف گرتن) دەرافەكى تەنگ ب ترسيان و نەخوشى
 (تەنگەزا) ئەو كەسى شەپرزە و ئالوز
 (تمتمك) يىن بەحسى وى دكەن و ب تمتمكا وى دا دەن .
 (تەوزى) گەلەك يى پيس بوى و يى خو ناۋ توزى و ھەريى قەداى نان
 ژ ئەگەرى كارەكى يى تەوزى
 (تەحتيك) جورەكى راژيى بو ژ (كەپسكەرن) ھەريى دگەل ھندەك
 كەرەستا چيىكەرن . وەك لاكيشى يە
 (تيرك) وەكى تەلېسەكى بو ژ قوماشى چادرى بو ئومبار كونا ئارى و
 ھندەك ناھين خوارنى .

(ترار) ترارى ئاڧى كو نوکە گەلەك جورين ھەين يىن سفرى - فافونى
 و پلاستىكى لى بويژە كا گەلەك كيم دەيتە بكار ئينان بو ئاۋ قەخوارنى .
 (تلوۋقە) ھەلگرتنا ھندەك جورى فيقى و زەرزەواتى وەك كوم پيىكقە
 وەكو ئيشى ترى ب تايبەتى بو ھناركا (دگوتنى تلوۋقى ھنارا).

(تيرك) ژ په روکا دهاته جيڪرن و دورين ب تايه تي بي جاپاني و نفسي
 بو داگرتنا هندهك جورين خوارني ٽين هشك وهك شه كرى
 تومك) يابويه عهله في مريشكا نان ده واجنا ب. ع
 (ترج. طرح) كارى ژ نيشكه كي ڦه دبيت وبي ٽه گهر
 تروكرن) دهر ٽيخستن نان دوير ٽيخستن.
 ته كيبر) ده مي مروڦ تخمينا خو دكهت بو كاره كي. ههروه سا بو خو
 ناماده كرن دانانا پلانه كي بو شوله كي
 (تمباڦ. طه مباف) ٽه ردي كوير بي ب ناڦ و ناڦ لجهه كي بلند ده پته
 خوارى.

ته حليشك) جوړه كي گيايه بو ٽالفي كهسك بي ٽاڙه لى.
 (تنگا ده وارى، پالى) وهك شه ريته كا په حن و دريڙ يا كتاني، كورتان
 بي دهاته شدانن و ٽاسي كرن.
 (توتك) توتكا ناني يه قه بارى بجوك چيد كرن بو زاروكا.
 (تهرو بهرا) بو كارى ٽيك ڦه كرن وهافيشتن و هدر كهسهك بو ٽه رده كي
 جو. ته را و به را بون. ده پت گوتن.

(تمبوك) وهكو قوديكه تنه كه يه ب قه بارى مه زن. دهاته ب كارئينان
 بو ٽافي و داكرتنا هندهك ٽاهين خوارني و فيقي وزه رزه واتى. ب جه نديه كا
 بجوك.

(ته شيك) ژدارى دهاته جيڪرن بو ريسي. هري ب ته شيكا دهاته
 ريستن بو جيڪرنا بهندكا ب كلولكا ب مهره ما بهرهم ٽينانا بهرو
 مه حفيرا تا كورا. وشهل وشه بكا ژ بهندكين مهره زى ژ هريا به زى جوير
 (بزنا چوير)

(تەنك حال) يېيىڭ بىيىڭ حال و ھەژار و لاوازا دارايى - ب- ع يېيىڭ فەقىرە
 (تەقتاندىن) بەر ھىندامى خورا دچىت (كار و كووكى خو)
 (تېڭك) بو زاروكى بچوك دەھىتە گوتن وە كوئەفە تېشكى منە ئان ئان
 يېيىڭ كىيە ھەروەسا بو ئازەلى وە كو تېشكى بەرازی ... ھەروەسا
 (تېروكفان) چەكى شەرپىن بەرى يە ژ تېرى و كفانى بېك دەھات تېر
 ب- ع سەھم و كفان ژى يا نىف بازنى يە و داڧىن لاسىتىكى
 (تەتلوشك) بو ھەر مروفەكى ئان تىشتەكى ھېرو بچوك و كروفېر بېجەك
 د بېژنى يېيىڭ تەتلوشكە

(تەپ) بەھرا بېتېر ب ع دېيژن (الصراع)
 (تەبتى) ئان تەبتە ، راوھستە دى بەسە دى ب تەبتە
 (تەحت) بو كەڧرى مەزن و پان دەھىتە گوتن ھەروەسا ھىندەك دەڧەرا
 بو چىايى بچوك بەرانبەرى چىايى مەزن وە كو تەحتا چىايى ئامېدىي دەھىتە
 گوتن

(تەختەبەند) ناڧىرا دارى لىناۋ مەزەلا خانى
 (تەرلان) مروفى يېيىڭ وە ج ، كولانى و يېيىڭ فەلىتە
 (تەقوا) يېيىڭ پېڭرى يەو بنە جە كرن . شىرەت كرن- و بو وى يېيىڭ
 گەلەك موسلمان ژى دەھىتە گوتن
 (تەرخان) يېيىڭ قەلەو
 (تەرج) خو تەلاش كر و رازا
 (تەشابتە) يېيىڭ كرىت ، ھەلامەت
 (تەلخە) كومەل ئان كوما بەڧرى ژ بانى ھاڧىتى
 (تەقەل) كىنجەر ، جىلكىن درھاي

(توب) بهری پھروکی نانکو دریڑاھیا پھروکی
(تولیفان) چان ، تیّر و تزی

(ج)

- ۱- جيگو به نيشت
- ۲- جريك
- ۳- جينك
- ۴- جهنيك
- ۵- جولانديك
- ۶- جهله ب
- ۷- جهالك
- ۸- جادو گهر
- ۹- جه مسور
- ۱۰- جو بن بون
- ۱۱- جديد جديداني
- ۱۲- جقات نامه
- ۱۳- جاده
- ۱۴- جوده ليك
- ۱۵- جوهرك
- ۱۶- جوخين
- ۱۷- جاده
- ۱۸- جيگو و به نيشت
- ۱۹- جو هني

- ۲۰ - جفتا و هزيران
- ۲۱ - جهر كزك
- ۲۲ - جهمه دانی
- ۲۳ - جاده
- ۲۴ - جه نجهر
- ۲۵ - جينكو
- ۲۶ - جه لك
- ۲۷ - جه لو كه
- ۲۸ - جز دانك
- ۲۹ - جه لاندن
- ۳۰ - جانك
- ۳۱ - جه ختنه
- ۳۲ - جه لينك
- ۳۳ - جنقى
- ۳۴ - جزى به ند
- ۳۵ - جوم

(جينك) ياربه كا بجو كا يه دكوتى جينكانى وهك جهه كى دهست
 نيشانكرى بو به زينى دهست ليدانى دگوتى جينك.
 (جولاندك) ل ناڤ رهز و چه ما و ده مى سه يرانا دهاته پيك ئينان ژ
 وه ريسى و به ته نى و دوو ئيشكا . يين دارى.

(جوهني) بهره کي مهزن و په حن دکوير کر دگهل دهست چوهني بو
چيکرن ناماده کرنا هندهک ناه و که رهستين خوارني. وه کي هاوني.
(جوهرک) چوهري دوارا وهک چهنده کي يه بي ب دهستک دستوي
دهواري قه دکر پشتي کا و نالف دکري بو خوارنا وا .
(جهنيک) کو يا بويه زلوف نه قه زي بزما ني عده بي يه .
(جهله ب) کومه کا په زي دبيته جهله بي په زي .
(جهالک) وه کو ته ليسايه ژ ميئن بزنا د چيکهن وه کو خوارکا لي
بجوکتره .

(جادوگر) بو سحر کهري دهپته گوتن (ب ع) ساحر
(جه مسور) ب ع دهپته گوتن قطب (موجه ب و سالب)
(جوبن بوون - قولب بوون) بو خوليکدانا گروپ گروپ بو ئيک
قولب يئن جودا ب ع (تکتل) بهرانبهري ههر مدهرمه کي چ سياسي بيت
يان کومه لايه تي بيت

(جديد جديديني) غاردانا هه سپا و دهوارا .
(جفات نامه) تا نوکه ب ع ديبيژني (محضر اجتماع)
(جفاتا وهزيان) تا نوکه ب ع ديبيژني مجلس الوزراء
(جاده) بهر دهوام دهپته گوتن شارع ب.ع
(جيغو به نيشت) دهمي ئيک به لا خو ژ مروفي قه نه کهت و هدر بي ب
مروفي قه نيسيای نان بي مابه ب مروفي قه وهک جيغو به نيشتا. کو نوکه
ديبيژن بي بويه له زکه ب.ع
(جوده ليک) ژ پارچين پهروکا ب دوريني چيدکر و د برنه بهر ئيک.

(جهنجر) نامیری گیری یی گهغی و هندهك دهرامهتی چاندنی بو
فاثارتنا قهلیپچکی ژ دندکی .

(جوخین) دهیتن بو وی نهو جهی جهنجر لی کار دکهت وه کو یا دیار
ل سهری .

(جهرکزک) پهبقه کا توندو تیشیی یه بو یی میزتی یه بخوفه— نان لدهمی
خو گیرودکته تا بجیته دهست نافی .

(جهمه دانی) دگدل کولافی زهلام دکهنه سهری خو . دبنه کولاف
دهرسوک . گهلهك رنگن یین ههین . بههرا پیتر رنگی رهش وسورن . وتا
نوکه هندهك ژنن سهره دکهنه سهری خو . ئیکه ژ پیک هاتین جل بهرکین
کوردی .

(جاده) ههردهم ب— ع دهیته گوتن شارع .

(جهنجر) ل بن ئوردی دهمی بنیاتین ئافاهیا دکولن دگههینه تهخه کی
یا ب ئاخا سوره دگدل بهرا د بیژنی ئاخا جهنجر کو نهو تهخ جهی دنانا
بنیاتی یه .

(جینکو) بو جوره کی ئامانا دهیته گوتن ههروهسا بو جوره کی پلیتی
بانی وهك تهنه کی جینکو .

(جهلك) نهو دارى دريژه وهك شقله یی داقوتانا گیزا و هندهك
کارین دی .

(جهلوکه) داره کی وه کو گوپالی هژیر وهندهك فیقین دی بی دکر
نان جنی

(جزدانك) بههرا پیتر دهیته گوتن ب— ع محفهزه ههرجه نده جزدانك
ژی یا سهرب عهره بی قهیه

(جەلاندىن) پاقشكرنا ئامانا ب خىزى بو سىپى كرنى
(جانك) پەروكى سىپى و سادە
(جەختە) مروقى گەلەك دريژ
(جەلېنك) ئامىرى پاقژكرن و روھنكرنا ئامانا و كەل و پەلا
(جنقى) لەرزى و ترسيا وەك رەجفك بى دكەڧىت، ڧەجنقى
(جزى بەند) تەخە كرننا پەرتوكا
(جوم) وەكو زوم جەھى ب ئاڧ و مېرگ و كانبا

(چ)

- ۱- چنجلک
- ۲- چه پله قوتان
- ۳- چپلاق
- ۴- چجکین کهری
- ۵- چینخن
- ۶- چه وی
- ۷- چنخسی
- ۸- چاقی سهری
- ۹- چش فه رایه
- ۱۰- چه و دکی ئاقی
- ۱۱- چه نجر
- ۱۲- چو خین
- ۱۳- چرا
- ۱۴- چه پهر
- ۱۵- چه قماق
- ۱۶- چه قهل و مد قهل
- ۱۷- چوهر
- ۱۸- چه په چیسک
- ۱۹- چار چه ف

- ۲۰ - چەندك
- ۲۱ - چەقو
- ۲۲ - چال
- ۲۳ - چەلاويز
- ۲۴ - چافينوك
- ۲۵ - چاك كرن
- ۲۶ - چاره كرنا خورست يا سرشتى
- ۲۷ - چره
- ۲۸ - چارسم
- ۲۹ - چديوه
- ۳۰ - چم چليسيك بون
- ۳۱ - چمك
- ۳۲ - چويه مالا خودى
- ۳۳ - چيرونك فهانندن
- ۳۴ - چيف نيشانندان
- ۳۵ - چيرونك فهانندن
- ۳۶ - چيف نيشانندان
- ۳۷ - چه پا بوكى
- ۳۸ - چيشانوك
- ۳۹ - چوخك
- ۴۰ - چل چلهنه
- ۴۱ - چركه

- ۴۲ - چك
۴۳ - چلم
۴۴ - چيزبون
۴۵ - چينكو
۴۶ - چمچليسيك
۴۷ - چاخ
۴۸ - چپلاغ
۴۹ - چست
۵۰ - چغني
۵۱ - چدقه لوز

(چەپەر) سەنگەرى شەرى. و دەيتە كوتن بو جەبەرگىن ژ شفتانگىن
داروبارى جيتكىرىن بو كوتەلەين بەزى و ھندەك تەعانا و جەپەن بالاڧا
(چەقماق) ئامىرى ئاگرى يە ب ع ماكىنا جگارا .
(چەقەل و مەقەل) داركىن ھشك و بچوك ب دارى قە دگەل يىن تەر
دەيتە برين دىنە چەقەل و مەقەل .

(چەپەچىسك) جو رەكى دىكماركىن بچوكە
(چارچەف) ژ كەل و پەلەين مالى نە وەك قوماشەكى مەزن قەبارى
ھەمەجور ب عەرەبى (شارشەف) و جورەك ل دەمى بەرى ھەبو وەك عەبا
ژنان ب سەرى خو دانا . دكوتنى چارچەفك رەنكى شين ورەشبون
(چەندك) وەكو چەنتى يە ژ بەندكىن ھرىي يىن رەنگ و رەنگ دەھاتە
بكارئىنان بو ھەلگرتنا زادى و ھندەك ئامىرەين بچوك ل دەمى چونا جەپى
كارەكى دوير .

(چەقو) جورەكى كىرى يە قەبارى بچوك دەيتە ھەلگرتن دناۋ بەرىكا
مروڧى دا .

(چال) كورەكا كوير .

(چەلاويز) رەشەك ھەرچەندە ب زمانى عەرەبى قە
(چاقىنوگ) تا نوگە (ب - ع) دەيتە گوتن (حسود) فلان يى حەسىدە
وەكو تەماع

(چاك كرن) كو (ب - ع) دەيتە گوتن (تەسلىح) وەكو دى سەيارا خو
بەمە صناعتى دى تەسلىح كەم ھەمى (ب ع) يە

(چارە كرنا خورست - سروسىتى) رىكە كا سروسىتى يە بو چارەسەريا
ھندەك نەخوشيا و (ب ع) دىيژن (العلاج الطبيعى)

(چره) تا نوکه دهیته بکارئینان ب ع (جدل) وه کو جهدهلا وانه ئهفه
ماوه که

(چوار صم) بو دهوارا دهیته گوتن

(چ دیوه) بو بی وه کو که نکه نا

(چم چلیسک بون) پیته نویسک بون

(چمک) ب ع ههردهم دبیزن که عبی پیلاقی (که عب)

(چویه مالا خودی) په یفا (حه جی) دبیزن و تا نوکه چ په یف د به لافه

نین. ژبلی بی جویه حه جی

(چیروک فه هاندن) مروقی ژ نک خو فه تشته کی ئان بابه ته کی چ بنیات

نه بن دبیزیت

(چیف نیشان دان) چیف وه کو بی دیار چیقی داری دهیته گوتن بو

ترساندن.

(چریک) نهو تشت ئان کهل پهل بی ب کیماسی نه بی دورست

وزه غل. و بو فیشه کی تفهنگ ئه وین خولب.

چه پا بوکی) نوک یا به رب نه مانی ته دجیت. چه پا بیکی.

(چیفانوک) دگهل په یفا چیروک دهیته گوتن. چیروک و چیفانوک.

(چوخک) ژ هریا په زی دجیتکر. دگهل شهلو شه بکا کرنه بهرخو

نوکه ب ریژه کا گه له ک کیم ب کار دئینن.

(چیلی کرن) بو سهر ئاخفتنی ئان په یقینی

(چل چله نه) بو وه رزی زفستانی دا دهیته گوتن کو (۴۰ چله نه -

۲۰ به چله نه - ۸ زریپکن - ۸ قریپکن و ۸ دی نک بن شنی دی خوش

بن دهر و دولك. گايي جوتي بهرده و رينه نك) ل فيره دي وهرزي بهاري
دهست پيكهت

(چركه) ههر ب ع دهپته گوتن سانپه

(جمجلسك) پدپه كه دهپته گوتن بو يي بي سهر و بهر وي فدنيسك.

(چك) بو يي زيرهك دهپته گوتن (بي چكه) نو كه ههر پدپه يي زيرهك

نان يي نه كتيقه

(چلم) بو كرميشي دهپته گوتن و چلمن بو يي كرميشي وي دهپته

خواري ژ دفي

(چيز بون) شكهستن ب ع خسارهت بون

(چينكو) دهپته گوتن بو كه رهستي (زنك و خارصين)

(چاخ) دهم ، گاڤ ، وهخت

(چپلاغ) يي رويسي

(چست) يي به رههڙ و ناماده

(چغی) رهڤين ، بهزين ، نه شيابي

(چه قه لوز) بو كه جا گلهك يا ب فعل وفند و پريڙ وياهه ل ههلي

وههبله تراش ههروه سا هندهك جارا بو ره گهزي نيڙي دهپته گوتن.

(ح)

- ۱- چيسيلك
- ۲- حدمەر
- ۳- حەچالك
- ۴- حجول
- ۵- حەمشەرى
- ۶- حەوش
- ۷- چيسيل ئەرد
- ۸- حنىر
- ۹- حتك
- ۱۰- حتو
- ۱۱- حەپو
- ۱۲- حەمك
- ۱۳- حەمپلوفك
- ۱۴- حت حت
- ۱۵- حلىرك
- ۱۶- حرمەت
- ۱۷- چيسيل چيسيله
- ۱۸- حەمشارى
- ۱۹- حف حەفى

- ۲۰ - حلحلك
۲۱ - حه ج حه جيك
۲۲ - حه جى باهيفك
۲۳ - حافز
۲۴ - حه برمان
۲۵ - حه به نك
۲۶ - حه ح
۲۷ - حه ود
۲۸ - حتىّ
۲۹ - حو تم
۳۰ - حو ول
۳۱ - حه بلى
۳۲ - حه بشى
۳۳ - حه مشه رى
۳۴ - حيشى
۳۵ - حن دل حا

(ح)

(حيسيلك) راژيرى بهرى بو ژ بهلگين لهفنا و قهره ما چيتكر .
(حهمر) بو وى كهسى نهوى گهلهك خوارن خواری يى پى حهمر بوى .
(حهچالك) ناميره كى بچوك بو بو راهينانا زاروكى بو فيربونا
ريقه چونى ژ دارى چيتكر نوكه ههمى ژ ناسنى و نهله منيومى نه ب
شيوازه كى مودرينه .

(حجول) نوكه ژى يين ههين ب ريژه كا كيم وهك بازنا نافرته تا دكرنه
پين خو ژ زيرى و زيفى بون و سهرب عهره بى فه .

(حهمشهري) دهوارى هار و پينهنا د هافيزيت پتر بو كهرا دهيته گوتن ،
(حهوش) نهو بهر و بياقى بهر ئافاهيمى مالى يى ب دهر گهه و بهرفرهه .
(حيسيل نهرد) يى تير قوتاي و دايه بهر حتكا و بوكسا و كولما يى
حيسيل نهرد كرى

(حنير) فلان كهس يى ب حنيره وهكى يى زانا و زيرهك وب هونهر... هتد .
(حتك) جوره كى پيدادانى و قوتانى يه هند حتك پيدادان تا نهرم كرى .
(حتو) نافه كى سقكى يه بو هندهك زهلاما دهيته گوتن ههروهسا حتى
بو نافرته تا .

(حهپو) نافه كى سقكى يه بو هندهك زهلاما دهيته گوتن .
(حهملك) بو زهلامى دهيته گوتن گهلهك جارا بو يى نافي وى محهمد
بيت ديپزنى حهمكا د شيوازي فيانى و نازكى فه .

(حمپلوفك) ئەو زاروك و گەنجى قەلەو و گروفر، بى قەمپلوفكە .
 (حت حت) ل دەمى ھندەك كارا مروڧ بى رادبىت وەك كارى
 چەكوچى - داقوتانى دبىژن حتە حتا وى يە ئان حتا وانه يىن شول
 دكەن . ھەروەسا بو مروڧى گەلەك قەلەوبوبى . بى حت وحتبوى . وبو
 بەزى دەمى قەلەودبىت . بى حت وحتە
 (حلىرك) ئەو ئەردى وەكى نوکەكى ئان گىزەكى وەرمتى ل
 ئەندامەكى لەشى مروڧى دبىژن يا وەرمتى وەك حلىركەكى يالى ھاتى .
 (حرمەت) بو ھەڧىزىنا زەلامى حرمەتا وى ئان ژنا وى يە .
 (حەلاف) جورەكى شرىنبايە ب گەلەك جورا يا شەكرى يا تەحىنى يا
 كونجيا

(حىسىل - حىسىلە) ئەو بەرى وەكو فەرشى بەرى بى مەزن و پەحن
 ددانا سەر پەنجەر و دەرگەھان
 (حەف حەفى) بى كولەفا وھەر بى برسى و گەلەكى دخوت .
 (حلىلك) ژئەگەرى كارەكى گران و وەستاندى د بىژنى
 حلكەحلك يا ھاتى .

(حەچ حەچىك) بو وى كەسى نەحەجتى و نەحەوياى .

(حەجى باھىڧك) ئەو باھىڧىن بچوك

(حافز) بى كورە

(حەبرمان) رەنگى سور

(حەبەنك) مروڧى غشىم و ئەھەق كوب ع نە

(حەح) پەيڧەكا مەندەھوشى يە ب ع دەھىتە گوتن (تەعب)

(حەود) حەودا گولا ، ھندە جارا بو بركا ئافى

(حتی) یا قهلهو و پهحن
(حوتم) وه کو بی حافز (بی کوره)
حوول) بی دین ئان بی بی عهقله و ئه حمهقه
(حه بلی) حهمه ر بو ژ ئه گه ری گه لهك خوارنی
(حه بشی) بی تژی و حه شاندی
(حه مشه ری) کهرچو فته و سه رسه ری
(حیشی) نفیسا پان، حیشی حیشی ب ع (مقلم)
(حندل حا) یاریه که ، حیئل حه جین . حل حه جینی

(خ)

- ۱- خوين ريژ
- ۲- خويك
- ۳- خه پانددن
- ۴- خوين چوون
- ۵- خوين به سستی
- ۶- خوليكدان
- ۷- خه به نك
- ۸- همدار
- ۹- خيلى
- ۱۰- خزيملك
- ۱۱- خمس
- ۱۲- خوراك
- ۱۳- خره پشانى
- ۱۴- خوديك
- ۱۵- خيرافك
- ۱۶- خه نده قول
- ۱۷- خم همك
- ۱۸- خاز خازوك
- ۱۹- خيچك و مشار

- ۲۰ - خەلوەبى
- ۲۱ - خوشاۋ
- ۲۲ - خفتان
- ۲۳ - خورخال
- ۲۴ - خال
- ۲۵ - خروۋر
- ۲۶ - خرو
- ۲۷ - خەلەندو
- ۲۸ - خيساندن
- ۲۹ - خەوين
- ۳۰ - خودانى خلىقى
- ۳۱ - خشيلوك
- ۳۲ - خانەدان
- ۳۳ - خەندى
- ۳۴ - خناۋ
- ۳۵ - خيسار
- ۳۶ - خورت
- ۳۷ - خىريز
- ۳۸ - خىرك
- ۳۹ - خرو و مر
- ۴۰ - خول
- ۴۱ - خەمگىن

- ۴۲ - خان و مان
- ۴۳ - خو چه پاند
- ۴۴ - خوتاق کرن
- ۴۵ - خو تا لوقه ت دان
- ۴۶ - خویل
- ۴۷ - خیتقرانک
- ۴۸ - خلب
- ۴۹ - خره
- ۵۰ - خه فک
- ۵۱ - خودان عیرک
- ۵۲ - خه رجه نک
- ۵۳ - خرنیفک
- ۵۴ - خه مخور
- ۵۵ - خیرافک
- ۵۶ - خه زا
- ۵۷ - خه لا
- ۵۸ - خفتان
- ۵۹ - خوسهر
- ۶۰ - خو گبیر
- ۶۱ - خویاتی
- ۶۲ - خوشمان
- ۶۳ - خوشیمانک

۶۴ - خزینك

۶۵ - خهرجی

۶۶ - خلف

۶۷ - خنیك

۶۸ - خویس

۶۹ - خوجه

(خ)

(خوین ریژ) گوتنه که هه‌ر دهم دهیته گوتن ب ع (سفاح)

(خویك) چیبایه ب ع دهیته بكار ئینان

(خه‌پاندن) سه‌ر دا برن ب ع اغفال

(خوین چوون) خوین به‌ر بون كو ب ع هه‌ر دهم دیبژن نزیف بو چی

بو

(خوین به‌ستی) فشارا خوینی كو ب ع دهیته گوتن زختی من نان

زه‌خت خوینی

(خو لیكدان) هه‌ر دهم جه‌م وه‌رزشفانا دیبژن المصارعه ب - ع

(خه‌به‌نك) ده‌ر گه‌هی دكانایه وه‌ك ده‌را بی

(همدار) نه‌و كه‌سی ب كاری ره‌نككرنا جل و به‌رگین كه‌فن رادبو و

ره‌نككرنا گلولك و به‌ندكا ژی (دگوتنی فلان كه‌سی خومی) نان

سادقی خومی .

(خپلی) بوشی دگهل عهبايي نافر هتا د سهر و چاځين خو ښه دکر.

(خودیک) قودیکا روناھيي

(خیرافک) ټهو خوارنا گه کهل ب خوي ب تايه تي يا رون

(خزيمک) چه که کي نافر هتايه دکره دښي بو جاواني ژ زيړي ټان زيځي

بو (خزيمما زيړي)

(خمس) سندوقه کا داری بو يا ښه کری بو يا لاکيشه بو بو گه نمي و

دهرامه تي و دهاته بکار ټينان وه که باره و وهزن و کيشانا وي دهرامه تي

دهاته مشتکون پاشي خالی دکره ته لیسا بو بکری . خمسا داری

(خوارک) ژ ميبی بزنا دهاته چيکون وه که ته لیس فرهه و مهزن بو

ښه گوهاستنا هنده که جورين متای و بهرهم چاندني بين هشک

(خره پشاني) ياريا پيکفه خه بسا بچو کا خو هه لافيشتنا پيکفه و يا ب

قدهر بالغ وب دهنک خره پشانا پشیکا

(خهنده کوک) جوړه کي کوخکي يه يا ب دهنکه وه کو قورباچي

(خم هک) خمخمکين دښي نه ويين مهزن د کوتي خمخمک بهل يان

مهزن

(خاز خازوک) ټهو که سي دگهریت و تشتا دخوازیت ل مالا و کولانا

و شه قاما و بهر دهر گه ها

(خيچک و مشار) کيشانا خيجکا سهر هنده که کاغزا وجها نه بين

ريک بيک.

(خهلوهي) دزيکفه ب نه هيڼي ښه

(خوشاښ) جوړه کي خوارني و ښه خوارني ژ ژماره کا فيقي هشک دکه نه

ناښاښي بو ماوه کي تا بيته خوشاښ .

(خر خال) تاییرا ترومیپلا

(خال) نیشانا نان دهقا رهش لسه ر سدهروچاڤا نان لهشی مروقی

(خروفر) وه کو بی گروفر و لیکدای

(خرو) په یفه کا ب سفکی دهینه کوتن بو هنده کا

(خه لاندور) جوره کی رووه کی بهاری یه

(خیساندن) ئهوی خو پیچهک نان هیدی هیدی خو فه دشیریت و خو

تی نه گه هینیت د چیت وه کو خو خیساند و جو

(خه وین) بو مروقی گه لهک نفستی وزی دنقیت وحه ز ل خهوی

دکته.

(خودانی خلیفی) بو بی ترسنوک .

(خشیلوک) یا دیاره بو زاروکا ب کار دئینن بو خو خشانندی . ل

یاربگه ها و هندهک جهایین ههین

(خانه دان) ئه و مال نان مروقی چاڤا فه کری و نان دهه و میهقان قهستا

وی دکهن .

(خه ندی) بو دهواری زیرهک و بی ب بزاف.

(خناڤ) ئه و دلوپ نان چپکین ئافی ل سپیده یا ل سهر به لگین رووه کی

وگیای .

(خیسار) بو ئهرد و گیا بی خیسار دگرت وهک جهمه ده کا وهک ناری یه

(خورت) بو زهلامی چه لهنگ و زیرهک و ب هیژ و باش . وتا راده کی

بو ژنی ژی دهینه گوتن.

(خییز) سه خله ته کی خرابه بو زهلامی (بی خییزه) بی غلیزه .

(خيرك) (خيركى) نه خوشيهه كا كهفتاره توشى كهلو پهليت مالى دبیت
ژ هریى وموى وجل و بهر گيى هریى .

(خر و مر) بو كهل و پهليى هه مه جور و يى نأ مالى وه كو خرومرا
(خول) هه ر دهم دبىژى دهوره . ب-ع يى چويه دهورا فيركرنا
زمانى ئنگليزى ئان سياقه تى . . هتد .

(خه مگين) ب ع دهيتنه گوتن (مهموم)

(خان و مان) مال و مه زهل ژ نأ مالى و راژير و كاشخانا .

(خو چه پاند) گه لك خوار يى چه مهر بوى .

(خوتاق كرن) خو دريژ كرن - رازان - نفستن .

(خو تالوقه ت دان) بو وى كه سى خو توش كر .

(خويل) پشت خويل يى دريژ خويل بى .

(خيفزانك) پيژانينى نه هيتى دزانيت بو وى كه سى كارى وى وان

بيژانينا ديار كهت

(خلپ) خلپى دارى ئان يى بينه خولپ

(خيراك) نه و زادى سوپر گه لك يى ب خيى

(خهزا) هه ر ب ع دهيتنه گوتن (جيهاد)

(خهلا) وهك گولپ و خهلا ب ع مه جاعه دهيتنه گوتن

(خفتان) چاندنا توفى گه نى بهرى وه رزى بارانا و كه تنا پلى

(خوسه ر) سه ر بخو (خو كه رى خوسه ره)

(خوگير) دهيتنه گوتن اتوماتيك

(خوياتى) مروفايه تى و كه س و كارين ئيك

(خوشمان) يى سپه هى وسه روچا ف گورنژى و ه جوان ب-ع وه سيم

(خوشيمانك) يا جوان ئان يى جوانه

(خزینك) ب - ع چه كمه كچی گه لهك ده ما دهیته ب كارئینان
(خهرجی) یی پیکریه و هی کریه (ب-ع) هندهك جارا دیبژن ممارسه
(خلف) خلفكوری ، یا گریډای
(خنیك) خوزیکین وی
(خویس) خویساندن، رگویاتی، به شهرمی، روی ستویری
(خوجه) بازارگان ، میرزا

(۵)

- ۱- دستار
- ۲- دوورك
- ۳- دوير و دهرازی
- ۴- دهستی زاقای
- ۵- درسکا داری
- ۶- داوه تا بی شه لا
- ۷- دورانك
- ۸- دووشك
- ۹- ده فُدو
- ۱۰- دهبه نك
- ۱۱- دهها چلی و هه لزی
- ۱۲- دافرك
- ۱۳- دهوس
- ۱۴- ده حل و پیش
- ۱۵- دوودك
- ۱۶- دووركا دهری
- ۱۷- ده رزیکا متلكی
- ۱۸- دهست مال
- ۱۹- دیمچامه

- ۲۰ - دهرابه
- ۲۱ - دهنی نافی
- ۲۲ - دانیک
- ۲۳ - دهست بلینک
- ۲۴ - دیشله مه
- ۲۵ - دهشتیلوک
- ۲۶ - دهلی
- ۲۷ - دهولته
- ۲۸ - دراف
- ۲۹ - دهرینک
- ۳۰ - دهراف
- ۳۱ - دان و دکاک
- ۳۲ - دهرازینک
- ۳۳ - دهپکی داری
- ۳۴ - تحتیک
- ۳۵ - دفنوک
- ۳۶ - دهشو
- ۳۷ - دهغهل و مهغهل
- ۳۸ - دهریی
- ۳۹ - داخکهر
- ۴۰ - دهستههل
- ۴۱ - دوانبیژ

- ۴۲ - دهره به گ
 ۴۳ - دو ودلی
 ۴۴ - دادخوازی
 ۴۵ - دیده قان
 ۴۶ - دکاک فروش
 ۴۷ - دوبهره کی
 ۴۸ - ده خهس
 ۴۹ - دهم ژمیر
 ۵۰ - داچریانه سهر ئیک
 ۵۱ - دارسیان
 ۵۲ - داڤ دوز
 ۵۳ - داله هی
 ۵۴ - دیندا چون
 ۵۵ - دربی خو دانایی
 ۵۶ - دقدقد کی دا گرت
 ۵۷ - دهست گروج
 ۵۸ - دیلکی زاروکی
 ۵۹ - دیز
 ۶۰ - دادوهر
 ۶۱ - دهست ههلات
 ۶۲ - دوو دل
 ۶۳ - دادوک

- ۶۴ - دهفك
۶۵ - دان
۶۶ - دڦيل
۶۷ - دورنياس
۶۸ - دهن
۶۹ - درنده
۷۰ - دار ئالا
۷۱ - دلبيهند
۷۲ - ديسك
۷۳ - دور پيچ
۷۴ - داوهشان
۷۵ - دهريژ
۷۶ - دهق و دهق
۷۷ - دييران
۷۸ - دربون
۷۹ - درك
۸۰ - دل قوتك
۸۱ - دو بهرخي
۸۲ - دهمان

(۵)

(دستار) بو چيكرنا هندەك جورين ئاھين خوارني ۋەك ساڧار و دانھيرك....ھتد ژ دوو بەرين زنجيري يين ستوير ل سەر ئيك دھاتنە زڧراندن.

(دوورك) جورەكي ناني سيلی يە قەباري بچوك ، گەلەك جور يين ھەين يين ب پەنيري و شەكري و كوراتي.

(دوير و دەرزي) دويراتيا جھي ئاكنجي ژ جھي پينقي و ناڧھرا جھي بو جھي ئان دھفەري بو دھفەري.

(دەستي زاقاي) ل سپيدا روژا دوويي يا شەھياني دچونە دەستي زاقاي بو پيروزباھيي.

(درسكا داري) درسك ژ داري سپينداری ئامادەدكەن ب دريژاھيەكا پينقي بو داناني ل بن دەپين داري يي دارتراشين صەبا باني ئاڧاھيا.
(داوھتا بي شەلا) شەھيانا نە ياريك و پينك و ھەر ئيك بو خو دكەت (دورانك) سويا دارا.

(دووشك) ژ ھريي و كەلەكا بەرا دھيتە چيكرن ۋەك ديوارەكي پالپشت يي بچوك بو روينشتني ل سفك و ھەوشا.
(دەڧدو) يي دھۋ پەحن و مەزن.

(دەبەنگ) مروڧي مل پەحن و سنك فرەھ ئان يي گري گوسە و ھندەك جارا بو يي حيلەكەر.

(دهها چلی و هه‌لزی) ته‌خین هه‌ژین چلی و هه‌لزی ل سهر ئیک وهک کومه‌کا بلند بو ئالفی ئاژه‌لی ل زڤستانی .

(دافزک) وه‌کو به‌ندکی یه ژ لاستیکی یه جوری ستویر بو مال داخینا دهاته بکار ئینان و هنده‌ک جل و به‌رگا و به‌رتفکا و قوزکا .

(دهوس) شینوارین پین مروقی ئان ئاژه‌لی ل سهر ئه‌ردی وری و ربارا .
(ده‌حل و بیش) رابونا رووه‌کی هه‌مه‌جور بشیوه‌کی بلند و بن ئیک (یی همیز).

(دوودک) نامیری موزیکا که‌فن بو شه‌هیانا و ده‌واتا ل به‌ر دکرن وهک که‌له‌پوری کوردی یی ره‌سه‌نه .

(دوورکا ده‌ری) وهک کیلونا نوکه بو ب گلیل و سویچا .

(ده‌رزیکا متلکی) کو نوکه دیژنی ده‌مبوس ب ع .

(ده‌ست مال) که‌فیکا ده‌ستا کو ژ که‌فیه ب ع یا هاتی .

(دروار) درینا ب ده‌ستی ب ده‌زی و تای و ده‌رزیکي .

(دی‌مجامه) ژ قماشی دهاته چی‌کرن رووبه‌ری ۲-۳ مه‌ترین

دووجارکی، دهاته چی‌کرن ب هنده‌ک وینا و دهاته فه‌دان بو گرتنا که‌وا ب کارئینانا تفه‌نگا که‌وا یا ساچما .

(ده‌رابه) ژ داری دهاته چی‌کرن وهک که‌رته‌کی جودا بو ئاماده‌کرنا مه‌زه‌لی ئان

ل بنی مه‌زه‌لی ب شیوه‌کی جوان ل وی ده‌می و جهی سهر شوکی لی هه‌بو دگهل خزینکا و پاشبه‌ندین دی وه‌کو دولابی .

(ده‌نی ئافی) ژ ناخی چیتکرن بو ئومبارکرنا ئافی و فه‌خوارنی .

(دانیک) ئه‌و دندکین گه‌می که‌لاندی بو چی‌کرن سافاری ب مه‌نجه‌لین

مه‌زن .

(دهست بليڼك) ژ هريې چيټكرون ب تهښي و دهستا ل ناؤ لاندكې
دهيټه بكارئينان بو گريډان و شداندا زاروكي .

(ديشله مه) جوړه كې چاي ډه خواري يه ب دانانا پرته كا كه لې شه كړي
دناؤ دهڅي دا .

(دهشيلوك) نه رده كې پانه يې بچوك وهك دهشته كا بچوك .
(دهلې) نهو مروڅي بهري ل گوندان دگهريان و ستران دگوتن .
(دهولته) نهو دردهما ل بنې ناماني دوهني پهزي دما پشته سefاندني
وهك كسپا تهڅيني لې دهات بو سافاري و نپراخا بكار دئينا .
(دراؤ) پاره .

(دهرينك) نهو ده رگه هې بچوك و دناډه را دو جهين جودا جودا دهاته
ډه كرن .

(دهراؤ) ده رافه كې ئافداني دناؤ رز و چهما (دهرافكي ئافي) .
(دان و دكاك) ده رامتې چاندني بو چيكرنا ناهين خواري .
(دهرازينك) ل ناؤ ده رگه هې مالي هه بو ۱۵-۲۰ سم يې بلند بو ژ
كه ره ستې ئاډهي چيټكر

(دهپكي داري) داره كې راست و تنك و بچوكه
(دښوك) نهو تشتي زيده ب كهل و په له كې ډه ديټزني ب دښوكه .
(دهشو ده ستشو يا شيشتنا ده ست و پيا وهك نامانه كې ئان ته شته كا
تاييه ت ب څي چندي ب كارئينانا مه سيني .

(دهغهل و مه غهل) وه كو تشت و مشت و خرو مر (دهغهل) بو
جوړه كې كهل و په لا ئان تشتين ناؤ ماليي .
(دهرپي) نوكه يې بويه شورت .

(داخڪەر) بو نامیری داخ کرنی دھیته بکار ئینان کو نوکه دیبڙنی
 (کاویده) ب ع
 (دهستهه) دھیته بکار ئینان ب ع (همه)
 (دوانیڙ) ب ع دھیته گوتن خطیب
 (دهره بهگ) (اقطاع) تا نوکه دیبڙنی وه کو اقطاعی زارعی ب ع
 (دوودلی) بو نهو کهسی ب ع دھیته گوتن تردد (متردد)
 (دادخوازی) بو دادگه هی دھیته بکار ئینان (دعوه)
 (دیده فان) شاهد ب ع و تا نوکه یا دھیته بکار ئینان
 (دکاک فروش) دھیته گوتن ب ع (عهلاف)
 (دوبه ره کی) بو ژیکفه بونی نأبه را دوو جینا
 (ده خهس) نهو مروقی نه رحهت وه کو یی فتنه کهر و ب ناسته ننگ
 رادبیت و جو ره کی خه مساریی دکهت
 (دهم ژمیڙ) تا نوکه بشیوه کی گشتی (ب ع) دیبڙن سهعت چه نده .
 (داجریانه سهر ئیک) خر فه بون - کوم بون
 (دارسیان) گهله ک هاته قوتان و لیدان .
 (داؤ دوز) دهؤ خوشه زی خه لکی رازی دکهت .
 (داله هی) گازنده .
 (دبندا چون) زک چون ب ع دیبڙنی (اسهال)
 (دربی خودانایی) تولین خو ژی فه کرن ب دانانا دربه کی وهک لیدان
 - قوتان - کوشتن
 (دقد قدی رآ گرت) نه شیا بلقیته وه کو دهست ل هه فکا وی گرت .
 (دهست گروج) نه یی چ شولایه .

(دیلکی زاروکی) بو بی بچوکیڼ نیږ دهیته گوتن بهری و پشتی
 سندن کرنی ب ماوه کی .
 (دیز) قازانا ناخی .
 (دادوهر) تا نوکه هدر ب ع حاکمه .
 (دهست ههلات) تا نوکه حکومهته (ب - ع)
 (دادوک) بو وی زهلامی دهیته گوتن دهمی زاروکا ب خودان دکهن
 دکهته ملی خو د ئینیت و دبت .
 (دهفک) بو دهفکی کیزانکا ره تراشینی دهاته گوتن و نوکه موسا
 ریهایه ب . ع

(دان) دهمی نان خواری چ بی سپیدی نان نیفرو نان شیفی
 (دقیل) پرتا جلکی دوریای نان دقیل ژی چون
 (دورنیاس) کهسی شههروزا د نیاسینی دا .
 (دهن) دهنی نافی کو ژ جوره کی ناخی دهاته چیکرن .
 (درنده) په یقه که بوی کهسی خراب و سیتهم کار و هار ژ هدر دو ره کهزا
 (دار نالا) ب - ع یه هدر دیژن ساریه ت العلهم
 (دلبنند) نه فیندارا مروفی ههروه سالو بو بشته فانی لایه کی نان مهیلا
 ئیکی بکته

(دیسک) قازانه چ یا نوکه بیت نان یا بهری بیت یا ناخی
 (دور پیچ) ب - ع حدصار وه کو حدصارا ئابوری
 (داوه شان) نرمیون
 (دهریژ) رهوان ، بهردای ، خوش لی دچیت
 (دهق و دهق) روی بروی بی سه ریمه

(دیوان) ئەفین و فیان
(در بون) دژوار بون، هار بون
(درک) گومتلی ئاخى
(دل قوتك) نوکه ب ع نه بزین دلی
(دو بهرخی) مها دوسالی
(دهمان) دامان و پوسیده یی . بی دامایه

(ر)

- ۱- ره شه
- ۲- رافه کرن
- ۳- راهاتن
- ۴- رهنج خور
- ۵- راسپیږ
- ۶- راهینان
- ۷- رژاندن
- ۸- روین
- ۹- روژا گوینی
- ۱۰- راژیر
- ۱۱- رهنده هول
- ۱۲- رستك
- ۱۳- روزنامه
- ۱۴- ره شكو
- ۱۵- راموسان
- ۱۶- رزیانك
- ۱۷- ریڅینك
- ۱۸- ریچال
- ۱۹- ریچول
- ۲۰- رتلوی

- ۲۱- رهك
- ۲۲- رهفند
- ۲۳- ريسى
- ۲۴- رهفاندن
- ۲۵- رهفشت
- ۲۶- رهوشت و تيتال
- ۲۷- رهوان
- ۲۸- رهندهش
- ۲۹- ريشالوك
- ۳۰- رك
- ۳۱- راخويتنه
- ۳۲- راهاتن
- ۳۳ رهوال
- ۳۴- ريز و تهرتيف
- ۳۵- رهپ و ريت- رهپه ريت
- ۳۶- راييجاي
- ۳۷- رهبهن
- ۳۸- رهپ رهپ
- ۳۹- رهنگز
- ۴۰- راپرسين
- ۴۱- راتهقيان
- ۴۲- راف

- ۴۳- راقگهر
۴۴- ره شمهه
۴۵- ره شنقیس
۴۶- ره ف
۴۷- ره مان
۴۸- ره نج
۴۹- ره نگز
۵۰- رژده
۵۱- راشه قین
۵۲- ره په جول
۵۳- ره ش به لهك
۵۴- ره فده
۵۵- رتاخ
۵۶- رکومی

(ر)

(ره شه) ههلامه تی مروفی ب ع دبیژن (شبح) وه کو سیتافک و خه یالی مروفی.

(راهه کرن) وهك شروفه کرنا لی ب ع ژی دهیته گوتن (تفسیر)

(راهاتن) بو کاره کی دوباره دبیت چ روژانه نان سالانه ب - ع دبیژن (مارسه) و بو سپوراتیا وی بیت (راهات)
(رهنج خور) نهو که سی هنده کا نان ئیکی بکار بینیت بو بهرژه وه ندیا
خوب - ع

(استغلال) و ههر دهلیفه کا دی بیت سهر گهلهك ئاستا

(راسپیژ) ب ع (الوحی)

(راهیتان) تا نوکه بههرا پیژر دبیژن (تمرین) ب - ع

(رژاندن) ب - ع دهیته گوتن (افراز)

(روین) ب - ع دهیته گوتن (دوهن) چ بی خوارنی بیت نان بی ترومیلا

بیت و هروه سا

(روژا گوینی) نهو روژا ریدانهك ئان کارهك ئان چونا ئه رده کی یا ب

هندهك ئه انجام و سه خله تبون دبیژن ته ژبیر کر ئان هاته بیرا ته روژا گو
ینی

(راژیژ) بو مه حفیر کا و بهرکا و کومبارا نهوین ناؤ مالی دهیته دانان و

رائیخستن.

(رهندههول) ئەو ترومبىلا كەفن و يا بەرە بەرە ژ كارى دكەڤىت ،
هندهك جار ئەو تشتى مەزن و بەرفرەھ(دى) چ لڤى رهندههولى كەم هنده
يا مەزن) .

(رستك) وهك رستكا سەر بانى بو راخستنا و هسكرونا جلكين بلاڤى
ژ شلىتكى يە ئان و ايهره كى كەفن .

(روزنامه) رزناما سالى (روژمير) (تقويم) ب ع هندهك جارا دهيتە
گوتن

(رەشكو) ناڤى سڤك و بى نازدارى يە بو هندهك زاروكا .

(راموسان) ماچ .بتنى دسترانا و دمقاما دا ياهاتيه گوتن

(رزيانك) جورەكى شرينى يە بى رووهكى بو كارين ساخلهمىي دهيتە

بكارئينان

(ريڤينك) ب - ع مسافر

(ريچال) بو هەمى بەرهەمى سپياتى ژ شىرى تا ژاژ و پەنير و ماست

...هتد

(ريچول) ژڤىقى و هندهك جورى زەرزەواتى چىدكەن و هەر ب - ع

دبىژنى (مربى)

(رستكا زىرى) هندهك ب ع دبىژنى زنجير كا زىرى

(رتلوى) فئق (وهرەم و مەزن بونا حەويچين زەلامى (بى رتلوى يە)

(رەك) دبىژنى عروق كو ئەڤه ژى پەيقە كا عەرەبى يە وه كو رەكين

گوشتى و جورى بجوكة و جورى مەزن وهك صەوكين نانى نه وهك هەڤير

گوشت

(رەڤەند) بو وان كوردان ئەوين ل دەولهتین جيهانى دژين ب-ع

(الجاليه)

(ریسی) ژ گیایی بهارا دهیته کوم کرن وهك بالوكا دهیته پیچان و هسك دبیت بو ئالفی ئاژهل ل وهرزی زفستانی .

(رهفاندن) بو دهمی زهلامهك ژنه کی بهت و ژ مالا بابی وی ب نهیئی قه ب دوو جورا قه (خو دا رهفان) ئان (رهفاند)

(رفیشت) بو ژمارهكا مروفا یین ژ باب و باپرا خودی دابن وهك رفیشتا مالا فلانی نه ئان یا فلانی

(رهوشت و تبتال) عادات و تهقالید) ب-ع یه

(رهوان) بو وی كهسی ئهوی زیرهك و زی بابهته کی ئان وانه کی ئان پیژانینا ژ بهر دکهت و بی پههلهوانه دفی کاری دا .

(رهندهش) نامیره کی بچوکه بی دارتراشی بو راستکون و حولیکرناداری دهیته بکار ئینان .

(ریشالوک) ئه و داڤ و قهیتان زیریچین ب بهندك ل هندهك جل و بهرگا دهیته خواری

(رک) گریانا زاروکی بو شوله کی یا بهردهوام دبیزنی رکا دگریت (نه فیانا ئیکی بو ئیکی دبیزنی رکا لی گرتی) ئان ژی گوتنا خو لیقه نابیت بی ئیک گوتن و ئیک رک .

(راخویته) بو وی كهسی دهیته گوتن ئهوی ب کیر نه هاتی .

(راهاتن) ممارسه ، فلان كهسی چ ممارسه نینه کو ب ع دهیته گوتن

(رهوال) بو وی كهسی بی ژن (رهبن) ب -ع اعزب

(ریژ و تهرتیف) وهك ریك و پیك ئان ئاماده کر نه کا ب سهنی و مدنی

یاباش

(رهپ و ریت) بو وی كهسی دهیته گوتن ئهوی ئاهی من الله نه بیت (رابیجای) ل دهمی مروفا کاری خو باش بکتهت و سهرو بن گوھین خو دگریت ب کلاف دهرسوکا و بهر بیکا دشدینیت خو بی راجاندی .

(ره‌بدن) په‌یقه‌ کا دل بیّ قه‌مانی‌یه و د هیته‌ گوتن بو ان کجین فله‌ نون
 خود بخشین بو کارى دیرا و نایینی مه‌سیحی ج جاراشونا کهم
 (ره‌پ ره‌پ) ده‌نکی پی‌یا ل ده‌می مروقی دگلی‌دبیت
 (ره‌نگز) په‌یقه‌ که بو رخنه و ته‌عنه‌لی‌دانى ده‌یته‌ گوتن وب کارئینان .
 راپرسین) یا به‌رزه‌بوی نافه‌را په‌یقا ریفران‌دوم ب انکلیزی و ب- ع
 استفتاء

(راته‌قیان) ره‌فین و فیلا رکرن
 (راف) ب- ع صید
 (رافگر) ب- ع صیاد
 (ره‌شمه‌ه) مه‌ها شواتی یه
 (ره‌شنقیس) ب- ع هدرده‌م د هیته‌ گوتن مسوده
 (ره‌ف) سر با ته‌یرا
 (ره‌مان) (روژی کرتنا مه‌سیحیا
 (ره‌نج) وه‌ستاندن وزه‌جه‌ت برن
 (ره‌نگز) زیده‌باری نه‌وال سه‌ری د هیته‌ گوتن بو صباغ - ره‌نک
 و ره‌نک - تفقی و جوان
 (رژده) ب- ع یه‌(شعریه) و جورى مه‌زن مه‌عکه‌رونی
 راشه‌قین) تپه‌ر - ستمی
 (ره‌په‌جول) ره‌په‌ رویت - جپلاخ - جپلاق
 ره‌ش به‌له‌ک) داوه‌تا تیکه‌ل - پنی ره‌ش - کاغذک
 ره‌فده‌) برا ده‌هبا - وه‌ک جه‌له‌ب
 رتاخ) پتات
 رکومی) خنزری - سه‌ر ره‌ق - رک گرتی
 (رپسه‌) ته‌ری - شه‌ه - ناقدان

(ز)

- ۱- زاره کی
- ۲- زیره فان
- ۳- زوخاندن
- ۴- ژمیر کار
- ۵- زه مهه ریر
- ۶- زیخ
- ۷- زلینک
- ۸- زیاره
- ۹- زه نیلیک
- ۱۰- زه نگل
- ۱۱- زه مبهله
- ۱۲- زووم
- ۱۳- زوزانا
- ۱۴- زلاوه ند
- ۱۵- زارقه کهر
- ۱۶- زیر بو
- ۱۷- زیری ره شادی
- ۱۸- زهری
- ۱۹- زه لیل و مه لیل

- ۲۰- زام بهراس
- ۲۱- زاك
- ۲۲- زهفهز
- ۲۳- زرتك
- ۲۴- زه به دهست
- ۲۵- زه رگهه زه رگه هاندنی
- ۲۶- زيرك
- ۲۷- زنجيرا ليرين زيړی
- ۲۸- زاماك
- ۲۹- زانمند
- ۳۰- زفت
- ۳۱- زين كرن
- ۳۲- زهفهز
- ۳۳- زاخ
- ۳۴- زار زار
- ۳۵- زه بلوق
- ۳۶- زه بانه
- ۳۷- زباره
- ۳۸- زربههر
- ۳۹- زكين
- ۴۰- زيچك
- ۴۱- زين

(ز)

(زاره کی) بو ئەزمونا (شەفەھی) دەھیتە گوتن کو شەفەھی یە ب ع .
(زیرەفان) تا نوکە ب ع دبیژن مراقب ، فلان مراقب بەلەدی یە
(زوخواندن) ب ع دەھیتە بکارئینان (اثارة) ئەوی ئەفۇ بابەتە ئیسارە کر
، بەرچاڤ کری
(ژمیرکار) ب ع دەھیتە گوتن (عداد) وە کو فلان کەس عەدادی دائیرا
کەهرەبی یە
(زەمەهریر) ئەو ئەرد ئان ژورا گەلەك ب شە و ئان گەلەك یا تەر
بو دبیژن یا بویە زەمەهریر هندی یا سارە و ب ئافە
(زیخ) ئەو گەنجی ب بزاف و زیرەك و سەرکەفتی د خواندنا خودا و
کاری خودا .
(زلینك) ژ شفتانین تەریین دار و باری و هندیك زلیکین گەمی چیتکرن
بو هەلگرتنا تشتی یان ژى نانی
(زبارە) کارەکی ب کوم بو بی هاریکاری بو بو ئەنجام دانا کارەکی
مەزن بو کەسانەکی وەك کولانا رەز و چەما و هەر کارەکی دی بی
بەرفرەه هەروەسا زبارا گوندی ژى هەبو بو کارەکی تەڤایی
(زەنبیلک) ژ بەلگین دار قەسپی و بەلگین بەردی چیدکرن و ل ناڤ
عەرەبا وەك چەنتی بو قەگواستنا فیتی و زەرزهواتی و هندیك مەرەمین
دی یین قەگواستنی ب ع زەنبیل.

(زهنگل) نامیری هوشداریی بو ب دهستی دهاته بکارئینان ل قوتابخانا تا نوکه ئه گهر هیژا کارهیی نه بو (ب - ع) جهرهس و گهلهك جور هه بو وه کو رستکا دکره ستویی بهرانا و کهرا ... هتد ژ ئاژهلی (زهمبهله) زهمبهلا ئافی ئانکو حه نه فیا ئافی کو ئه فهژی ب - ع یه . (زووم) ل دهمی بهارا پهز دبره زووما ئه ردی ب ئاؤ و گیا و رووهك (زوزانا) جهی هافینگه ها و سهیرانا و سیلافا و سیبهلا . (زلاوهند) ئه و تشتی گهلهك ته حل و تال ب ع (عهلكهم) وهندهك دبیژنی زراوهند

(زارفه کهر) نوکه ئه کتهره ب ئنگلیزی ئان (ب-ع) ممل دهیته بکار ئینان .

زیز بو (چونا هه فژینی ب سلبونئ فیه بو مالا بابئ خو ئان بو مالا کهسه کی خو دبیژن یا زیز بوی .

(زیوی رهشادی) زیوی سهر دهمی ئو سمانیا فه بو ل وی دهمی ئهؤ نافهیی دانایه سهر وهك دروشمی وان ل سهر

(زهری) بو وی کچا جوان و زیرهك و تیگه ههشتی و خاتین

(زهلیل و مهلیل) بی بی زهوق و عاجز و بی دهنگ و شکهستی

(زام بهراس) ژ ئه ندامین لهشی مروقی نه ؟

(زاك) ئه و شیریی روژین بهشتی ژدایکبونی بو جارا ئیکئی زاروک ل بهر

سینگئی دهیکا خو میژیت کو بی پر مفایه ههروهسا بو ئاژهلی ژی دبیته زاك

(زهقهه) ئه و کهفا سهر گوشتی کهلاندی د ناؤ قازانی دا سهر دکه فیت

وهك کهفا ئیکئی ل سهر ئاگری . ههروهسا د هیته گوتن بو مروقی بی دهست ههلات وترسنوک .

(زرتەك) بو وی كهسی ئەوی خورت وهك رهشه کی ئان ژ خو رازی .
(زهربه دهست) خودان شیانە و یی زیروه كه و دهست گران و ب هیژه .
(زوخانندن) ب چو یفی. چیفی کار پی کرن ئان سه ره ده ری دگهل کر
وهك ب ته عدا یی

(زه رگه ه . زه رگه هان دنی) درب — درب لی دان دا بهر دربا
(زیرك) ئەو گرین . بجوك ل هنداف ری و ریبارین ئافی
(زنجیرا زیری یا لیرا) جه كه کی زیری بو یی ژنان ب ئیک لیری زیری
یی پینج لیره یی ره شادی و ژماره كا لیرا هه ر لایه کی .
زاماك) مال ب جی کی ژنکی هه رده م ب — ع ره حم
(زانمەند) ب ع یه (فقیه) فهقه
(زفت) یی زیروه كه و لقلقیانا ب لهز
(زین کرن) بو زینکونا هه سپ و ماهینا ب ع (سرج)
(زه فه ر) زاخ — وه رار — هیژ — شیان
(زاخ) وه رار — زیحی — هندك جارا بو ئەردی چان دنی یی قه له و ده یته
بکارئینان

(زار زار) لافه لاف و هقی کرن
(زه بلوق) ریفیکا ستویر
(زه بانه) لویلی — بوریک — وهك باسك و فیلتەر و جکارین ب زه بانه
زباره) کاره کی پیکفه وهك گروپهك ئەنجامدهن ب تاییه تی لگوندا ده می
وه زری چان دنی وهك کولانا ئەردی ئان كه زاخی ئان مزه یتی

(زربہر) بیّ بہری نان بیّ پشک وہ کو بیّ بہر کرنیّ ژ میرلتی نان
ملکو ئہ ملاکیّ بابینیّ
(زکین) بیّ کولہ فا و حد فحدہ فی
زیچک) پیہن ہاقیتن - لیتک - جوتک
زین) کورتان وزینیّ سہر ہشتا ہہ سپا و ماہینا

(ژ)

- ۱- ژى گه زتن
- ۲- ژاراف
- ۳- ژكار كهفتى
- ۴- ژميركار
- ۵- ژارو ژيرى
- ۶- ژانا زراف
- ۷- ژانه دل
- ۸- ژى چه پلاندىن

(ژ)

- ۱- (ژى گه زتن) ژى سل بون - دل مان
- ۲- (ژاراف) بو جلکين با لاقى يين شيشتى د هيته گوتن دهى بشتى شيشتنى لئافا سار دهن و ژاراف دكهن
- ۳- (ژكار كهفتى) كو ب ع دبيژن يى مستهلك بوى
- ۴- (ژميركار) ب - ع دهيته گوتن (عداد) وه كو فلان كهس عه داده ل دائيرا كه ره بى .
- ۵- (ژارو ژيرى) خودانكون و ژيانا ب هه ژارى تهنك حالى.
(ژانا زراف) ب ع (سل) تدرن الرئوى
(ژانه دل) ب ع الذبحة الصدرية
(ژى چه پلاندىن) ژى چويراندىن ب- ع ابتزاز

(س)

- ۱- سدر باز گیری
- ۲- ستیره گر
- ۳- سدر ژمیئر
- ۴- سیار بازی- سیار چاکی
- ۵- سده سه کی
- ۶- سدر به نند
- ۷- سدر زاره تی
- ۸- سدر پلکی
- ۹- سدر شو
- ۱۰- ساکو
- ۱۱- ستیرک
- ۱۲- سیفانده
- ۱۳- سمیتک
- ۱۴- سوپا دارا
- ۱۵- سد فیک
- ۱۶- سدر سپی
- ۱۷- سو به حی
- ۱۸- سنجه ق
- ۱۹- سدر اد

- ۲۰ - سەر بارى بايى خو
- ۲۱ - سەر شوك
- ۲۲ - سه قاف
- ۲۳ - سهك
- ۲۴ - سرو سه قه م
- ۲۵ - سار داڭ
- ۲۶ - سيتا كه وا
- ۲۷ - سه و كا هژيرا
- ۲۸ - سه و كا نانى
- ۲۹ - سته و روبه ر
- ۳۰ - سيخور
- ۳۱ - سهر هه قيرك
- ۳۲ - سپهل
- ۳۳ - سه تلى
- ۳۴ - سه نته رون و په نته رون
- ۳۵ - سه ر پينك
- ۳۶ - سه ر بيه ر
- ۳۷ - سي ريجا ئافى
- ۳۸ - سيداره
- ۳۹ - سترا دارى و ئاسنى
- ۴۰ - سهر زارقه كرن
- ۴۱ - سفيف

- ۴۲ - سەندەل
- ۴۳ - سەخما بەرا
- ۴۴ - سەپان
- ۴۵ - سىجلى
- ۴۶ - سالىس
- ۴۷ - سەرتىشت
- ۴۸ - سەحوسى
- ۴۹ - سەرباليفك
- ۵۰ - سرك
- ۵۱ - سەر جنجلك
- ۵۲ - سەر پەحن - سەر كوتلك - سەر خوش - سەر حوچ - سەر
ژنك - سەر زقئيل - سەرە مېر
- ۵۳ - سەرە
- ۵۴ - سىبيل قەيتان
- ۵۵ - سەماوەر
- ۵۶ - سەرھاتى
- ۵۷ - سەربور
- ۵۸ - سىختنى
- ۵۹ - سىلماتە
- ۶۰ - سەنى و مەنى
- ۶۱ - سەنتەنە
- ۶۲ - ساز كرن

- ۶۳- ساتورئ كولانا
۶۴- سپههك
۶۵- سمپيلوق
۶۶- سهرشاك
۶۷- سهرك و ديلك
۶۸- سهري ژورى
۶۹- سه ميسكى بو - سيسماكى بو.
۷۰- سه هم
۷۱- سيفانده
۷۲- سيل
۷۳- ستين
۷۴- سهر جلك
۷۵- ساعيل
۷۶- سيسيك
۷۷- سه قاكرون
۷۸- سه نئا ئان سه نئا
۷۹- سه ليقه
۸۰- سافارا ب سورياز
۸۱- سه فرا وى
۸۲- سيتك
۸۳- سيتكى سلافا
۸۴- سه قاله

- ۸۵- سپه‌هی
- ۸۶- سوی شکاندن
- ۸۷- سابینا ره‌قی
- ۸۸- سیوان
- ۸۹- سنوردای
- ۹۰- ساجور
- ۹۱- سالنامه
- ۹۲- سپه‌هی
- ۹۳- سترک
- ۹۴- سمکو
- ۹۵- سمتن
- ۹۶- سست و پست
- ۹۷- سه‌ری زافا
- ۹۸- سه‌رسم
- ۹۹- سه‌رشه
- ۱۰۰- سه‌رقول
- ۱۰۱- سه‌فار
- ۱۰۲- سه‌فیل
- ۱۰۳- سه‌ودا
- ۱۰۴- سفره
- ۱۰۵- سیس
- ۱۰۶- ساتم‌بون

- ۱۰۷ - ساعور
 ۱۰۸ - سالوخت
 ۱۰۹ - سه به نك
 ۱۱۰ - سهرتوب
 ۱۱۱ - سه ره جه
 ۱۱۲ - سه ره ورو

(س)

- (سهر باز گيړی) ل ده می گنج و لاهو خزمه تا سهر بازی دكهن
 (ستیره گر) (ب-ع) هنده ك جارا دهیته گوتن (قناص)، ستیرك
 (سهر ژمیړ) عداد (ب-ع) یه تانو كه و ژمیړ كار ژی دهیتن
 (سیار بازی - سیار چاكي) بو وی كه سی سوار ی هه سپا و بهریكانی
 بهری نیكرا كرنی دكهن
 (سه سه کی) نه خوشیه كا سكسی یه
 (سهر بهند) بو كار و تشته کی نابقه را دوو كه سان نان (ب-ع)
 (حلقة الوصل)
 (سهر زاره تی) بو وی كه سی ره وان وه كو خواندنا گوتارا .
 (سهر پلكی) ب ع دهیته بكار نینان تیلقائی. شوله کی ب له زو بهز.
 (سهر شو) كو نو كه ب ع دهیته گوتن (حمام)
 (ساكو) قاپیت بی ههر دو ره گهزا
 (ستیرك) جهی دانان و نومبار كرنا ناهین خوارنی نانكو نهرزاقی .

(سیفانده)ئەو پارچا ژ بانى خانى دەرکەفتى ل سەر دیواری . ب-ع
دهيته کوتن پیجه ئان تەفرە

سمیتک) ئەو جورى سافارى یى گەلەك هویر دەهاتە بکار ئینان بو
خوارنى وەك گرار وچیکرنا سەوکا یین سافارى
(سوپا دارا) ژ پلیتی ئاسنى وەك تەنەكە چیتکرن و سوتنا دارا د ناقد
ب مەرەما دانا گەرمى ل زفستانی . ل شوینا سوپین گازى و سپلیتین نوکە.
(سەفیک) ژ شفکین دار و بارى چیتکر بو فەگواستنا فیتی و
زەرزهواتى .

(سەر سپى) ئەو ژنا دان تەمەن دگەل بیکا چو مالا زافای ب کارى
چاقدیریا بیک و زافا رادبو و گەلەك جارن شیرەتکاریا مالی و تاخى و
دەفەرا خو بو .

(سوبەحى) روژا دوویى ژ شەهیانى دەمى پشتى نیقرو و رى و رەسمین
خو هەبون و دیارى ژ پارا و زیرا بو بیکى دکرەنە دیارى و ژنەکا ب
تەمەن مەزن ئامانەکى وەکو تەشتى ل بەر دەهواتیا دگیرانە و چەند پارە
هاقیشتو فى تەشتى بانگ هەلدیرا ب ناخى وى ئان مالا وى .
(سنجەق) دوو جور بون سنجەقا بەر بسکا و سەرا و سنجەقا بەر
سنگا .

(سەراد) چوار گوشە بو و یا دریژ چارچو فى دەپى دارى بو و تەنەکى
کون کون بو وەك موخلى و بیژینگا بو کەرەستین ئافاهى و ناخى بکار
دئینا .

(سەر بارى بابى خو) سەر بارى من پەیفەکا نازدارى و خوشتفی
بو . بابى مروفى بکار دئینا .

(سهر شوک) جهی سهر شیشتی بو و بهرا پیتر ل ناڤ مهزلا خانی
چیتکر ل مالی

(روژا سهر جلکین بیک و زافا) کو نوکه دیبژنی سهر نیشانی، نیشانی
فلان کس و کس

(سه قاف) نهو کس ناڤ دڤروت و دینا یا سهر ب عه ره بیی ڤه یه . کو
ناڤدهله

(سهک) ژ تل یین تری چیتکر بو چیکرنا سیهکی (ترشی ب-ع) یا
هه ی یا گرتی و یا نه گرتی ..

(سار داڤ) نهو جه ئان ژورا ل ژیر نهدی بن (قه سری) بن خانی ل
دهڤه رین پلا گهرمی لی یا بلند و گهرم بو . بکار دینان ب ع ژ ی ههر
سهر داب

(سیتا کهوا) ژ داف و دارا دهاته پیک ئینان بو گرتنا کهوا
(سهوکا هژیرا) ژ هژیرا چیدکر و هسک دکر بهر هه تافی بو خوارنی
دگهل کاکلین گویزال زڤستانی

(سهوکا نانی) یا دیاره نانی ته نیری یه .

(سته ورو بهر) بو پهیدا کرنا ئاگری و بهر دانا جگاری پی .

(سیخور) جو ره کی ئاژه لی یه ناڤی وی یی هاتیه بکار ئینان بو پولیسین
ئاسایشا رژیمین بهری یین سیتهم کار .

(سهر ههڤیرک) پارچه کا پهروکی بو دهاته دورین بو نخافتنا ههڤیری و
هه لگرتنا نانی ته نیری و هندهک کارین دی .

(سیپهل) سیپه لا ناڤا سیپه ی ژ نهده کی بلند دهیته خوارنی وهک
سیلاڤی

(سه تلی) وهك به هتي ئان (ته عه جب كرتي) بو ئان مه نده هوش بو .
(سه نته رون و په نته رون) دهاته گوتن بو به دلین زه لاما وهك ئه فهندي
يا سه رب عه رهبی فه

(سه ر پیک) بالیفکه کا بچوک بو یا چوار گوشه بو دانانا سه ر پین
بچوکی د لاندکی دا دین دوز بلینکا.

(سه ر بیدر) جهی تابهت ب کومکرنا ده رامتئ چاندنی ل ده می
مروقی قه ستا وړی ذکر ئان وهك ژنده ری سامانی ، هه روه سا بیدر بتنی
جهی قافارتنا ده رامتئ ژ کابی و قه لپیچکی.

(سیریا ئافی) جهی کوم کرنا ئافی ژ که فر و به را دهاته چیکرن ئه
په یقه یا نیزیکی سه هریمی ب زمانی عه رهبی یه .

(سیداره) سه ر ب زمانی عه رهبی فه جو ره کی کلاؤه و شه فقایه .

(سه ترا داری و ناسنی) پی سترکا سه ر بانا ئان بو کاری بلند .

(سه ر زار فه کرن) سه ر زکی مروقی فه دکهت . (ته قلید) ب ع

(سفیف) که ره سه ته کی چیکری یه ژ بنده قی و رزیانکا و ئاری و

شه کریو کا کل باهیقا دهاونی دا دهاته قوتان و د موخلکا هویر ذکر بو

بچیکین د لاندکی دا ب کار دئینا میژ میژوک ب-ع مصاصک تی

دهه لاند و ذکره ده قی بچوکی دا دا هاوشیت ئان بنقیت .

(سه ندهل) جو ره کی پینلائی بو یا (مشه بهك) بو ، کیم دهاته بکار ئینان .

(سه خابه را) وه کو دیواری به رایه پی هه ری و چیمان تو ل ناؤه زه قی و

زارا دهیته دانان

(ستفانك ئانكو ستوفانك) رستکا موریکایه ئان زیری ئان زیقی ذکرنه

ستوی زان و کچان .

(سہپان) بو وی کہسی دہاتہ گوتن ل دہمیّ وہک عہدہ کیّ شول بو
 ئیکیّ دکر ئان د ناۓ مالا ئیکیّ بہردہوام شول دکر و ئہ گہر شولہ کیّ ب
 زہجہت و دہم دریز ئیکیّ بو ئیکیّ دکر دا بیژنیّ خو ئہز سہپانیّ تہ نینم
 (سیجلی) ئہو کہسیّ شولہ کیّ خراب کری ئان کارہک کری و
 نہ بیژیت دگوتیّ ہما توییّ سیجلی تہ بیّ وہ کری، نہ جہتیّ.

(سالیس - سالیسکی) بو ویّ کہسیّ دہاتہ گوتن ئہویّ خو شرین
 دکر و پشتا ئیکیّ دگرت و (تہمہلقی) ہر وہ سا بیّ پنفہ پنقہ
 (سہر تیشٹ) خوارنا سپیدہیا یہ و تا نوکہ جہم گہلہ کا سہر تیشٹا
 زاقای سپیدہیا روزا دوویّ یا دہواتیّ نامادہ دکہن بو زاقای و ہندہک
 مروقیّن دی و ہہقالا

(سہحوسی) دہنگ و باسین ناخحویی ل سہر ئاستیّ مروقیّ و جیرانی
 ئان گوندی ئان دوف چونا ہر رویدان و کارہکی ل ئہردہ کی (بیّ چویہ
 سہحوسیا)

(سہر بالیفک) ب قماشہ کیّ سادہ و حولی دہاتہ چیکرن وہ کو
 قوماشیّ ئہتلہسی وہ کو کیسہ کیّ کورت دہاتہ دورین و ب سہریّ
 بالیفکی فہ دوری .

(سرك) سرکا ئافیّ وہ کو میزیفکہ کا بچوک ژ ژیدہریّ ئافا بلند دہاتہ
 خوارى .

(سہر چنجلک) ئہویّ پرچیّ سہریّ وی خہلہک خہلہک و پیچدک بیّ
 قہقہ قش .

(سہر پەحن - سہر کوتلک - سہر خوش - سہر حوچ - سہر ژنک
 - سہر زقیل - سہرہ میړ)

(سهره) زهلامی ب تمه نه کی نافتجی ههروه سا بوره گهزی می ژی یا
سهره یه .

(سمبیل قهیتان) نهو زهلامی سمبیلین وی ره شو زراف و درپژ .

(سه ماوهر) بی چیکرنا ئافا چایی

(سهر هاتی) مروقی خودان سهر بور د گهلهك كار و ریدان بهژداری

د گهل بزاف و چالاکیین ژین و ژیاری کرین

(سهر بور) ههر وه کو سهر هاتی لی ئهفه خودان وان کارا یین سهر

بورین و تاقیگه هه بن د ژیاننا خودا .

(سختنی) دهمه کی پر نه خوشی و کیماسی و ئاستهنگ .

(سیلماته) ئیشی تری بی تلی دیژنی سیلماتا تری .

(سه نی و مه نی) بی ب هونه ره و زیرهك دکاری خودا و هندهك کارین

دی .

(سه ننه نه) ملک و ئه ملک و ئافاهی مه زن و خوش و (عه جیب) و

خودان مال جاه

(سه قهه) گهلهك یا ساره (سه قهه هندی یا ساره) و بو جهه کی

کهلهك سارو تهزی

(ساز کرن) چیکرن

(ساتوری کولانا) بو وی کهسی نه باش و ههر ل کو لانا

(سپههك) جوهره کی میس و مورایه بی موکمه ، چلی ناهیت وهك

سپههکا برنجی و ئان گه نی .

(سمبیل بوق) نهو زهلامی خودانی قهفته کا سمبیل یین بوش و درپژ

(سیقل بوق) یا خو جان کری و گهلهك یا بهر خورا چوی و یا
 زیره که وهك ئاگری یه بو کچان دهیته گوتن .
 (سه ر شاك) دو ماهیکا تهر حاتری
 (سه رك و دیلك) دهست پینك و دو ماهیک .
 (سه ری ژوری) هیشتا سه ری ژوری یه دهستیپکه .
 (سه میسکی بو) سیسماکی بو. ژ برسا مری .
 (سه هم) مهنده هوش بو .
 (ستینا داری و یا ئاسنی) هندهك جاران ب ع عه مود دهیته گوتن
 (سیل) سیلا نانی ته نك
 (سه ر جلک) سه ر جلکین بچوکی وهك نوکه دبیزنی نیشانی جلکین
 کهر دکهن و ناماده دکرن
 (ساعیل) نهو مروقی دبیزنی یی ساعیله (دونیا) نه دینه نه یی چاڤ
 فه کریه یی قه لسه
 (سیوان) تانوکه ب-ع دهیته گوتن شه مسی .
 (ساینا ره قی) وه کو جوره کی وهرزشی یه نافه را دو که نجان .
 (سیسیک) ئامیره کی بچوکه یی سی گوشه یه وهك مفره دی یه بو
 خوشکرن و تیژکرنا مشاری داری یه
 (سه قا) بو کاری خوشکرن و تیژکرنا داس و بقرا تا خه نجه را و شیرا
 (دی بقری سه قاکه م) و په یقا سه قا دهیت بو (گهش نازی)
 (سه نتاوی) بهرام بهری وی
 (سه لیه) وهك ناواز ئان وه کو وی بیژه (ل دوف سه لیه وی بیژه)
 (ساقارا ب سوریاز) سوریاز که سکا تیه کی بهاری یه دکرنه بهر
 ساقاری ده می لینیانی وهک ی خورنه کا کوردی

(سەفرا وی دی رابیت) ل دەمی مروڤ دجیتە بەر تافی و کێژ دبیەت
 وسەری دئێشتن دبیژن سەفرا وی یارابوی
 (سیتک) مروڤی گەرۆک
 (سیتکی سلافا) ئەو کەسی یی بەرەهەڤە و ئامادەیه دەهەمی جفاتا یی
 بویە ستکی سلافا
 (سقالە) دەرامەتی گەمی و چەهی بشتی دورینی خرفەدکەن وسەرئیک
 دکەنە سقالە.

(سوی شکاندن) لایەکی کیم ژزکی گرت
 (سپەهی) تشتی باش و پلا ئیکی. دگوتنی یی سپەهی.
 (سنوردای) بەهرا پێژ ب- ع دەیتە گوتن. مەحدودە و ب تاییەتی بو
 کومپانیا و ژمارا. وەك یا تەحیدکری جوار کەس ب تنی نە. و پەیفای سنور
 توخیبە ئەو ژێ هەر ب- ع دەیتە گوتن حدود.
 (ساجور) ئومبارا فیشە کا
 (سالنامە) ب ع تقویم
 (سپەهی) یی جوان باش و پلا ئیکی
 (سزک) کەرەستی جەویی یە و غریی یە
 (سەکو) (سەو) سڤک کرنا نافی اسماعیل
 (سەمن) کونکرن سەمن وە گۆ سەمتنا گوها بو گوها رکا
 (سست پست) دەیتە گوتن بو کاری لاواز و هیدی هیدی ب ریفە
 دجیت هەر وەسا بو تشتی نە شیدیای
 (سەری زافا) سترانە کە دەتە گوتن ل دەمی زافا دبرە سەرشویی یی
 دگوت

(سہر سم) سہری پینلاقی - دفنا پینلاقی و بو سمی گیانہ و ہری ٹی دہیتہ
گوتن

(سہر شہ) ہریا باش ویا ژئی گرتی

(سہر قول) سہروکی گروپہ کی - تپہ کی - سہرپہل

(سہ فار) جوجولینک - و بو یی ب کاری نامادہ کرنا نامانا رادبو بہری

سپی کرنی

سہفیل بہلنکاز و ژار

(سہودا) ب-ع (مزاج) ودہیتہ گوتن من چ سہودا نینن نان نہ ماینہ

تہ حہ ملی ناکہم سہری من یی دئیشیت

(سفرہ) میدہ - سہر فہرخہ سبتیا خورانی - میڑا خورانی - جھی

دانانا زادی بو خورانی

(سیس) مروقی کہژ - یی سورو سپی و جاژ زہرو نان شین و پرج زہر

(ساتمہ بون) ہلنگفتن بون

(ساعور) ساعیل - نہ یی باش - وہ کو راخویتہ

سالوخہت) رہوش - وہک سہخلہت ب-ع سفات

(سہ بہتک) سندوق - ب تاییہ تی سہبتکا ہہلگرتنا پھیالین جای کو

جھی سبتیکا و کہ فجکا و شیشا ین جودا جودا بون

(سہر توپ) نی توپ - جلکی باش ونوی

سہرہجہ، کولکا سہرہجی، سہرہتان، پہنجہ شیر

(سہرہرو) سہری رویاری - سہرہجہم

(ش)

- ۱- شه فگهر
- ۲- شير کيش
- ۳- شه قله
- ۴- شمک
- ۵- شينکي بالا فا
- ۶- شالوک
- ۷- شه پرزه
- ۸- شه ره نيخ
- ۹- شمشليخ - شه په شليخ
- ۱۰- شکه لک
- ۱۱- شه بي هري
- ۱۲- شه کردانک
- ۱۳- شه مهنده فر
- ۱۴- شيل و بيل
- ۱۵- شاليل
- ۱۶- شکه چي
- ۱۷- شه پول
- ۱۸- شه بهک
- ۱۹- شيره هه

- ۲۰- شالیار
۲۱- شهفه لځ
۲۲- شهلته
۲۳- شیر و مه تال
۲۴- شه کال
۲۵- شه پللی
۲۶- شه همزار
۲۷- شه رگه ه
۲۸- شلیتک
۲۹- شه په شور
۳۰- شاتر
۳۱- شفتانک
۳۲- شه مو
۳۳- شه ولقی
۳۴- شه فیار
۳۵- شه فهورک
۳۶- شاپه بونه نهردی
۳۷- شاقیر بون
۳۸- شهق و شیق
۳۹- شهقی به تال
۴۰- شهل و پهل
۴۱- شه هتین

- ۴۲- شیشلته بون
 ۴۳- شین نخته
 ۴۴- شیلکا قولیانه
 ۴۵- شاگرده
 ۴۶- شریپانه
 ۴۷- شیل شیلکا بالافی
 ۴۸- شاراندی
 ۴۹- شله ماش
 ۵۰- شیشی په نجه را
 ۵۱- شیشک
 ۵۲- شه شخان
 ۵۳- شه هتی
 ۵۴- شوپ
 ۵۵- شوپکرن
 ۵۶- شین خه رتوک
 ۵۷- شه لاندی
 ۵۸- شپشپی
 ۵۹- شهین
 ۶۰- شهب
 ۶۱- شه ماموک
 ۶۲- شه میوز
 ۶۳- شاگرده

۶۴- شابه ندهر

۶۵- رشه پال

۶۶- شه لهای

۶۷- شفشه

۶۸- شقان حه یرینک

۶۹- شل و مل

(ش)

(شه فگهر) بو کاری پولیسی و (عه سکه ری) دهیته بکار ئینان ب ع
(دوریه)

(شیر کیش) ب- ع دهیته گوتن ب تایبه تی جدم زانایین ئایینی ئیسلامی
ب ع (جهاد)

(شه قله) نهو داری وهك یی سپینداری یی دریژ و زراف و هندهك جاران
بو وی کهسی دگوت نهوی بهژنا وی یا زراف و دریژ . و بو دانانا سهر
کاریتا جاتی نیر کا لخوانیین ئاخی
(شمک) نوکه یا بویه (نعال)

(شینکی بالاقا) وهك دهسته کی په حنه ژ داری دهات چیکرن بو شه قوتانا
جلکا و هریی یین شیشتنی ب ئاؤ فه .

(شینکی بانى) وهكو شینکی بالاقای لی جورى مهزنه بو قوتانا
سیفاندىن بانین ئاخی بو پاراستنی ژ به فرو بارانا .

(شالوك) نامیری چاندنی یه بو دورینا هندهك جوری دهرامه تی ب
تایه تی گه نم و جههی و برنجی .... هند ب دهستی جوتیاری .
(شه پوزه) نهو مروقی نالوز و گهلهك ب شول ژ دهر حهقی نا
دهر كه فیت یی لی بهرزه بوی

(شهره نیخ) قهره بالغه كا مدزن و خه بسه كا بلند ژی دجیت
(شمشلیخ - شه په شلیخ) نهو مروقی نه یی ب ریک و پیک ب
هه ندامی خو قه و جل و بهر گین خو قه . یی بی سه روبه ره دفی بیایدا .
(شكه لك) بو وی نامانی ژ ناخی چیکری چ گو سك بیت نان نان
هه ر نامانه کی دی بیت و یی شكهستی ژی وهك پرته کی
(شه یی هری)

نامیره کی بچوکه هریا پهزی بی شه دکر ژ لای نافر هتا قه بو
ناماده کرنا وی هری نان رسی بو ته شیک ریسانی و دبیته داؤ و بهندك .
بو چبکرنا گورین بهندكا تا شه ل و شه بکا
(شه کردانك) نامانه کی تایه ته بو داگرتنا شه کری و کارئینانی بو چایی

(شهمه نده فر) قیتاره ب زمانی عره ری تا نوکه دهیته کوتن .
(شیل و بیل) هه ر کارهك نان ناماده کرنهك نه ل ئاسته کی باش و ریک
و پیک بیت و تیکههل بونا گهلهك کار و شولا و دهستا دی شیل و بیل
بیت .

(شالیل) جوره کی تهیر و تهوالا ب دهنگی خو یی خوش یی بهرنیاسه
(بلبل شالیل)

(شکله جی - شکلجی) ویتنه گریی که سایه تی بول ویی ده می و نوکه
ویتنه گر زورن ویی فوتوگرافی و سینه مایی سهر میموریا. هه رجه نده یا
سهر ب عهره بی فه یه .

(شه پول) پیله کا به فر و بارانا . دهیته گوتن (مه وجه کا) ب. ع یه
(شه بهك) جوره کی پیلافا بو ویی هافینا . و بو هندهك كوردین روژ هه لاتا
پاریژ گه ها میسل دهیته گوتن

(شیره هه) د یوارین که لا یین بلند ژ که فرا و بهرین مه زن ئان دیوارین
بلند و مه زن ییت دور مه ندوری ئافهیا .

(شالیار) سه فیر ب زمانی عهره بی
(شه فه ل) ئه و مروقی ب که له خ و بلند ه یی سنگی وی یی په حن
(عملاق) ب. ع یه

(شه لته) ئه و (قوماشی) په روکی تاییه ت ب بالیفکی و ناهلیکی وهك
کراسه کی و ههر دم بو دم دهاته شیشتن .

(شیر و مه تال) چه کی به ری یی شه را
(شه کال) ئه و پیلافا که فن و په رتی .

(شه پللی) ئه و مروقی گه لهك ب شول و هندهك جارا دشولی خو دا نه
یی دروسته یی شه پللیه .

(شه همزار) یا دیاره خودانی شوله کا خرابه ئان سوزه کا دای و ب جه
نه ئینایه و یی شه همزار بوی

(شه رگه ه) ب ع (زرهوت) ، شه رگه ها گه رمی یه ئانکو شه رگه ها
بارانایه ل ده می باران گه لهك دبارن .

(شلیتک) جوره کی وه رسی یه یی زرافه و نه که لهك یی دریز .

(شه په شور) نه و كه سانې جل و بهر گيڼ خو دروست نه كه ته بهر خو
نيژيكي په يقا شمشليخ .

(شاتر) نه وي ل هه راوه ستيا ي جهم مروفي فه ل سهر سهري مروفي
بي راوه ستيا به وه شاتر . وهك جافديران.

(شفتانك) ته رحين دار و باري بين ته و راست و دريژ و بين ب
به لگ بو نازه لي دكرن بو خوارنا وان و هندهك كارين دي .
(شهو) بو هرچي دهاته گوتن ل ده مي ره قساند (دي شه موي
ره قسينن)

(شه ولقي) وهك چرمسي و شور بوينه خواري . وه كو زيني .

(شه فيار) شه فا گرنا كه وا

(شه فهروك) شه فا سافار قوتاني ب مير قوتا

(شاپه بونه نه ردی) ب نيك به ژن فه ب نه ردی كه فتن .

(شافيرون) بي تام بون .

(شق و شيق) كاري بي مفا بي ب شق و شيق . بي گران و بز همت .

(شه قی به تال) بي بيكار

(شل و پهل) كاري بي سه و بهر و ريك و پيك

(شه هتين) شه هتينا ده رامه تي _ زه ربونا ده رامه تي

(شيشلسته بون) ريژه كا دريژ يا مروفا (ريژك)

(شين نخته) نه خوشي و تنگافي .

(شيلكا قوليانه) دپوش و نيك گرتي نه .

(شاگرد) بهر ده ستي مروفي بو نه جامدانا كاره كي

(شله ماش) جوره كي شلا خواري يه يا ب ماش و برنجي يه

(شیشك) دهاته گوتن بو بتلیّ دهرمانی و ئافیّ کو ب . ع یه
 (شیشیّ پهنجهره) نوکه ب . ع یه جامیّ پهنجهره و ترومیلایه
 (شریپانه) کرمیّ دکه فیته دناف شانین هنگفینیدا وهك نه خوشیه کیّ یه
 (شیلکا بالافیّ) دهیته گوتن ده میّ بالاف دهاته کرن و جلک دهاته
 شیشتن دکوتیّ شیلکه کا دی یامای و شیلکه مه یا شیشتی . ههروهسا بو
 شیکه کا تفه نکا دبه رده نه دوژمنی
 (شاراندی) په یقه که نوکه ژی ب شیوهیه کیّ کیم دهیته گوتن بو
 شاراندنا ته نیریّ و سجه تا کوجک و دیوانا (سوجهت یا شاراندی)
 (شه سخان) جوره کیّ تفه نگایه
 (شه هتی) زهرو دامریای .
 (شوپ) جهیّ ل سهر چونیّ
 (شوپ کرن) کارتتی کرن
 (شین خهرتوک) شینه وارکین پاشفه مایین فیقی لناف ره زو چه مال
 وه رزیّ بایزیّ
 (شه لاندی . خوشه لیم) دهیته گوتن بو گوهورینا جل و بهرکا و بههرا
 پیتر یابو یه گوهورین .
 (شپشپی) ده میّ تشتهك بهر ئافیّ دکه فیت و گهلهك ته ردبیت .
 ههروهسا د ماوه کیّ دئافیّ دا دمینیت دبیزن یا ئان بیّ شپشپی .
 (شهین) بو دهواریّ ماهینی گه پیته گوتن . شهینا ماهینی .
 (شهب) بو تافیلکرنیّ دهاته بکارئینان و ل بهریّ دهاته ب کارئینان ل
 جاتی قولونیا بیّ بشتی ره تراشینیّ
 (شه ماموک) گوندوریّ بچوک و بیّ بیهن
 (شه موز) دهواریّ پیهنت دهافیزیت

(شابه ندر) ب- ع دهیته کوتن (قنصل - المفوض - السفیر هر جهنده
بالیوز سه فیره
(شه پال) یا جوان وشوخ شه نك وسپه هی
(شه های) یی رو یسه - جبلاقه
(شفشه) تیر کا ناسنی
(شفان حه یرینك) ته یره که ل هه وا دراوستید- ول ده می مروژئیکی ب
شول موژولدکته وشولی خو ناکته دبیزیت توج شقان حه رینکی
(شل ومل) سفك - نازك - شه نك - شوخ

(ع)

- ۱- عہوریت کریت
- ۲- عہمی کوزی
- ۳- عہسمان ستہور
- ۴- عہسمان ہاتنہ خواری
- ۵- عہسمان کون بون .
- ۶- عہسمان دہرزین
- ۷- علہ دار
- ۸- عہثری ل سہر چافا
- ۹- عیرک بجوک
- ۱۰- عیرکو ریٹیک ٹینانہ دہر
- ۱۱- عہلب
- ۱۲- علہ دار
- ۱۳- عنجر
- ۱۴- عویج . عیج
- ۱۵- عیرکہ کی مہزن بی دزکی دا
- ۱۶- عنری
- ۱۷- عہلب
- ۱۸- عنجرک
- ۱۹- عہوارہ
- ۲۰- عولی

(٤)

(عهدريٽ ڪريٽ) بهرب سهقا وڪاودائين خراب ڦه چوون
(عهدمي ڪوزي) بو يي ميڙخاس وزيرهڪ دهيتنه گوتن. عهدمي ڪوزي
ميڙخاس و زيرهڪي دهمي خو بو
(عهدسمان ستهور) چ ڙي نه باري چ ڙي نه بارين
(عهدسمان هاته خواري). نان ڪونبون. نان دهرزين) بو بويههڪي نان
ههر ريدانهڪي و شولهڪي مهزن دهيتنه گوتن.
(عهدڦري ل سهر چاڦا) بو وي ڪهسي سبياتي وهڪ عهدڦري لسهر چاڦي
ويي ڪورهيه نابينيت.

(عيرڪ بجوڪ) نه و ڪهسي بي سهبرو ههدار و زي بريارا نا دوت
(عيرڪو ريفيڪ ٿينانهدهر) دهمي ٽيڪي ڊڪفيشن نان فشاري ل سهر
دڪن. هيدي هيدي ته عيرڪو ريفيڪين وي ٿينانه دهر.
(عيج. عويج) يي حهفحدهفي ب چ ٿيرنابيت هندي بخوت .
(عيرڪهڪي مهزن يي ڊزڪي دا) يي ب ڪهرب و عيناده ٿيرا خو ههيه.
(عنري) يي عهدسهبي بي. يي خنزري
(عهرب) وهڪوخمسا داري بوڪيشان نان قهداري هندهڪ جورين
دهرامهتي

(علهدار) مروڦي نهخوش و نهساخ

(عنجرڪ) يي ڪورته بالا

(عهدواره) رويس - رهپ ورويت

(عولي) ليوان - ٺهيوان

(غ)

۱- غرابك . غرابكا شیشهی

۲- غهواره بون

۳- غالی غهزهز

۴- غومام

۵- غولغولی

۶- غارانی

۷- غارگهه

۸- غلیز

(غرابك) جهی شیشهی په نجه را یین جوار كوشه نان لاكیش

(غهواره بون) بهرزه بوون جونو نه دیار بوون

(غالی غهزهز) نوکه یابویه . ب. ع یی بهریشه

(غومام) ده می سه قا یی ب مژو تاری وهه لما نهدی . بیت

(غولغولی) بو لقینی نان خوراندنی دهیته گوتن .

(غارانی) هندهك جارن دهیته گوتن ب ع (سباق) كو بهریكانی یه

(غارگهه) ب ع دهیته گوتن ساحه العاب كو گوره پانا یاریایه نان

وهرزشی یه

(غلیز) بو مروقی لهوتی و نه پاك دهیته گوتن.

(ف)

- ۱- فەنەرك
- ۲- فەرشى نَقِيْزَا
- ۳- فەرخەسىيى
- ۴- فەرمان
- ۵- فەند و فەيل
- ۶- فەرھەنگ
- ۷- فەيل بازى
- ۸- فەرت فەرتوك
- ۹- فەيت لانى فەيت
- ۱۰- فەرمودە بون
- ۱۱- فەرماندار
- ۱۲- فەقە
- ۱۳- فەرشك
- ۱۴- فەورت- رەنكەز قورس بىت
- ۱۵- فەال
- ۱۶- فەروكە
- ۱۷- فەرەشىن فەراشىن
- ۱۸- فەرخەسىيى
- ۱۹- فەيس

۲۰ - فيتفيتك

۲۱ - فالك

۲۲ - فہر تہ نہ

۲۳ - فہر مان

۲۴ - فيہرس

۲۵ - فلتو

۲۶ - فرک

(ف)

(فہنہرک) ژبندہری روناہی ب گازی کار دکہت (فانوسک)

(فہرشى نقيزا) بہری پەحن یی لاکیشہ بو نقيزا

(فہرخہسپنی) نامانی دانانا خوارنی دناقددا وبو ہندہک کارین دی ژ

فافونی و سفری یہ یا خہلہ کی یہ .

(فہرمان) یا دیارہ و ب ع تا نوکہ جہم ہندہ کا (امر)

(فابریقہ) کارگہہ

(فندو فيل) جہمبازی

(فہرہنگ) نوکہ بہہرا پيتر دييژنی قاموس ب ع

(فیل بازی) وہ کو فند و فيل دگہل سہر دابرنی

(فرت فرتوک) ل جہہ کی بو جہہ کی دچیت و ل چ جہا ناحہ جہیت .

(فیت لانی فیت) گہلہک یی باشہ . دہیتن وہک پدیقہ کا مللی .

(فہرمودہ بون) مہزن بون بو ژبی ۶ - ۷ . سالا فہرمودہ

(فەرماندار) دهیته گوتن ب ع (حاکم سیاسی)
(فرشک) بو زاروکی ب جوک دهیته ب کارئینان ل دهمیّ دهلافیژن نان
حیل بلندکن . دبیژن هشیاربن وه ل بجوکی نه که دیّ فرشکیّ وی که فیت
دیّ دلیّ خو راکهت

(فورت . رهنگه ژ قورس بیت) هیژ . فهژهن . توانا .
(فال) بو فنجانا قه هویّ دهیته گوتن . دهمیّ قه هوه دهیته فه خوارن و سر
نشیف دانن . بو ماوه کی باشی رادکن و که سانک دیّ سه حکه تیّ ودیّ
فالیّ فه کهت خونیت . وژئالیل و مالیلا خه به ردهت .

(فروکه) هه ر ب- ع دهیته گوتن ته یاره .
(فهره شی) فه راشین هافینگه هه جهیّ گه شت و گو زاری
(فیس) هه ر ده م ب ع به گه روس
(فیتفیتک) ب ع دهیته گوتن صافیره
(فالك) شه کروك

(فهرته نه) بو کاره کیّ سه رب کاریساتا فه بیت دهیته گوتن
(فهرمان) فه رگوتن - هه رده م ب- ع یه فه رمانا وزاری نان کارگیّری
د هیته نفیسین لیّ دبیژن نه مرّی وزاری نان کارگیّری
(فیه رس) قه هره مان - په هله وان (ب- ع) گه له ک جار ان بیژن (البطل)
(فلتو) دره وین

(فرک) وه کو ئیشه کیّ یه خو دها فیتنه له شیّ مروقیّ وه کو روماترمیّ
نان بای نان رهه ک سه ر رهه کیّ نیژیکی په یفا هینکیّ .

(ف)

- ۱- فاژی فاژی بون
- ۲- فافیر
- ۳- فهبوری
- ۴- فهشارگه
- ۵- فهزهین
- ۶- فهنهرك
- ۷- فهرهسی
- ۸- فهرونك
- ۹- فابیرفه
- ۱۰- فهنیساندن
- ۱۱- فهبری فهبرانندن
- ۱۲- فیراقه
- ۱۳- فیری
- ۱۴- فاژگهر کرن
- ۱۵- فرفرك
- ۱۶- فهجین
- ۱۷- فهههسیان
- ۱۸- فهلو فرانندن
- ۱۹- فرفرانندن

- ۲۰- فہ کیساندن
- ۲۱- فُيْكَ فُيْكَ بُيْحَسْتَن
- ۲۲- فہ زہلی
- ۲۳- فہ چوپرین
- ۲۴- فہ وژیر
- ۲۵- فہ بر
- ۲۶- فہ رہ فی
- ۲۷- فہ ہہ رمی
- ۲۸- فہ نوار
- ۲۹- فہ ارك
- ۳۰- فہ ژہن
- ۳۱- فہ جیسك
- ۳۲- فہ جنی
- ۳۳- فہ گَیْر و عہ بور

(ف)

فەبوری (نیاس فە بوی بون . نیاسیوون .

فافییر) ژى جودا فافارتن

فاژى فاژى بوون) سەروبن کرن . ریی ژ سەرفە برنە د نافدا .

فەوژیر) بو پاقشکرن وریک وینکرن ونامادە کرن و تریفکرنا مالئ ئان

هەر جەهە کى دى

فەچوپیرین) یین بى دەنگن - چ دەنگ ژى بەلاؤ نەبون .

فەکیساندن) فەتیساندن ب شەرم و ترس و هشیاری خو دیار کرن .

فئیک فئیک ئیخستن) خرفە کرن و کوم کرن

فەزەلى) تەحسى - کەفت

فەهەسیان) (فەهسان) ژ ئاستەنگا و نەخوشیین ژین و ژیارى قورتال

بو .

فەلوفرانندن) پرت پرت کرن

فرفرانندن) هافیشتن

فاژگەر کرن) دوبارە کرن و سەرا چونە فە - جارە کا دى خواندەفە

فرفرک) زەند و بەند

فەجین) دوبارە و سى بارە گوتنا و نفیسینا ئیک جار

فئیرى) خورته میړ و عەگید .

فەنیساندن) بەر دانا بو (خو فەنیساند بو - زیړەفانى سەر دکر)

(ڦيراقه) گهلهك يا ترشه .

(ڦهبرى) ئېك ئاخفتن يى توخيپ داى ئېك نەرخ و ماملهته.

(ڦهروهسى) دهوارى رهڦى و وهريسى خو يى گريداى قهتاندا نان يى

ڦه كرى نان يى پرچاندى . ههروهسا خويندا وى يا ڦهروهسى .

(ڦهرونك) بنى قازانا گراى

(ڦهشارگهه) ب ع دهپته گوتن(ملجاء)

(ڦهژهنين) ب ع دهپته گوتن(صدى) وهكو ژهنين و ژهنگ

(ڦهبر) بو كوزه كين كيمياوى دهپته گوتن و تانوكه ديبژنى مبيد

(ب-ع)

(ڦهره ڦى) دهمى شههيان ب دوماهيك دهپت ديبژن داوهتى ڦهرهڦيان

ههروهسا بو خرفكرننن مهزن ژى .

(ڦههه رمى) ل دهمى ئېك دى نفيت دى كهل ئاخفتن وبهلاخو ژى

ڦهناكهن دى بېژن ته خهواوى ڦهههرماندا نان خهوا وى ڦهههرمى

(ڦينوار) نهڦيندارى وهلاتى

(ڦارك) بههرا پېتر ب ع يه (فرخ) وهك جيجه لوكا تهير و تهوالا

(ڦهژهن) وهك وزه

(ڦرحيسك) بو زاروكى لاوازو نه هاتى

(ڦهجنى) دورينا گورين دريابين ين بهنداكا

(ڦهگير و عهبور) مروڦى ئابورى د مهزاختنا تشتى دا بكهت

(ق)

- ۱- قايه کرن
- ۲- قهسهل
- ۳- قول
- ۴- قهديد
- ۵- قومچه
- ۶- قورنہت
- ۷- قهديفك
- ۸- قورباجه
- ۹- قولنجا ترکی
- ۱۰- قهنتار
- ۱۱- قهوانه
- ۱۲- قوماتك
- ۱۳- قهرقود
- ۱۴- قوسه
- ۱۵- قورچهك
- ۱۶- قهقهقش
- ۱۷- قريا
- ۱۸- قانهبر
- ۱۹- قهرسانی

- ۲۰ - قهیره
- ۲۱ - قه سیل
- ۲۲ - قوسك
- ۲۳ - قهلس
- ۲۴ - قه شقیلك
- ۲۵ - قه نزه وه نزه
- ۲۶ - قه نتهر
- ۲۷ - قچك
- ۲۸ - قامادی
- ۲۹ - قریوله
- ۳۰ - قه نداؤ
- ۳۱ - قوچالی
- ۳۲ - قوچ
- ۳۳ - قاد
- ۳۴ - قافکی قییری یه
- ۳۵ - قال کرن
- ۳۶ - قرقرك
- ۳۷ - قرقر
- ۳۸ - قوقلوز بون
- ۳۹ - قیت کری
- ۴۰ - قاییم
- ۴۱ - قه به

- ۴۲ - قه سريك
- ۴۳ - قه تره کرن
- ۴۴ - قه تلازی
- ۴۵ - قوم قورك
- ۴۶ - قولاج
- ۴۷ - قه مهره
- ۴۸ - قيناغ
- ۴۹ - قاجك
- ۵۰ - قيت كرى
- ۵۱ - قليت بو
- ۵۲ - قيميش ناكهت
- ۵۳ - قورتال
- ۵۴ - قوره سم
- ۵۵ - قوتكاني
- ۵۶ - قه لين
- ۵۷ - قوله تھين
- ۵۸ - قشله
- ۵۹ - قيليج و تا به راني
- ۶۰ - قه له مي قوپيه
- ۶۱ - قه موتك
- ۶۲ - قاق
- ۶۳ - قونقولوسك

- ۶۴ - قه‌دا
۶۵ - قه‌ش‌عی
۶۶ - قاد
۶۷ - قه‌تلاز
۶۸ - قه‌شافی
۶۹ - قه‌مب‌ل
۷۰ - قر‌که‌ر
۷۱ - قر‌ق‌جی
۷۲ - قور‌ج
۷۳ - قوم‌سور
۷۴ - قه‌یلا‌په‌زی
۷۵ - قه‌لا‌ف‌ت
۷۶ - قه‌له‌نده‌ر
۷۷ - قاقانی
۷۸ - قوی‌په
۷۹ - قاجک
۸۰ - قاس
۸۱ - قه‌به
۸۲ - قه‌جنه
۸۳ - قه‌لا‌ویز
۸۴ - قه‌ند
۸۵ - قه‌مه‌ر

۸۶- قشت

۸۷- قیج ویج

۸۸- قوسیان

۸۹- قولوز

۹۰- قوپ

۹۱- قوق

(ق)

(قایه کرن) ب ع دبیژن (لحیم)

(قهسەل) بونەخوشیا ب ع (کزاز) کو مروژ و ناژەل توش دینی .

ودەیتە گوتن بو قرشی گەنمی ئەتیه درین کودی کەنە کا . بو مەرۆمە لاتە
وترشو کەوالی .

(قول) بو قیستە ڤالین لەشکەری و راوەستنادنا قوتابیان ل سپیدەیا وەك

قول قول ب ع دەیتە بکارئینان (رتل)

(قه دید) ئەو گوشتی هسکری بو نامادە کرنا جورەکی خوارنی .

(قومچە) نوکە یا بویە دوکەمە ب ع . قولپک

(قورنەت) نوکە یا بویە زاوییە ب-ع چ قورنەتی مەزەلی بیت ئان هەر

جەهەکی دی بیت .

(قه دیفک) یا بویە (خاولیک) .

(قورباجه) جوره کی کوخکی یه یا ب دهنگه.
(قولنجا ترکی) ریثیکا کوره بو کو بهری نوکه نه دزانی ریثیکا
کوره یه.

(قهننار) بو وی کهسی دگوت ئه وی ب کاری کاروانی رادبو چ ل
سه ر سه ری کاروانی نان ل دوماهییکا کاروانی حه یوان قهننار دکرن دا
لکاروانی نه دهر که فن.

(قهوانه) ئامیری گوتنا سترانا بی مهزن
قوماتک) پارچه کا(قوماشیه) بو زارو کی چهند هه یقی دهیته بکار ئینان

(قهرقود) هه یکه ل ب عه ره بی دهیته گوتن وه کو هه یکه لی ترومیلی
وی مروشی ژی وه هر وه سا.

(قوسه) نوکه دیبژنی که سمه جوره کی کادابه ب قه باری مهزن دگه ل
چای دهیته خوارن

(قورچهک) فرهک لی دا چ ئاؤ بیت ئان چا بیت

(قهفه قش) ئه و پرچا هدر مییهک بو خو چوی و تیک ئالیاین

.وئالوزبوین و تیک هه لکیشاین

(قریا) بو شکاندنا ته رحهک ئان تایه کی مهزن ژ داری و هندهک جاران
فلان ل سه ر داری بو دار قریا و تیدا کهت .

(قانه بر) راستکرن و نیژه نکرن و پاقر کرنا ئه رده کی بو کاره کی پیشتی
چ چاندن بیت ئان کاره کی دی بیت .

(قهره سانی) (قهره سوکانی) ژماره کا هه فلا خو کوم دکرل وه رزی
زفستانی پیکفه وه کو شلخا میشا هنگفینی دلقین دا گهرم بن.

قهیره) ئەو كچا ب تەمەن و هیشتا شو نە كرى
قهسىل) جەهكى بەر فرەه و ب ناڤ و دەنگ ب وى كەرەستى لى وەك
قهسىلا بەرا

قوسك) وەكو هاتىە ديار كرن بەرتفكە ل ھندەك دەڤەرا دەھتە گوتن.

قەلس) ئەو مروڤى تەماع و دەست مچاندى

قەشقىلك) بەرمايىن رىدانا ھەر سوتنەكى د بىژن وەسا يا سوتى يا

بويە قەشقىلك

قەنزە وەنزە) نەخوشيا ئەنفلو وەنزى.

قەنتەر) جەھى وەك نەڤەقى بول بن خوانيىن بەرى سەردا مەزەل و خانى بون و

د بنرا قەنتەر بو بو پەيادە هاتن و چونا خەلكى باژىرى .

قەچك) پارچە كا بچوكە ژ پەروكى ژلايى پەروك فروشا دئينا مال بو

دبىتى ژلايى ئاڤرەتا قە بو كرينا جورى پەروكى چمكول وى دەمى ژن

نەدچونە بازارى .

قامادى) رەخى دى

قريولە) تەختى نڤستنى ھەر جەندە ئەف پەيڤە نەيا رەسەنە يا سەرب

كوردى قەيە لى دەھاتە گوتن جەم ھەميا.

قەنداڤ) چايا بى دەم بەس ناڤ دگەل شەكرى

قوچالى) دەھتە گوتن بو زاروكين بچوك ل دوف زاراڤى قەرەچا

قوچ) بو ريدانا سەر ليكدانى ئان سەرى ل ئەردەكى ئان مروڤەكى

دبىژنى قوچەك ليدا ، تا ئاژەل ژى قوچا دەڤاڤىڤىت .

قاد) ئەردى زەڤى و زارا .

قافكى قيرى يە) بو وى كەسى گەلەك رەش دەھتە گوتن .

(قال کرن) پاقشکرن وه کی زیفی قال بون .

(قرقرک) قرقرکا ههفکا مروفی .

(قرقر) بن بر کرن ، فهبرانندن . و قرهقر شه ره دهف .

(قن قلو ز بون) کهفتنه ئهردی و وهر گهریان .

(قیث کری) بهزی و چوی

(قاییم) دهیته گوتن بو وی تشتی گهلهک موکوم و خورستی .

(قهبه) یی قهبهیه و خو مهزن دکهت ، خو نائاخقیث

(قهسریک) جهی دهست ئافا زاروکی دناؤ لاندکی دا

(قهتره کرن) بو دیتنا چافال ئهردین دویر ناییث دبیژن چاقین من

قهتره ناکهن .

(قهتلازی) نهبون ئان کییم ههبونا کهل و پهلی ئان ههر تشته کی .

(قوم قورک) بو وی تشتی ل دوماهیکی ئان ددانای کورمی پرتک ژی

مای .

(قولاچ) بو دوو تشتا دهیته بکارئینان وهک پیفانا پهروکا ئان ههر تشته کی دی

دهیته پیفان وهک دریزاهی و فرههی...هتد، ههروهسا بو ئهردی وهک قورننهت ئان

رهخه کی مای دبیژن ل فلان قولاچی .

(قهمه ره) بو ترومیپلا بچووک دهاته گوتن یین (۵) کهسی ئان نهفه ری

کو ئه ف په یقه دهیته گوتن ب ئاسته کی کییم فه یا بویه ترومیپلا بی ئیم

یان هوندا و ههر وهسا...

(قیناغ) ئامیره کی بچووکه دکره تبله کا دهستی بو ئه نجام دانا کارای

دورینا هندهک جورین دهرامه تی ب دهستی وهک گه نم وچه هی

(قاجک) جوره کی به نیشتی یه ژ جوره کی رووه کی چیدکرن .

(قیت کری) وہ کو ہیڑش کریؔ نان حیَل وب لهز چویؔ

(قلیت بو) پہشی وچو

قیَمیش ناکهت) دلؔ من ناجیتیؔ بخوم. دلؔ من قیَمیش ناکهت

(قورتال) بودہربازبونیؔ دھیته کوتن. بهہرا پیتر یابویہ خلاسبون نان

ژقوناغہ کیؔ چو قوناغا دی.

(قورہسم) پہیثہ کا زہجرئ یہ ویا توندو تیڑئیؔ یی

(قوتکانی) جورہ کیؔ یاریا کجانہ وہک خالہ کی. ژمارہک بیگفہ دستب

دہست زفرین.

(قلین) باسکہ کیؔ دریش وقہلین ب سہری فہ توتن کریؔ وئاگر

دبہرداییؔ ل جاتی جکارا ب کاردئینا.

(قولہتہین) بو چیڈبیت و چیئابیت دھیته ب کارئینان وہ کو فیؔ نافیؔ

فہ خو یا پاقرہ قولہتہین فیؔ ناکفیت. ب تاییت بو نافا پهنکای وراوہستی.

(قشلہ) ہەرچہندہ پہیثہ کا سہر ب تورکی فہ یہ لیؔ ہہردہم دیبژئیؔ

مہرکہزی شرتیؔ (ب-ع). بنگہہیؔ پولیسا ب-ک

(قیلیجیؔ. بابہلیجیؔ. نافین. شہہدہ. بہرانئ) نافین تبلین دہستی نہ

پیگفہ.

(قلہمیؔ قویہ) پینقیسیؔ تاییت بول دام دہزگہا دہاتہ ب کارئینان

ب شیوہ کیؔ کشتی.

(قہموتک) ل دہمیؔ تشتہک دھیته سوتن و نہبین دیؔ بیژن بہنا

قہموتکیؔ یا دھیته شکلافہ تشتہک سوت نان ییؔ د سوژیت.

(قاق) نافیؔ ہندہک تشتین خوارنیؔ نہ بتاییتہی شریناہیا وہک پہیثہ کیؔ

بو زاروکا دھیته گوتن دہمیؔ. دگازی دکہنیؔ.

(قونقولوسك) بو وی یاریا مروڤ رینشتی و خول سهر سهری خو
دقلپینیت بو سینکی ولسهر پشتاخو دکهفیت .

(قهدا) پدیفه که دهیته گوتن د بیافی گزندی دا بو وی کهسی چ
نه نجام و دستفه ئینان دستخوڤه نه ئینان ئان چ کاریت باش نه کرن دگهل
نه زانینا هندهك شولا وه کو (هه ی قهدا فی بکهفن ، ما وی نه زانی) (هه ی
قهدا ب ته بکهفن ما چ شولیت باشت نه بون) و ههروه سا ...

(قشه عی) پدیفه کا نه رازیونی یه وهك بلا قشه عیت و بچیت

(قاد) نهد و ههروه سا گوره پان - بهر و بیافی بهر فره

(قهدالاز) یی کیم ئان کیم یی هه ی

(قهداشفی) سپاتیال سهر ههروه دوو لیقا ژ نه گه ری نه خوشی ب

تایبه تی لیقا سهری

(قهدمبل) دیکیا قه لینا و توتن و جگاره کیشان

(قرکه ر) (ب-ع) دهیته گوتن مبیید

(قرڤچی) بو مروڤی گه لهك یی تیهنی

(قه له ندهر) پدیفه کا دل سوتنی یه وره چی یه ده می ئیک ئان هندهك

توشی کاره کی ئان ریدانه کی دبن هه یله قه له ندهری ئلن هه یله قه له ندهرا

(قورج) قه خوارنا ب ئیک جار

(قومسور) (ب-ع) دولاب

(قه یلا په زی) وهك کاره کی سالانه ل مه ها پاییزی په زهك ئان پیتر ژ

ئیکی د هاتنه سهر ژئی کرن و دکرنه قه لی کوشت و رینی په زی پیکفه ل

سهر ئاگری جیتکر

(قه لافه ت) که له خی مروڤی وهك هیراتی و مه زنی

(قاقانی) (ب-ع) سەنەد تابو یا بەری یا ئەردی چاندنی
(قەچک) (ب-ع) دەیتە گوتن دگمە
(قویبە) (ب-ع) دەیتە گوتن (غش) ل دەمی قوتابی قویبە دکت ب
وانەکی

(قچک) بەنشتی جوینی
(قاس) چەندی وەك ژمارە
(قەبە) دفن بلند - دل مەزن - دل ئافا - خو مەزەندکەت و قەبارە
(قەجنە) هەما - هەما جونە بو بلا قەجنە خو نیشا مەدابو بەری جبو
(قەلاویز) سەرپەشک - سەر چەق
(قەند) شە کر

(قەمەر - قەمری) رەنکی سوری تاری و یی تام رەش
(قشت) یی پەیت و فیت
(قیج و پیج) بو گویزا شکاندی قیج یا باشە و پیج یا کرمی یە و یا رزی
قوسیان) هەرشین - کەلداجونا لەشی
قولوز) بلند - ژنێهەل رابوی
قوپ) ئامانی شکەستی - و ب تایبەتی یی ئاخى
قوق) یی گر دژوار ویی هیشتا ل سەر خو

(ك)

- ۱- کویرهه
- ۲- کويساندن
- ۳- کوچك
- ۴- كاسك
- ۵- كهمهړ
- ۶- كلدانك
- ۷- كلې سېحانې
- ۸- كهزى و بسك
- ۹- كالك
- ۱۰- كوته لا ناشى
- ۱۱- كادين
- ۱۲- كولين
- ۱۳- كار
- ۱۴- كهز
- ۱۵- كهپهڼ
- ۱۶- كه تيكانې
- ۱۷- كه دينك
- ۱۸- كابانې
- ۱۹- كه فله ژانك

- ۲۰ - کوتانك
- ۲۱ - كه وى ربات
- ۲۲ - كون به فرى
- ۲۳ - كاغز
- ۲۴ - كرمانج
- ۲۵ - كه شخه چى
- ۲۶ - كس و فسى
- ۲۷ - كه ليزان
- ۲۸ - كه لى شه كرى
- ۲۹ - كيفك
- ۳۰ - كه كا_ كه كى
- ۳۱ - كه لا نيسكى
- ۳۲ - كه شك
- ۳۳ - كودا چدر وانى
- ۳۴ - كيشه
- ۳۵ - كيزمه
- ۳۶ - كليف
- ۳۷ - كه ر عهدهم
- ۳۸ - كه چهل
- ۳۹ - كرك
- ۴۰ - كه شه فر
- ۴۱ - كا برا

- ۴۲ - کوتنه
- ۴۳ - کابانی
- ۴۴ - کراسی زهلاما نان میړکا
- ۴۵ - کرتوبه
- ۴۶ - کیسکی توتنی
- ۴۷ - کهړک
- ۴۸ - کوفک
- ۴۹ - کچول
- ۵۰ - کهلهم
- ۵۱ - کونا سپیدی رابو
- ۵۲ - کاب هاتن
- ۵۳ - کاریش
- ۵۴ - کهپی بلند
- ۵۵ - کودک
- ۵۶ - کوتک
- ۵۷ - کورک
- ۵۸ - کولهک
- ۵۹ - کله فرمه
- ۶۰ - کلیپ فرمه
- ۶۱ - کاریته
- ۶۲ - کارخانه
- ۶۳ - کوز

- ۶۴ - کالوخک
- ۶۵ - کروره
- ۶۶ - کورا ئه ده بی
- ۶۷ - کورتان
- ۶۸ - کانیا قیری
- ۶۹ - کولوفانک
- ۷۰ - که لا من لی دا
- ۷۱ - کولین
- ۷۲ - کوند
- ۷۳ - که دا دهستی
- ۷۴ - که سپا حه لال
- ۷۵ - کهر خه سپالک
- ۷۶ - کابانی
- ۷۷ - کوفیک
- ۷۸ - کیخ
- ۷۹ - کلیس
- ۸۰ - کادی
- ۸۱ - کادین
- ۸۲ - که توار
- ۸۳ - که رخ عه ده م
- ۸۴ - که فخور
- ۸۵ - که لهش

- ۸۶ - که لنه
 ۸۷ - که ند
 ۸۸ - کیلووک
 ۸۹ - کون به فر
 ۹۰ - کابلوخک
 ۹۱ - کاپا جیبایی
 ۹۲ - کاخ
 ۹۳ - کارقان
 ۹۴ - کانا به را
 ۹۵ - که پ
 ۹۶ - که رجوخ
 ۹۷ - که رخ
 ۹۸ - که راخ
 ۹۹ - که راؤ
 ۱۰۰ - که ژ
 ۱۰۱ - که فوک
 ۱۰۲ - که نار
 ۱۰۳ - که یلان
 ۱۰۴ - کیلنچی
 ۱۰۵ - کوژیریک
 ۱۰۶ - کوم چال
 ۱۰۷ - کره گول - کر گول

(ك)

(كویرهه) (ب-ع) دهیته گوتن فرن ، فرنا سه مونا و جهی ئاگری
دژوار بی ئاسنگهران بین چیکرنا داس و بقرا و ئامبرین ئاسنی بین بچوک
و ب وی ئاگری ئاسن نهرم دبو وهك په لا گهش ..... هتد .
(کویساندن) بو وهرزشی دهیته ب کارئینان ب ع (تسلل لاعب)
(کیش) دهیته گوتن ب ع المعیار
(کوچک) کوچکی ئاگری ژ بهر و هدریی و تهقنی دروست دکهن بو
کاری ئاماده کرنا خوارنا
(کاسک) بو ئامانی شیشهیی بین خوارنی وهك کاسکا ههروهسا بو
جگاری و دگوتنی کاسکا جگارا . بو تشتی بچوک.
(کهمهر) وهك کهمهرای زیری و زیقی دهیته گوتن قاویشا زیری و
کهمهرای پهنهرونی
(کلدانک) وهکو تیرکهکی بچوک تژی کلی چافا بو دارکی کلی
دکره نافدا و چافا بی کلدان.
(کلی سبحانی) نهوژی جورهکی کلی چافا بو .
(کهزی و بسک) کهزی و بسکا ناڤ و دهنگین خو هههون ل جهم
نافهتا ب تایهت کهزین دریژ و بسکین بالولگی و خهلهک. نوکه دان
عمرا و پیرژنا ب تنی بین ههین .

(کالك) جوره کي پيلافا بو گهلهك جور هه بون بين لاستيكي و بين لاستيك و فه تيل دگهل رهشكا
(کوتهل ، کوتهلا ناشی) بو ناشی ئافی بکار دئينا چ ناشی ته حینی ئان بين دی بن .

(کادین) جهی دا کرتنا کای یه و هه ره سا بو جهی دهر چونا دیکلی ژ جهی ناگر هه لکری وهك بوخیر دگهل کوچکی ناگری تا کلینا بانی .

(کولین) ئه و کولینال سهر بانی ژ کو چی هاتی بو دهر چونا دیکلی .

(کار) چ بکه نه کاری ئه و دی هیته خواری ل ناڤ مه زه لین خانین گوندا چیدکرن ژ چه په ریښ شفتانکا و هه ریی وهك ئومبارکا سهر وی ده می بو دهرامه تی هسك و یا به رفره ه و بلند بو .

(که په ن) وهك قاپیته کی بی هچک بو ژ هریی چیدکر وهك ته حتیکی هریی بی تاییه ت بو ب شقانی په زی فه زفستانا و بهارا .

(که تیکانی) ناڤی یاریه کا ب ژماره کا به ریښ گروفر و هویر و دهاته کرن ژ لای کچان فه ب دهستی و مه رجین خو هه بون .

(که دینک) نامانی ئافی بو وه کو شکه لکی بو ژ ئاخی چیدکر هه می جور هه بون بو ئینانا ئافی ژ کانی ئان ئومبارکونا قه باره کی بچوک ژ ئهین خوارنی .

(کابانی) ژنا بهر مالی و هه ژئینا زه لامی و دگوتنی کابانیا من ئان کابانیا فلانی کابانیا ل بهر مالی .

(که فلورژانک) پشتی پیستی سهر که فلورژانک دهین دبیژن که فلورژانکی وی راکر .

(کوتانک) جهیّ حه واندنا پهزی یه ل بهار و هاقینا دیبژنیّ کوتانکا
پهزی ژ شفتانین دار و باری وهك چه په رکا چیدکرن و دکرنه حه واله نان
دیوارهك بو فیّ مه رهمیّ و دهر گه هیّ خو هه بو.

(کهویّ ربات) جو ره کیّ که وانه یین نیچیرینه و بو وی که سی ژی
دهاته گوتن یی بهرز و دهنگ خوش و بلند.

(کون به فری) نهو چالا کویر و مهزن دناؤ چیا و نه هالا به فر دکریّ
بو وهرزیّ هاقینیّ و ئومبار دکر بو ناؤ ئافیّ و هندهك کارا .
(کاغز) یا بویه وهره قه.

(کوتنه) کوتنه کرنا نان کورتانکرنا خانی ، ل دهمیّ پاییزیّ خانین
ناخیّ عهرد و دیوار ئاخ یا شیلای و هندهك جار دگهل کابیّ بو موکومیّ
و نیژهنگ کرنیّ لیددا

(کرمانج) وهکو خزمه تکاریّ مروقی ههروهسا بو نافیّ کوردان و
زاره کیّ مهزنیّ زمانیّ کوردی یه.

(که شخه چی) بو وی مروقی دهیته گوتن نهویّ بهر خورا دچیت د
بیافیّ کار و کوکیّ خو قه.

(کسی و فسی) بو حاله ته کیّ مروق ئابوریّ د مهزاختنا هندهك بنه مایین
ژین و ژباری دا دکهت.

(که لیژان) دهیته گوتن ل دهمیّ هاقینیّ پلین گهرماتیّ گه لهك بلند بن
(که لیژانا گهرمیّ یه).

(که لیّ شه کری) وهك قالبیّ خورستی ژ شه کریّ دکرنه چایا دیشله مه
و پرت پرت دکرنه ناؤ سیّیکا وهك شریبیا بیک و زافا دهاته به لافه کرن
سه ر کهس و کارین خو .

(کیفک) جوړه کیّ که سکاټیا وه کو دهرزیا ژ شه هیّ چیدبیت وه کو نانې
کیفکویې بووی.

(که کا - که کیّ) پدیغه کا هه ژی یه ناقبه را خوشک و برا و هه فال و
خه لکانه کی دهاته گوتن که کا تو یا چاوانی ..... هتد .

(که لا نیسکیّ) وه کو که لا نیسکیّ یه (زی دهات) (زی سلبو).

(که شک) جوړه کیّ سپاتیّ یه یّ هسک کری بو هندهک جوړین خواریّ
دهیته بکار ئینان وه کو خوارینا گلولیّ و دوغه فایّ و دهوینیّ .

(کودا چهروانی) وهک باجه کیّ دهاته دان بهرانبه ری چه راندنا تهرش و
که والی .

(کیّشه) وهک پیلافا دهاته بکار ئینان ل سدر به فریّ .

(کیرمه) سترییّ مهن ههر وهسا بو نه و داریّ چه ق چه ق ل ناډ
بیستانین ئافی و بو دارا میوی دکار ئینا .

(کلینی) مروقیّ گه لهک برسی ییّ کولافی
(که رعه دهه) گه لهک ییّ وهستیای و ییّ شولکری .

(که چهل) بو که سیّ سدریّ وی توشی که چه لیّ بو ی .

(گرک) دستار، ژ جوړه کیّ گینچیّ و کلسیّ چیتکرن بو پیشکیّ برنجی
بکار دئینا بو قافارتنا قه لپیچکی ژ دندکیّ .

(که شه فر) نه و مروقیّ همی قه سا و ئاخفتنا د بیژیت یین خراب ییّ
شهرمی ههروه سا بو مروقیّ گه لهک کریت و نه شرین .

(کابرا) بو وی زه لامیّ نه نیاس (کابراهک هات و من نه نیاسی) نان
که سانهک هندهک جاران وه کو پسپاریّ دهیّت ها کابرا تو چت که ی
نه دیاری .

(کوته) ب هدریه کا تایهت هندهك جهین خراب ل خانی و مهزه لا
ئاخا وی ژئی دکهفت ب وی هدریی نیژهن دکر (کوته دکر).
(کراسی زهلاما نان میرکا) کو نوکه دیبژنی قه میس ب ع و کوملهك
ب ترکی

(کرتوبه) ناقی پتاتی یه ئانکو ب ع پتات
(کیسکی توتتی) ژ جوره کی پروکا و شهل و شهپکا دهاته چیکرن بو
هه لگرتن و بکار ئینانا توتتی بو جگارا .
(کهرک) وه کو کهرکین باجانا کو بو وی فیقی نان جوره کی
زه رزه واتی ئه وی نه گه هه شتی و بی که سکه هیشتا .
(کوفک) کوفکی گازی .

(کچول) زاروکی تازه بوی یا می دیبژنی کچول .
(که له م) ل ده می جلکهك ب ستریه کی ئان تهرحه کی رووه کی بچوک
دکه فیت دهیته دراندن دیبژن یا ب که له مه کی که فتی .
(کاب هاتن)

(کاریش) جوره کی رووه کی یه گه لهك بی تال دژواره .
(که پی بلند) گه لهك خو مه زندکته و بی دفن بلنده .
(کودک) ئامانی هه ژارایه ل ده می مال مال دکه ریت بو هاریکاریا
بو دکه نی ئین خوارنی وین دی .

(کورک) بو مریشکی دهیته گوتن ده می ژ هیکا دوه سی ت و خو بهر
هه فدهت بو مه رقاندنا هیکا بو ده ر ئینانا جیجه لوکا .
(کوله فره) بی بی جورعهت ترسنوک .

(کارخانه) جهی بهرهم ئینانا کهل و پهلا و کرهستا وهك پیشه‌سازیا ب-
 ع دهینه گوتن معمل
 (کونا سپیدی رابو) دگهل بهیانا سپیدی رابو
 (کوچک) کوچکی ئاگری ژ بهر و هدریی و تهقنی دروست دکهن بو
 کاری ئاماده کرنا خوارنا
 (کاسک) بو ئامانی شیشهیی یین خوارنی وهك کاسکا ههروه‌سا بو
 جگاری و دگوتنی کاسکا جگارا .
 (که‌مهر) وهك که‌مهرای زیری و زیقی و که‌مهرای پهنه‌رونی .
 (کلدانک) وهکو تیرکه‌کی بچوک تشی کلی چاڤا بو دارکی کلی
 دکره نافدا .
 (کلی سبحانی) نهو ژی جوره‌کی کلی چاڤا بو .
 (که‌زی و بسک) که‌زی و بسکا ناڤ و ده‌نگین خو هه‌بون ل جهم
 ناره‌تاب تایبته که‌زی دریت و بسکین بالولگی و خه‌له‌ک . نوکه دا عمر
 و پیرژنا یین هه‌ین
 (کورا ئه‌ده‌بی) جهی کومبونا به‌رمایین سه‌رشو ناڤ ده‌ستی . نوکه د
 بیژنی به‌لوعه نان قه‌سته‌ره
 (کیرها حه‌دادی) جهی ئاگره‌کی دژوار بو نه‌رمکرنا ئاسنی وهك په‌لا
 ئاگری . بو به‌رهم ئینانا هنده‌ک ئامیرا
 (کوله‌ک) جهه‌کی تایبته بو د دیواری مه‌زه‌لبیدا جیتکرن وهك
 په‌نجه‌ره کا گرتی لایی بشتی قه‌ چوارکوشه‌ولا کیش بون . و هنده‌ک جارا بو
 په‌نجه‌رکی ده‌اته فوتن .

(کهز) ژناسنی و داری دهاته چیکرن وهك راسته کی دریش بو بیفانا
پهروکا . نوکه یابویه میژ

(کوز) جهی تایبهته بو مهرو مهلاتی

کروره) ژ ناری گهموکی وهك ههڤیر دکرنه نانی ته نیری وه کو قوسا
ب قهباری مهزن.

(کاریته) ژ قورمی دار سپینداری یه دهیته برین ل دوف فرهیا
هه لاشی خانبی ناخی یان بو پیکینانا بانی و کاشخانکا هندهك جارا بو پرا
کورتان) مروڤین تایبته مهند هه بون و نوکه ژ یین ههین بو جیکرنا
کورتنا ژ هندهك که رهستا وهك زلین قهسه لی و پهروکی جادری و نایلونی
و پارچین ی بهرکا.

(کالوخک) بو هه لکرتنا نامیره و کهل و په لین بچوک ژ هندهك جورین
پهروکا د دورین وهك یی قورنانا بیروز.

(کانیکا قیری) په یقه کا بی منه تی بو دهاته کوتن ناف بهرا دوو که سا . نه گهر
کارهك ئان بابه تهك ب جه نه ئینا بو (خو ژ کانیکا قیری) قه
(کولوفانکا سه ری) نیقه کا سه ری

(که لا من لی دا) ده می مروڤه کی مروڤی ئان که سانه کی خوشتقی دهیته
بیرا مروڤی و خه ربیسا وی کهین.

(کولین) کولینا بانی یا کوچک و بخیریا .

(کوند) یی کورت کروفر و هویر. و مریشکا ژ دهیته گوتن یین یی دیف

(که دا دهستی) نه وکاری ب دهستی خو وخواه نه نیا خو دهیته

نه نجامدان

(كەسپا حەلال) دگەل كەدا دەستی دەیتە كوتن. كەسپە كا حەلالە كەدا
 دەستی وی یە
 (كەرخەسپالک) بوگەل و پەلا و وان تشتا ئەوین ژ کاركەفتین
 و خرابوین .
 (كابانی) ناڤی یاریە كا كەنجانە. كابی ھەستی ناژەلی جورە كی یاریە كی
 بی دكر لدوف مە رچین یاری ژئیک د بەن .
 (كوفیک) ژ قەفتە كا بەندكین رەنك رەنك دەیت . ب سەری كولاڤا قە
 دكەن وب ھندەك جھین دی بو جوانی . ھەر وەسا بو كیفیكا دیکلی ژی
 دەیت .

(كلیس) پەیفە كا زەجرى یە و نەخوشی یە (دی ھەرە وی کلیسی)
 (كادی) دكیل
 (كادین) ئومبارا كابی
 (كەتوار) ئاسو ب ع واقع
 (كەرخ عەدە م) گەلەك بی وەستیای و ھندەك ب ع دبیژن بی تەعبی
 (كەڤخور) ب ع دەیتە گوتن اقتاعی
 (كەلەش) بو گەلەك تشتا و سەخلەتا دەیتە گوتن (لەش - جوان -
 كەیف خوش - بی باش - ناڤی زەلاما)
 (كەلنە) ب-ع (مكحلە)
 (كەند) كور و جھی نزم
 (كیلووك) ژنا بیانی و نەیا كورد
 (كابلوخك) چانتا پەرتوكا- كافلوزانكى خرو مرا
 (كاپا جیبایی) گەوریا جیبایی

کاخ) جھیّ شہر وخرتہ میّرا (مہیدانا شہری)
 (کارخان) ہوستا فان - شولکھر
 (کھپ) دفن - لوت - کھپی
 (کھرجوخ) سا کوویّ شول کرنیّ - بیّ بشتی کیّشانیّ
 (کھرخ) لات - کولان
 (کھراخ) سہرپہرشتیار - جاقدیّریّ نائفانا ئہردیّ چاندنیّ دھیتہ گوتن
 (وہراز) زیدہ باری کارین دیّ ین چاندنیّ ل دوف پدیقا وہراز
 (کھراف) چیقنا نافیّ بناؤ دیّمیّ فہ جوی
 (کھژ) مروقیّ سپی و موی زہر
 (کھفوک) کوتر
 (کھنار) رەخ - تەنشت وەك جھ
 (کھیلان) شەنك و شوخ و جوان و لاو و خشكوك
 (کیّلنجی) کولم لیّدان - ب تایبہتی جہم زاروك و کھنجال دھمیّ د بیژن
 کیّلنجیکەك لیّدا
 (کوژیرك) کاشخانك - قاما بانی ژ نافدا - ہندەك جاران بو قورنہتیّ
 مالیّ ل ژورفہ دھیتہ گوتن
 (کوم جالك) تشتیّ ل بن ئاخیّ فہ فہ شارتی - کو سفورہ گیزال دھمیّ
 باییزیّ دفہ شارتن وەك کوم جالكا
 (کرہ گول - کر گول) ئہو کریّ ب گیّر نہہاتی و نہ بیّ باش

(گ)

- ۱- گنہ
- ۲- گیرہ
- ۳- گیرو
- ۴- گرسک
- ۵- گازک
- ۶- گریفان
- ۷- گیتہ کا خوانی
- ۸- گری
- ۹- گرافی بون
- ۱۰- گہمار
- ۱۱- گورز
- ۱۲- گوزکی ٹافی
- ۱۳- گفاندہ
- ۱۴- گیفک
- ۱۵- گافان
- ۱۶- گاران
- ۱۷- گوریخ
- ۱۸- گزی خوبی گرتی
- ۱۹- گیسن

- ۲۰- گیفك
- ۲۱- گوھنیكیٰ خییچ سور
- ۲۲- گلکھند
- ۲۳- گاییٰ جوتی
- ۲۴- گوسك
- ۲۵- گلیزانك
- ۲۶- گیزانك
- ۲۷- گھدلیپن زیری
- ۲۸- گرار
- ۲۹- گھور - گھوری - یار گھوری
- ۳۰- گلیزه
- ۳۱- گیلما گافانی
- ۳۲- گھلواس
- ۳۳- گھردھن نازا کرن
- ۳۴- گال
- ۳۵- گشتھك
- ۳۶- گھرهو دار
- ۳۷- گھرهو
- ۳۸- گروف و بدلگھ
- ۳۹- گرفتاری
- ۴۰- گلولکا ریسى وھریی
- ۴۱- گورین بھندکا

- ۴۲- گازك
۴۳- گدی
۴۴- گولاؤ
۴۵- گه مشو
۴۶- گاخ
۴۷- گاخان
۴۸- گاو خان
۴۹- گه لحو
۵۰- گه مبول
۵۱- گه مار
۵۲- گه ندهل
۵۳- گلکهن
۵۴- گورج
۵۵- گوهان گهان
۵۶- گورای
۵۷- گوروج
۵۸- گوندل فسك
۵۹- گال گال
۶۰- گهردی
۶۱- گدیش

(گ)

(گيره) جودا کرنا دندکين دهرامه تي ژ قهلييجکي. وپه يقه کا دست
خوشی يه بو وی نه وی کاره کی باش کری
(گيرو) بههرا پیتر ب. ع (تاخیر) دی تاخیری.
(گهه) بو گهر گهرانی. ب. ع هندهك ديپن سرا - . سار منه ویا
دروست گهها منه. و بو گههين لهشی مروفی ژی دهیته گوتن
(گرسك) جوړه کی هر میکیښ دیمن ل جول و به یارین دناف تهحت و
جیا دشینبن.

(گورزو) درب دانان
(گوزکی نافی) ژ ناخی جیدکر بو نانا فه خواری. و کوسکی بوکی یی
تایهت بو.
(گزی خو یی گرتی) یی فیروبی وله نزی خو یی گرتی و یی سهر
دجیت .

(گریفان) ئیکه ژ نافیښ بیك هاتین کراسی ژنکان وه کو دهمانی
وله و هندیا و قتکو سه رمللا.
(گفانده) نهو پارچا وهك په یاده ب رهخین زهفی و رهزافه و یا ب
فریزی و گیایی شین بوی .
(گیفك) جهی کومکرنا گلیشی و بهرمایا .

(گافان) نافی که سی به نه وی ب کاری گارانا چیلو کولا رادبیت

(گوریخ) نهو کهسی بو خو گهله کی دانیت .یی گوریخوی ژخو
 ناگریت باخفیت .ژلایه کی دیشه بو بهزی لاواز وزه عیف دهیته گوتن .
 (گیسن) ژ ئاسنی دهاته چیکرن ب هنجاری فه دکر بو کیلانا نه ردی
 چاندنی ل دوف گایی جوتی .

(گی فک) ژماره کا بهندکا بین رهنگو رهنگ پیکفه دهاته لیکدان ب
 قهباری بچوک و مهزن بین ههین ب کلافین زه لاما و دهرسوکو ئیشارین
 ژنان دویرین و شالا .

(گوهنیکی خییچ سور) بهری دهاته نیاسین وهک تهلیسی خجک سور
 (گه دلین زیری) وهکو جه که کی زیری بو دهاته ههلاویستن ب
 دوماهیکا که زین نافر هتا .

(گهور، گهوری، یارگهوری) په یقه کاخوشتی وریز لینی و فیانی یه .
 وهک بانکه وازیه کی

(گیلما گافانی) ل ده می گافان مال مال دگه ریا نامانی وی هه می
 جورین خوارنی دکرنی ، ب ئیک نامان و نه وجورین خوارنا تیکه هه دل دبون
 دگوتنی گیلما گافانی .

(گلیزه) نهو ئافا ژ ده فی بچوکی دهیته خوارنی بهری باخفیت ئانکو د
 وی ده می دا

(گهلواص) دهاته گوتن بو وان فیقی و زهرزه واتی پیکفه کری ب ریژ
 وهک تسبه حا وهکو گهلواسکی هژیرا

(گشتهک) ب ع دبیژنی (اوتار) وهتهر
 (گهردهن ئازا کرن) ب ع تا نوکه دهیته بکار ئینان (بهرائهت الزمه)
 (گرافی بون) ب بها بون پله کی بلند بون

(گهمار) گهماری گرتن نان گهمارا خو یا دایی و گهمه‌ره‌دان ژی
 دهیت بو ئابلوقا ئابوری ب ع حصار اقتصادي
 (گیتته کا خانی) ئافاهییه کی بچوک
 (گیفک) جهی کومکرنا گلیشی و بهرما یا .
 (گارن) ژماره کا مهزن یا چیتلا و گو لا دبه‌نه دهرفه‌ی گوندی دگهل
 هنده‌ک جورین دی یین ئازهل .
 (گری خو یی گرتی) له‌نصی خو یی گرتی ئانکو یی فییری وی
 چه‌ندی بوی وی ره‌وانه ل‌سه‌ر .
 (گلکه‌ند) جهی ئاخی ژی دئینه‌نه دهرفه (گلکه‌نا ئاخی) یین تاییه‌ت
 بون ب هنده‌ک جورین ئاخا سه‌بی و سور یا سه‌رب فسته‌قی فه بو کورتانه
 کرنا خانی و هنینا مالین ئاخی .
 (گایی جوتی) نه و گایی جوت و کارین چاندنی بی دکر .
 (گلیزانک) دهاته گوتن د حاله‌تین وه‌ک بنی پیی دهاته خوراندن ،
 گلیزانکی‌ت وی د فه‌دبون .
 (گیزانک) شفرا تراشینا رها ئان موسا تراشینی ب ع (موس)
 (گرار) ههمی جورین خوارنی یین ژ دندکی‌ن ده‌رامه‌تی دهاته‌نه لی‌نان و
 دگوتن گرار چ یا ساقاری ئان یا برنجی .....هتد .
 (گه‌ز) دهاته بکارئینان ژ لایی په‌روک فروشاقه بو پیشانا قوماشی وه‌ک
 می‌ترا نوکه و ژ ئاسنی و داری بو .
 (گورین به‌ندکا) ژ به‌ندکی‌ن هریی چیتکرن و یین ب ساق ژی هه‌بون
 ب تنی بو زه‌لاما بون .

(گال) دهيتہ گوتن بو وی کهسی ل ناڤ نفينا دا بو ماوه کی دريژ و
ديژني هيشتا بي ل ناڤ گالي دا .

(گشتهك) ب ع ديژني (اوتار) وهتهر

(گرفتاری) ب ع دهيتہ گوتن (ازمه) (قهيران)

(گروڤ و بهلگه) کو نوکه ب ع (دليل)

(گهروه دار) ب ع (کفيل) و

(گهروه) ب کفيل

(گلولکا ريسي وهري) ژ بهندکين هريا مهرو مهلاتي نهوين بنه شيکا

د هاتينه ريستن دهيتہ پيچان وهك تبکه کا کروڤر .

(گورين بهندکا) ژ بهندکين هري چيتکرن و بين ب ساق ژي هه بون

پتني زه لاما دکرنی . وجورهك هه بون بو ژنان بين نقيژي بون

(گازک) ناميره کی بجوکه ژ ناسنيه بو کاری ناگري و پهلا د ناف

کوجک وتهنيرا وسوپا دهيه ب کارئينان و نوکه جهم نان پيژل فرنا دهيتہ

ب کارئينان

(گدی) بو گه نجان دهيتہ گوتن ده می کاره کی نان شوله کی نه نجامدهن

(دی وه ليککه گدی) نان ها گدی تو

چدکه ی و ههروه سا .

(گولاڤ) نوکه بههرا پيژ هه (ب-ع) (عطر و ريجه)

(گه مشو) بو وی کهسی ل بهر جنه وهك نه رشويه .

(گاخ) (ب-ع) دائره - زنجيره - بازنه

(گاخان) بابا نوئيئل

(گاو خان) (ب-ع) د هيٽه ب کارئينان دونه م کو ۲۵۰۰ مترين دوو

کوشه يه

(گه دا) خازخازوك

(گه لحو) بو مروقي نه زان - نه حمه ق - (غه بي - ابله)

(گه مبول) سه يي نير يي ب كه له خ و مه زن

(گه مار) ب ع الدباغه جه ي بوي غكرني

(گه مشور) وه كو گه لحو

(گه ندهل) يي نه باش ب ع فاسد

(گورج) يي كورت

(گوهان) مه مك - چچك و بههرا پيتر بو نازه لي مي وه ك گوهانين چي لي

(گابانيا مالي) ژنا بهر مالي

(گوراي) تшти تيفلاندي وه كو ژ كفل كرى

(گوروج) قهرمي - شل - پوتى

(گوندل فسك) به ژن گورت

(گال گال) گالين - قيژى - قار قار

(گهردى) بو كه لاندنا گوشتى ده يته گوتن وه كو گوشت هله لين

(گديش) كوما ده خلي دورى ونژنى

(ل)

- ۱- لاری
- ۲- لهیلان
- ۳- لابری
- ۴- لادهر
- ۵- لینه
- ۶- لامژ
- ۷- لوژیک
- ۸- لیفانه
- ۹- لوقدهن
- ۱۰- لیگهر
- ۱۱- لاوهند
- ۱۲- لیس
- ۱۳- لینک
- ۱۴- لیوانک
- ۱۵- لههین ئافی
- ۱۶- لهییزی
- ۱۷- لات
- ۱۸- لبن
- ۱۹- لیف دوتک

- ۲۰- له فەن
- ۲۱- لیهانە
- ۲۲- لەپە قوتا
- ۲۳- لەپك خاڤ
- ۲۴- لاک بون
- ۲۵- ل باکەتن
- ۲۶- لەعبودتکی گرت
- ۲۷- لەفا بون
- ۲۸- لوت
- ۲۹- لیتک ھاڤیشتن
- ۳۰- لیسکی ئافی
- ۳۱- لەمیش کر
- ۳۲- لوتک
- ۳۳- لوشک
- ۳۴- لەگەن
- ۳۵- لەنگەریک
- ۳۶- لەنگەری
- ۳۷- لەنگەر
- ۳۸- لەنک
- ۳۹- لیڤا جادی
- ۴۰- لیڤان
- ۴۱- لاک لاکبوون

- ۴۲- لاجه
 ۴۳- لاواز
 ۴۴- له وندی
 ۴۵- لومج
 ۴۷- له پک
 ۴۸- لی خورین
 ۴۹- لئک
 ۵۰- لیلاق
 ۵۱- لاپچین
 ۵۲- لاقزه
 ۵۳- له غهر
 ۵۴- لیترم - لیرمی
 ۵۵- لئف خرته
 ۵۶- لومبیس
 ۵۷- لووق

(ل)

(لاری) ئه و کەس ئان تشتی نه وه کو ههمیان ئان هنده کا (ب-ع)
 (شاز) و بو هندهک ریدان و کار و بارین دی ژی دهیتنه بکار ئینان .
 (لهیلان) بو وی دیاردا دیتنا ئافه کی ل جهین دویر ئه و بخو نه ئافه
 (ب-ع) سراب .

(لابری) ئەو كەسى ل كاری ئان فەرمانبەریی دەر ئیخستی ب ھەر ئەگەرە كی ب ع مفصول (فنش كری).

(لادەر) بو وی كەسى دەھتە گوتن ل دوف رەوشت و تیتالین ھەر كومەلە كی ئەوی ژ ایدلوجیا ئایینی و بیر و بوچونین دەركەفتی ب ع دەھتە بكار ئینان منحرف.

(لینەر) ئەوی بكارى لینان و ئامادە كرنا خوارنى رادبیت كو نو كە ل جەم ھەمیا ب ع تەباخ .

(لامژ) ئەو كەسى پشت بەندیی و پشت گەرمیی ل سەر بكتە ئان سەر تشتە كی بو بەرژەو ھەندیا خو پی رابونا ب كارە كی ئان خزمەتە كی .

(لوژيك) دەھتە گوتن ب ع (المنطق)

(لیفانە) بو وی كەسى تشتە كی ئان كارە كی ژ میشى دكەنە گامیش ب ع دەھتە گوتن (مبالغة)

(لوق دەن) بو كارە كی سوپای و ھەرزشی كو غاردان ب لەز ب ع دەھتە بكار ئینان (ھەرول - ھەرولە)

(لیگەر) ئەوی ب كارى لیگەرینى و ل ھندەك شول و كار... ھتد دگەریت ب ع (مفتش)

(لاوھەند) گولاڤا بیھنی .

(لیس) جھی مریشك و دیکل لی دنڤ ب شەف

(لینك) ئامانە كەى مەزن بو ژ ئاڤا شكەلى چیدكر ھەكو جەرین ئافی

دەھانە بكار ئینان بو ئومبار كرنا دوشافی _ قەیلی _ ئاری تیا _ گەلەك ناهین دی یین خوارنى .

(ليوانك) ژوره كا بهرداي دناڤ خاني كو دهري هندهك ژورال سهر بو
نوكه يا بويه كريدور.

(لههين نافي) بو نافي رابوني .

(لههيزي) دل هبي زي

(لات) روبه رهي كه ئه ردي يي چاندي دناڤ زهڤي و زارا دال ناقاري.

(لغاف) ناميرهك بو دئيه خسته دهڤي دهوارار ، لغافين وي .

(لبن) ژ ناخي دهينه چيكرن وهك بلوكا بو نافيكرنا ديوارا (لبنين

ناخي)

(ليف دوتك) ليف تمور ... هند

(لههڤن) يا دياره ژ رووه كي يه بو (لههڤن و قهرهه) دوتك و بليل ژي

چيدكر بليلكا دناڤ ديدكي ، بليلكا زاروكا

(ليهانه ، ليان) وهكو شهبه كي يه بو ريفه چونا سهر بهڤري .

(لههڤه قوتا) له ده مي ژورهك نان جهه كي تاري بيت و ل تشته كي مروڤ

لي بگهرت دي بيت يي ب لههڤه قوتامه نه ز چ نابينم .

(لههڤك خافي) بو وي كه سي نه روم و خافي و كار ژ بهر نه چيت .

(لاك بون) گهلهك برسي بون

(ل باكه تن) زي چون و زي دهست پيكرن

(لههڤه دتكي گرت) خو دابزداند ، خوهار و دين كر

(لههڤه بون) ژيك فه بون

(لوت) چ بزاڤ و لغين ژي نه هاتن نه شيت لوت دوت

(ليتك هافيشتن) شه مبوز بو و پيهن هافيشتن بو دهوارا دهينه گوتن

(لیسی ئافی) گەلەك تەر بو و بو وی كەسی دەیتە گوتن ل دەمی
 گەلەك ل بەر بارانی بیت و تەر بیت
 (لەمیش كر) خو باش شیشت و فەشیشت
 (لوتك) خو هەلاقیت ب هەر دو پیا وەك د جھی خو دا ئان ب ریتە
 چون

(لوشك) نانی سەوك یی دریت و پان یی تەنیری
 (لەگەن) نامانی سفری و فافونی و داگرتنا ئاهین خوارنی و ب جو
 رین مەزن

(لەنگەریك) وەكو لەگەنی بجوری بجوك
 (لەنگەری) بو جوری مەزن
 (لەنك) یی شل ژ بی یاڤە
 (لەنگەر) ژشكار كەفت
 (لغاف) ل ناڤ دەقی دەواری و سەر دەیتە دانان بو ئەنجامدانا ھندەك
 كارا

(لیقا جادی) نوکە بەھرا پیر دیبۆن رەسیف ب.ع
 لیغانە) بارینا بەڤرو بارانا وب ریتە کا بلند . ومەزنکرنا شولە کی ئان
 بابەتە کی کەلەك مەزن د کەت . دیبۆن تە ج کرە لیغانە.
 (لاک لا کبۆن) ژ برسادا لاک لا کبۆن.ھیلاک بون
 (لاوجە) سترانەك ئان مەقامەك و ھندەك دیبۆن لاڤجە
 (لومج) پاریی مەزن ئان گەلەك بەنیشت دناڤ دەقی دا
 (لەپك) وەكو دەست كورك
 (لی خورین) ھارژوتنا ترومیلی ب ع سیاڤە
 (لنك) بەھرا پیتر پەیقا یی دەیتە ب کارئینان

(م)

- ۱- مشخانه
- ۲- مل که چ کرن
- ۳- مالشکار
- ۴- مخابن
- ۵- مهز نکرن
- ۶- مهنجه لوك
- ۷- مير قوت
- ۸- مهر که با نانی
- ۹- مهنجه لا ساقاری
- ۱۰- مهزریق
- ۱۱- ملهپب
- ۱۲- مه لیتک
- ۱۳- مداره
- ۱۴- مکاره
- ۱۵- مه قام
- ۱۶- میخهل
- ۱۷- موریکین پشته
- ۱۸- مهر قانندن
- ۱۹- مهر و مهلات

- ۲۰- میژ میژوک
 ۲۱- مهه
 ۲۲- موربی
 ۲۳- موسک
 ۲۴- مهشک
 ۲۵- مقیم
 ۲۶- ماشوتک
 ۲۷- مالک مالک
 ۲۸- میژیفکا ئافی
 ۲۹- مههیران
 ۳۰- متا
 ۳۱- متهول
 ۳۲- ملی خودا بهر
 ۳۳- مشت
 ۳۴- میرگ
 ۳۵- مه ره میت
 ۳۶- مزهیت
 ۳۷- محه دهر کری
 ۳۸- ماچیلوسک
 ۳۹- مال داخین
 ۴۰- مخمخی
 ۴۱- مشاری قاتو

- ۴۲- مهرشیّ ناف مالّ
 ۴۳- مهلبه ن بون
 ۴۴- مجه
 ۴۵- مهی
 ۴۶- مال دوشاف
 ۴۷- ماوه ر . ماوه ر کرن
 ۴۸- موریکانیّ
 ۴۹- موهر
 ۵۰- میدهك
 ۵۱- مارپیچ نان مارپیچ
 ۵۲- ماشوت
 ۵۳- مالخو
 ۵۴- مهه رهش
 ۵۵- مه لاهیم
 ۵۶- مروهت
 ۵۷- مست
 ۵۸- مشتاخ
 ۵۹- مشت
 ۶۰- مال مشت
 ۶۱- مه ترکه
 ۶۲- مهرقاندن
 ۶۳- مهرك

۶۴-مهست

۶۵-مهملل

۶۶-مهياڻ

۶۷-مقمق

۶۸-مهلسي

(۴)

(مشخانه) ڪو پهڻيا رهين يا (ب - ع) بڪارڊئينن .
(مل ڪه ج ڪرن) پهڻيا خچوع بو ڪه سانه ڪي . فهرمانه ڪي بو مل ڪه ج
دڪت .

(مالشڪار) بو وي ڪه سي ب ڪاري پاقشڪرن و راکرنا گليشي و
بهريماڪا (ب-ع) دهيتنه بڪارئينان ل جهم هميا (ڪه ناس)
(مخابن) بههرا لپيٽر ب ع دهيتنه گوتن (مع الاسف)
(مهزن ڪرن) بلند ڪرن و مهزن ڪرنا مروڦه ڪي ٿان ڪاره ڪي ٿان
جهه ڪي ب ع دهيتنه گوتن (تمجيد)

(مهنجهلوك) ٿامانه ڪي فافوني ٿان سفري دهاته بڪارئينان بو مه ياندنا
ماستي ل هنده ڪ دههرا تا نوڪه بڪارڊئينن . ههروهسا بو ڦه گوهاستنا
خوارني ، و دوتنا شيري .

(مير قوت) وهڪ گومتله ڪي داري يي ب دهستڪ بو قوتينا ٿانڪو
قوتانا هندهڪ جورين ٿاهين خوارني ب تايهتي بو سافاري ، ل شه ڦين
(شه ڦهروڪا)

(مهركه با ناني) ٿامانه ڪي داري بو ڙ شفتانڪا ٿان ڙروه ڪي قهره مي
چيد ڪرن بو ناني ته نڪ بڪار ڏينا بو هه لگرتي .

(مهڄه لا سافاری) مهڄه له کا مهزن بو . بو که لاندنا گهڻی سافاری
 دکر نه دانیک . دانیکین سافاری قه باری ۵-۱۰ ته نه کین گهڻی بو .
 (مهزریق) بو موزیکی دهاته گوتن .
 (ملهیب) نامیری ژ داری چیکری بو سهر بیده رین گهڻی و جهی
 دهاته بکار نینان پی دانه بای ژ بو قافارتنا دندکا ژ کابی . و نو که ژ ناسنی
 دجید کهن

(مهلیتک) بو زاروکان دهیته بکار نینان ژ پهروکا و نایلونی دهانه دورین
 بو پاراستنی و پاقتی و گلیرا دهقی زاروکی و جوری مهزن بو هردو
 ره که زال لیلانکه هی .

(مداره) یا بهرنیاسه جدم همیا وه ک نامیره کی پیک هاتی ژ دوو بهرین
 مهزن و گروفر و پهحن ب دهوار دهاته بکار نینان بو قافارتنا سقیی ژ
 دندکا گهڻی که لاندی (دانیک) بو ناماده کرنا سافاری .
 (مکاره) نامیره کی دارتراشی بو بو چیکرنا کهل و په لین داری یین
 همه جور .

(مقام) گوته سترانا و یی د گوتن زی د گوتی مقام بیژ .
 (میخهل) جهی بیهن فه دانا پهزی و شیر دوتنی و دانا خوی بو پهزی
 و هنده ک کارین دی .

(موریکین پشتی) نو که دیبیرنی فه قهرات کو ب ع یه .
 (مهراقندن) بو هیکیڼ فه نیساندین دبن مریشکیڼ کورک دهیته گوتن
 کو دی چیچه لورکا نینته دهرفه .

(مهرو و مهلات) تهرشو که وال ژ پهزو بزنا بتنی .
 (میژ میژوک) هدر دیبیرنی مساسکا بچو کا (ب-ع) یه

(مهه) ههيف

(موربي) نافي كاري هندهكا بو. ده مي دهستي مروفي دكرت و فهدكر
ژغهيبي هندهك شول وبهحس و قهسا دكوتن ب تايهتي كاري ژنكين
قدهچا بو. دي موربي بوته فهكهم.

(موسك) جوره كي پيلافين بچوكا بون

(مهشك) ژ پيستي پهزي دهاته چيكرن دهاته بكارئينان بو فافارتنا
دوهني و نيفشكي ژ شيري .

(مقيم) جهه كي بازرگاني بو بو كاروانچيا وهك خاني .

(ماشوتك) نهو بهر ه شيشكين هوير ژ ناؤ خيزي دهاتنه فافارتن .

(مالك مالك) دابهش كرنا نهردي بو چاندني وهك چوار گوشه . نان

لاكيشه

(ميترفكا نافي) نهو ناؤا ژ باني دهيته خواري چ بوري بيت يان ژي

بوتكا سيفاندهي بيت .

(مههيران) ل ده مي ژن ب حال دكه فيت ماوه كي هه ي ديبني ماوي

مههيرانا ههزا خوارنا هندهك جورين خوارني دكهت .

(متا) نهو بهري دهرامهتي ژ مازي و كهزان و دوهن دان و دكاكين ل

قهپانا دگوتني متا

(مهول) نهو كهسي ب خزمهتا مهرقهدا و جهين ناييني راديبت .

(ملي خو دابهري) دهيت بو جوره كي هاريكاري و پالپشتي بي

بهرانبهري .

(مشت) دهيته كوتن بو پري بونا تشتا وهكو يا پر تشته نان يا مشته .

(ميگرگ) جهه كي ب ناؤ و كهسكاتي . ل ناف نهال و چيا

(مهره میت) که زانین دهاتینه قوتان د ناڤ جوهنی نان ب هاونی وهک
جوره کی خوارنی .

(مزهیت) خولی و ناف یین که لاندی ل سهر ژیده ری ناگری ئیشین
تری تیدا دهه لاندن و دئینانه دهرفه و درادئیحست ل بهر حدتافی تا دبوته
میویژ

(مخدهور کری) بو وی که چا بالغ بوی و عهبا ب سهریوی د دادا
بو جارا ئیکی

(ماچیلوسک) نهو کیزا هویر و وه کی مازیا .
(مال داخین) جهی داخینی یا جل و بهر کین کوردی ژ شورتی تا
شهروالی.

(مخمنخی) گهلهک یا دوهنی دا مای و مخمنخی ل سهر ناگری .
(مشاری قاتوی) نهو مشاری مهزن و دریز بی د نیغه کاجارچوقی داری
بی لاکیش بوبرینا دارین قورم و مهزن.

(مهرشی ناڤ مالی) چ شول و کارا ناکهت

(مهلبه ن بون) تشتی دریز و پهحن.

(مجه) بی دهست گرتی یه نان بی قهلسه.

(مهی) بههرا پیتر دپیژن مهشروب (ب-ع)

(مهانه) هیجهدت .

(مال دوشاف) (مالک ناڤا) (مال نه خراب) نهف ههرسی د هینه

گوتن بو وی که سی تشته کی بگران بفروشین نان هدی مال دوشاف

ماته نه زانی ما ته نه دیت نو ههر وهسا

(ماوهر. ماوهر کرن) بهری خودان. ته ماشه کرنن

(موريڪانى) ناڻيَ بهريڪانه ڪيَ يا تايبه ته ب ڪجڻن تمهن بجوڪ نافبه را
دويان ب ڪرڻلڪرنا موريڪينَ هه مه جور .لدهميَ ڦيَ ڊڪهڻن ديَ
بجوراڪهت .

(موهر) نوڪه يابويه تهوڦيع وئيمزا (ب-ع) نه ول ڪنفندا موهرا
موختارا يا بناڦ دهنڪ بو وه ڪو پرته ڪا ٺاهينيَ زهربو .
(ميدنهڪ) وه ڪو سهر هه ڦير ڪي يه .ڙپارجه ڪا پهرو ڪي ٺان هندنڪ پارجا د
هاته دورين .پههرا پيٽر بو هه لگرتنا ناني ب ڪارڊئينن .وهندهڪ ڪارڙين دي
پڻ ليٽلانگه هيَ .

(مارپيڇ ٺان مارپيڇ) (ب-ع) دهيتنه گوتن سونديَ ٺاڻيَ
(ماشوت) ٺهو ڪرميَ بهلگڻن ڪهلهمي ويڻن هندهڪ زهرزهواتي دخوت .
(ماخو) سهروهرى مالىَ (مالخوييَ مالى)
(مههه رهش) ل هه يقا بهاريَ ل بهر ٺاڻيَ مروڦ رهش دبیت
(مهلاهيم) ييَ ره حيم ييَ ب ره حم و ييَ باشه و حه ز هه ميا ڊڪهت
(مروهت) ب ع وڙدان
(مصت) دهستيَ تڙي (ب-ع) خفنه
(مشتاخ) ٺهر د ٺان جهيَ هسڪ ڪرنا هندهڪ جورىَ فيقي (تري _ هڙير
... هتدل بهر هه ٺاڻيَ

(مال مشت) گلپيشي مليشي
(مهترڪه) دارىَ پهحن ستوير ييَ ڪونڪري و سمتي ب دهسڪيَ مهريَ
ڦه ڊڪهن بو ڪولانا ٺهرديَ چاندنيَ ب ڪارئينانا ييَ مروڦي
(مهراقانڊن) دهيتنه گوتن به هيڪا نيڦ ڪه لاندی- بو هيڪين ل بن
مريشڪا ڪورڪ بو دهريئنانا چيچه لوڪا

(مەرگ) ژى - تهمەن - ب - ع دهيته گوتن عمر
(مهست) به هرا پيتر ديپزن سه رخوش و ب - ع سه کران
(مهلهل) پهروکي جانکي بي ته نك
(مهياډ) به ندهر - دهراډ - ب - ع (ميناء)
(مقمق) جه هه نه م - کو ب - ع يه
(مهلسي) خوښارتي - خوښه نيساندي

(ن)

- ۱- نەسەرەكى
- ۲- نازنازوك
- ۳- نۆنى
- ۴- نەغور
- ۵- ناعورا ئاقى
- ۶- ناننى بچرك
- ۷- ناننى دورك
- ۸- نازكە نان
- ۹- ناننى وەرپچكا
- ۱۰- نان تەحىنك
- ۱۱- نىزى تىرى
- ۱۲- نەھكولك
- ۱۳- نەحلەتا
- ۱۴- ناڧبارك
- ۱۵- نەغزوك
- ۱۶- نال بادان
- ۱۷- نچماندن
- ۱۸- نماندن
- ۱۹- نەيار

- ۲۰ - نیشته رگه ری
۲۱ - نه خته
۲۲ - نال به ند
۲۳ - نویره
۲۴ - نه تران
۲۵ - ناف چاڤك
۲۶ - نیره
۲۷ - نیره پیک
۲۸ - نه ترو
۲۹ - نه قهت
۳۰ - نهانی
۳۱ - نه یار
۳۲ - نه هین
۳۳ - نه شتاف

(ن)

(نه سهره كى) كو ب ع دييژن سانويه (ئانوى)
(نازانزوك) يى نازدار و نازكه .
(نژنى) دهى كهرهسته كى ئان كهل و پهلا داننه سهر ئيك دييژنى يين
نژنى و پرو دييت .
(نهغور) دهيتن بو نهغورا دارى يا وه كوههرمى و يا و بچوك يارى يى
دكرن (نهغورانى) ناقبهرا هندهك ههفالا وهك بهريكانى
(ناغورا ئاقى) يا تاييهت بو ب دابينكرنا ئاقى بو ئاقى تل باژيرى .
(نانى بچرك) يى چوار گوشه بو و تهخه تهخه ل سهر ئيك يى ب
دوهنى و هندهك جارا دگل شه كرى بو
(نانى دورك) وه كو يا ديار ل بهرپهري پيتا (د)
(نازكه نان) نانى تهنك
(نانى وهريچكا) نانى سهر سيلى دوهريچا بو خوارنى ل ريكيين دور و
هندهك جارا ل مال دهاته خوارن پشتى ره شاندى ب ئاقى .
(نان تهجينك) نانى تهنك دره شاندى پشتى تهر دبو . ب دوشاؤ وتهجين
لى دره شاندى و ههمى شهقى دهيتلا تا دهاته مخمخاندن بو ريكيين دوپر و
سهيرانا دهاته داگرتن بو خوارنى ب ترسى .
(نزي ترى) وهك رهزه كى ترى بو چاندنا هندهك فيقى يى ديم ب
تاييهتى ترى و نزيه بو رهزى ترى دهاته گوتن .

(نههكولك) جوره كى شرينيا بو يين گروفر نو كهك دناڤ دا بو .
 (نهحلهتا) وه كو تايه كا سفك مروڤ ههست بى دكهت .
 (ناڤ بارك) سهڤي كه كا بچوك بو وه كو هژيرا و جوره كى فيقى تايبهت
 دكرى و دانا ناقهرا بارى ئان دور سهڤي كيئن مهزن سهر پشته دهوارى .
 (نهعزوك) ئهو ژورا تارى و بچوك و بى سهر و بهر .
 (نال بادان) بو سزادان دهيتنه بكارئينان
 (نجمانندن) سهقهت بوون دنجميت
 (نماندن) خاپانندن ههروهسا بو نماندنا هندهك جورين خوارنى دناڤى دا
 دغينن بو لهزاتيا كه لاندنى و نماندنا توفى دهرامه تى ب ماوى دناڤ ئاڤى بو
 لهزاتيا شينونى .
 (نهيار) دوژمن
 (نيرك) داره كى دريژه ۹۰_۱۱۰ سم بى ههلاشى خانبى ئاخه بان ل
 سهر گاريتا ددانا و ئيك رهخ ئيكي فهدهيتنه ريژكرون
 (نيركى كاي) وه كو نالا دهوارانه ل ستوى گاي دانا ل دهمى
 بكاردينان بو جوتى دناڤ زهڤى و زارا
 (نهخته) دهمى بارينا پهفرو بارانا و ئهسمانى كرتى (ئهفرو نهخته يه .
 نال بهند) نه مروڤى ب كارى نالين ئاسنى ديبين دهوارا د دان
 (نویرهه) روناھى . نيرهه ژى چو
 (نهتران) بو مروڤى بى خيره ت. خيرهت ناكهت چ شولا بكهت بى
 تهملهه . وه كو هاتى يه گوتن (نهترانى بن مشمشى .
 (ناف چاڤك) ئهو پرجا سهر ئهنبى وهك پورتكى دهيتنه خوارى

(نيره) داره كى حولى و دريژه ۱۰۰ تا ۱۲۰ سم يى ستيره . بوهه لاشى
خوانيىن ئاخى

(نيره پيك) ژنكا هه لگري هه ر دوو سه خله تين نير و مى

(نه ترو) مروفى بيخيره ت ب ع دهيته گوتن كسلان

(نه قهت) گه لهك راما نا دده ت وه كو يى نه ره حه ت يى بى شهرم و

لفلقوك نه حه جنى

(نهانى) وه كو يى جهه كى پاراستى ژ بارانى ئان هه ر كار تيكر نه كى

(نه يار) كي م دهيته گوتن بهه را پيتر په يفا دوژمن دهيته ب كار ئينان

(نه هين) گوريخ

(نه شتاف) فه ريژا ئا فا ئا فدانى

(و)

- ۱- وبقانی
- ۲- وهریس
- ۳- وینه کیش
- ۴- وهریچک
- ۵- وهغدر
- ۶- وارگه
- ۷- وار
- ۸- وهرار
- ۹- وهرزش
- ۱۰- وهرجهب
- ۱۱- وهر وهره
- ۱۲- وهشهن
- ۱۴- وهع
- ۱۵- وهیی
- ۱۶- وهقی
- ۱۷- وهش

(و)

(ویقانی) بو زاروکین ساڤا دهیته گوتن و جوره یاریه کا زاروکانه
(ویقانی ٚ نان و یق)
(وهریس) (ب-ع) (جبل) دهیته بکار ئینان بو کارین سهرب گوندا فه
و بار کرنا دهوارا.
(وینه کیش) ب عه ره بی مصور ، وینه کیش، وینه گر (نیگار کیش)
(وهریچک) نانی ته نک یی سیلی دهاته وهریچان ب شیوازی چوار
گوشه و دهاته خوارن ل ده می چونا ریکیچن دویر و کارا
(وهغهر) بو چونا نهدا (سفره) وهغهره کا دویر و زفرین هات و باته
(وارگهه) مالبه ند ب ع (مسکن) (خان و مان)
وهرزش) ههر (ب-ع) یه ریازه
(وهرار) مفا (ب-ع) ههر دیبژن ب فایده یی د فایده یه ههروه سا
گهشی، نما، فهژین ، گهش (ب-ع) تگور زی دهیت.
(وهرجهب) بو جهی نه ل بهرچا ف و یی ل نهده کی نه ل سهر رییه کا
سهره کی . و بلش ناهیته دیتن . ییل ل نهده کی وهرجهب.
(وهره وهره) ده بانجه و (ب-ع) هنده جارا دهیته گوتن موسه دس
(وهشهن) به فر و باران پیکفه
(وهع) په یفه کا مه نده هوشیی (تعجبی)
(وهیی) راستی یه ب ع (حقیقه)
(وهقی) سه نکه کا کیشانی بو وه کو کغم
(وهش) وزه - وهرار - زه فهر

(۵)

- ۱- هه‌فران
- ۲- هسکی
- ۳- هستیفک
- ۴- هسانک
- ۵- هه‌له‌مور
- ۶- هنجار
- ۷- هنگستیر کا درواری
- ۸- هات و پاته
- ۹- هه‌فسار
- ۱۰- هیژوک
- ۱۱- هه‌لامه‌ت
- ۱۲- هیلیشانک
- ۱۳- هه‌ستیی وی یین که‌فتین
- ۱۴- هه‌سی
- ۱۵- همیز
- ۱۶- هیلهیلین
- ۱۷- هه‌چکو
- ۱۸- های نه‌نه
- ۱۹- هه‌ناس

- ۲۰- هه‌ری
- ۲۱- هه‌لاشه
- ۲۲- هه‌نه‌نج
- ۲۳- هه‌ی مالا ته ئا‌فا
- ۲۴- هه‌ی هه‌ی
- ۲۵- هه‌بانك
- ۲۶- هه‌لیق‌ری
- ۲۷- هه‌ق‌شی
- ۲۸- هه‌ق‌ریزه
- ۲۹- هه‌ق‌نا
- ۳۰- هه‌یما
- ۳۱- هه‌ق‌ وه‌لاتی
- ۳۲- هه‌ق‌رویش
- ۳۳- هه‌ی‌لان
- ۳۴- هه‌ش‌داری
- ۳۵- هه‌ی‌رش به‌ر
- ۳۶- هه‌ی‌ده‌ر
- ۳۷- هه‌او ک‌یشه
- ۳۸- هه‌ق‌سوز
- ۳۹- هه‌وستا
- ۳۰- هه‌ی کرن
- ۳۱- هه‌نین

- ۳۲- ھەييت
۳۳- ھەۋ بەند
۳۴- ھەيتكۈرى
۳۵- ھەلبەھين
۳۶- ھەوايى بو
۳۷- ھەلدېرا
۳۸- ھەرسېلك . ھەرزىلك
۳۹- ھەيى
۴۰- ھافر
۴۱- ھجك
۴۲- ھەفېشك
۴۳- ھەستىخان
۴۴- ھەفجار
۴۵- ھنين
۴۶- ھوز
۴۷- ھايدان
۴۸- ھەل
۴۹- ھولك

(هـ)

دهفزان) نهو دهرامهتې دبره ناشي ب تاييه تي بو گه نمي دهاته گوتن ل
دهمي دكره نار .

هسكي) ژ كه ل و پهلين لينانگه هيښه بو تيكفه دان و ناماده كرنا خوارني
ژ داري دهپته چيكرن .

هستيښك) ناميري ناسني بو، بو هه لگرتن و فه گوهاستنا پهلين ناگري
هسانك) ناميري خوش كرن و تيز كرنا ناميرين بريني و كاري .
هه له مور) نهو ناگري نه فه مري و خوليا پهلين بچوك دناډ دا بهره ډ
فه مراندني فه دچيت يي لاواز(خوليا پهلين هوير دناډدا).

هنجار) ناميري كيلا نا نه ردې چاندني ب هاريكاري دهورا و ناژه لي
ب تاييه تي گايي جوتي .

هنگستيركا دروراي) دكره تلي نوكه ژي دهپته بكارئينان ژ لايي
درينگه ها فه .

هاتوپاته) نانكو نيا (مسوگره) نان دهسته بهر كريه نان داينكريه
(نان دي هيټ نان دي چيت) .

هه فسار) هه فساري دهورا بوئينان و برني ب سهري دهوراي فه دكهن
هيزوك) وه ريسي ب دارين مهزن فه دكر ب جوتكي دهاته گريدان د
بو هيزوك .

(ههلامدت) دهاته بكارئینان ناؤ رهز و چهما بو ترساندنا بالندا و
هندهك ئاژهلی بو پاراستنا دهرامهتی وهك دارهکی بلند وهكو خاچی و
جلكین كهفن ذكرنه بهر و هندهك جارا دهاته گوتن دهمی شهفی مروفی
هندهك وینا دبینیت وهك ههلامهتا .

(هیلیفانك) جهی کرنا هیكا بو مریشكا كو جههکی تاییهت بو ، بو
فی چهندی چیتكر و هیكهك ئان بیقازهك دانا تیدا .

(ههستیین وی بین كهفتین) نوکه دبیزنی بهلاعیم ل دهمی چچکین
گهریی ههودهن

(ههسی) پهحنافکه کا سهری گوندی یان ههقشوی ؟

(همیز) نهو تشتی دبن ئیکرا ب تاییهتی رووهك و دار وباری چاندنی
وهك بن ئیکرا .

(هیلهیلین) ل بهری کاریتی داری دانا سهر ئهردهکی بلند ئان
دیوارهکی نهگهلهکی بی بلند نیف ب نیف یارایا دور کهسانا بو ههر ئیک
ل سهرهکی رادبو و بلند بو و نرم بو .

(ههچکو - ههژ ههکو - ههجههکی) بو دهست نیشانکرنا نمونا و
هندهك سهخهتا

(های نهنه) وهکو نهوالله بو دوپاتکرنی

(ههناس) بیهن هاتن و چون سهرب عهرهبی فه ، بیهن بیژه د جهی خو
دایه .

(ههری) وهك تهعهجب (ههری ته چکر، ههری ته چیه) ههری ما نه
بهسه .

هه لاشه) هه لاشیّ خوانی کو ژ کهل و په لاین بانی و کاشخا نکى نه
وهك گارپته و نيرك و حیسیلك... هتد .

ههنهچ) ییّ دراندی و پرت پرت کرى ییّ ههنهچ کرى بو گه لهك
تشتا و كهل و په لا و رویدانا.

هه ی مالا ته ئاڤا) دهیته گوتن دگه لهك بیافاندای هه ر ژ هه ی مالا ته
دوشاڤ لیّ زای تا هه ی مالا ته نه ویران بوی. .... هتد

(هه ی هه ی) په یفه كا ره خنیّ یه .

هه مانك) ژ پیستیّ پهزا چیدكر ب ریکه كا تایبهت بو ئومباركا ئهین
خوارنیّ.

هه لیقرى) ئه و ئامانیّ بهردای چ ده رپوشك ئان سه ر هه ڤيرك ل سه ر
نین، نه هاتیه نخافتن .

(هه ڤشى) جهیّ په زى ییّ شه ڤى بو نفستنا وى .

(هه ڤریژه) بو گونجای دهیته گوتن ب ع مناسب

(هه ڤ ناڤ) مرادف ب ع و ب.ك بهرشى

(هیمّا) (ب-ع) بكار دئینن وه كو تو ره مزى بو مه ئان رمزا

فلان جهی و كارى ..... هتد

(هه ڤ وهلاتى) ب ع تجنس ما فى المواطنة (ب-ع)

(هه ڤرو یش) تا نوکه ب ع (تخرش) وه كو ته حه رش ب فلانى ئان

فلانى كر و ته حه روش گه لهك جورن .

(هیلان) دهیّت بو هونه رمه ندى و وه رزش ڤانى (ب-ع) دهیته گوتن

اعتزال

(هوشدارى) (ب-ع) (انزار) بكار دئینن .

(هيڙو شهر) بو ياريا ته ڀا پي ب ع (مهاجم)
 (هيڙو شهر) ٺهو ڪهره سئين خوارني مروڙ دخون بو بلند ڪرنا هيڙا
 مروڙي تا نوڪه ب ع ديڙن (مقويات)
 (هاو ڪيشه) ب ع دهيتيه بڪارئينان (معادله)
 (ههڙسوز) بو جوره ڪي ڦياني ڙ مروڙه ڪي دگهل ڪه سانه ڪي ٺان
 گروپه ڪي ب ع تا نوڪه ديڙن متعاگف
 (هوستا) دگوتنه خودان ڪار و پيشهيا وه ڪو دار تراش و بهنا و
 هوستايي ٺافهيان و بهر تراش بين ب ناڻ و دهنگ و زيړه ڪ ب ناڻي وي
 دگوتني وه ڪ هوستا احمد ..... هتد .
 (هاي ڪرن) ڙ خه وي هشير ڪرن
 (هين) ڪاره ڪ بول ناڻ مالين ٺاخي دهاته ٺهجام دان بريڪا بهرين حولي
 دگوتني بهر حسينڪ وه ڪو ڪاري له بجا چيمانتي .
 (ههيت) يي بهردايه ڪولانا يي ههيت ڪري
 (ههڙ بهند) پيڪفه بهستن - پيڪفه ڪريدان
 (ههيتڪري) بو وي ڙنا چويهه مالبايي و نه بهرداي يان ڙي بو ٺاڙهلي و
 دهوارايه
 (ههلبههين) ڙ ترسا دا ڦهجنقي و له رزي
 (ههوايي بو) دين بو
 (ههريٺلڪ) بو پاراستنا فيقي دهاته چيڪرن دهمي پاييزي و زڦستانا
 (ههبي) بو وي ڪهسي دهولت مند وزننگين و حال خوش . يي ههبي يه
 (هادر. ههردر) د جه دا . ده ملدهست .
 (هالان تراني) يي سهرو بهري .

(هنگرين) ناريانا كولكى نان برينى
 (هايون) ناگهه بوون.
 (ههفانندن) وه كو ئيك كرن. زرافه كرن.
 (ههف رويش) بهربونى. بهر بونه سهروچاڤا
 (هافر) جهى خوارنا دهواراودانانا ئالفى. وگلهك جورين ههين.
 (ههك) ههككى كراسى ههردوره كهزا. لى يابويه ب-ع نس رذن.
 (ههفپشك) ههردهم ب-ع دهيتو گوتن مشتيرهك.
 (ههستيخان) ب ع دهيته گوتن (الهيكال العظمى)
 (ههفچار) ناميرى جوتى يى كيلانا نهردى ب گيسنى
 (هوز) ب-ع دهيته گوتن (عمشيره)
 (هايدان ناگههكرن)
 (ههل) گوفا تهرشو كهوالى
 (هولك) دهليفا وى يه - وه كو هولكا وى يه يى ب دلى خو كهفتى

(ی)

- ۱- یارهمدرز
- ۲- یی ب له پایه
- ۳- یی خستفی
- ۴- یاساخ
- ۵- یادی
- ۶- یاداشنامه
- ۷- یه مان
- ۸- یی دلوکوزیت
- ۹- یی عنری
- ۱۰- یاله یاله

(ی)

(یاره‌مه‌رز) یاره‌مه‌رزی - جه‌مباز - جه‌مبازی
(یی ب له‌پایه) یی بی چه‌که چ سیلاح گهل نینه .
(یی خسفتی) یی نه‌هاتیه، یی کوفری کهر . سهر‌داجووی
(یی عنری) یی سل بوی و توره بوی .
(یاله یاله) ده‌می زاروک دکنه‌گری و زی‌ماراوانا . ئان هه‌وارخاستنا
که‌سانه‌کی ئان گروپه‌کی دده‌رافه‌کی ته‌نکدا. دبیزن یا له یالاوانا یه .
(یاساخ) قه‌ده‌غه یه . یا سه‌ر ب ترکی قه‌یه.
(یادی) په‌یقه‌که ده‌یت گوتن بو گازیکرنی وه‌کو ئودا ، دادی
(یاداشنامه) وه‌کو بیرئانین ئان ئه‌رزو‌حال
(یهمان) ئهمان ویشته راستی
ژمارا وان په‌یقا ئه‌وین هاتینه نفسین و دیار‌کرین دبه‌شی ئیکی دال دوف
پیتین زما نی کوردی

ئا- ۸۲ - ئه - ۲۰ - ب - ۱۴۰ - پ - ۷۵ - ت - ۵۹ - ج - ۳۵ - چ
- ۵۱ - ح - ۳۵ - خ - ۶۹ - د - ۸۲ - ر - ۵۶ - ز - ۴۱ - ژ - ۸ - س - ۱۱۲ -
ش ۷۰ - ع - ۲ - غ - ۸ - ف - ۲۶ - ق - ۳۳ - ق - ۹۱ - ک - ۱۱۲ - گ - ۶۳ - ل -
۹ - م - ۶۸ - ن - ۳۵ - و - ۱۶ - ه - ۵۶ - ی - ۹

بهشی دووی

مونه پین ناخفتنا روژانه ب زمانی بیانی

ئهو رسته و پهیقین تا نوکه ب زمانی بیانی دهینه بکار ئینان جهم مه وه کو بی عه ره بی وانکلیزی.

ژ بلی دام و دهزگه هین راگه هاندنی و رهوشه نیری و بین میری و پیشه یی و جهم اوهری و حزبی. هه می پیکفه وهك دهست هه لات ب زمانی ستاندارت بی نفیسینی بی هه ی. لی ئه ژ پهیقه و رسته ئه وین ل خواری تا نوکه ب زمانی بیانی سه ر ئاستی نافخوی وهك جفاك و کومهل دهینه بکار ئینان دناخفتن روژانه و دگه نگه شادا . ژ ئه گه ری رویدانین دیار و دهست نیشان کرین جهم هه میا وهك سه ری سه دان سالا خواندن ل هه می قوناغا ب زمانی عه ره بی بو بو به لافه کرنا رهوشه نیریا سیسته می ژ ژیمین حوکم دار ناچه را کومهل مه دا. زیده باری هه می دام و دهزگه هین راگه هاندنی وهك t.v و رادیو و سینهما و روژنامه و گوفا را و په رتو کو به لافو کا ..... هتد بزمانی عه ره بی و بین دی بون. ههروه سا سه ره ده ری و پیکفه ژبان دگهل نه ته وین بیانی و هه ولدانا . داگیر که ری ت کوردستانی بو ته عریب کرنا زمان و ده فیه ری. مه ژ زمانی دایک بی بار بکه ن و دهه ان

پلان و ئاستهنگا داننه ريبا مه دا و چ رى و بياؤ نه دانه زمان زان و نفيسه و بسپورين زمانى كوردى كار بكنه و ب ئهركى خو بى نه ته وه بى رابن دفى بيافى دا. و نه گهرى ژ هميا كار بگه ر ئه م خوب خوب بوين و خه مسارى يا هاتيه كرن دفى چهندى دا. يا پيشى بول همى ده ما مه گرنكى دا بو زمانى خو بى زكماكى و پاراستن و بهرگرى لى كر بو. لى ب ئانه هيا خودى ئاسو و كه توارين بهر فرهه بين فه كرى نه بهر انبهرى مه ب پالپشتى ل سهر نقشتى نوكه و بلند بونا ريژا خه مخورين زمانى كوردى و بهره ؤ كوردى كرنا همى نفيسينا و ئاخفتنا ب زمانى كوردى بى زكماك .

ئونه بين ئاخفتين روژانه و گهنگه شا

تبيينى. ب-ك رمان ب كوردى

(ئازاد بو مدير عام) (يادروست ب.ك) ئازاد بو ريژه بهرى گشتى

(خالد حاكمه كى باشه) ب-ك خالد دادوهره كى باشه

(تو محامى) ب-ك تو پاريزهرى

(ئەز مەهەلم ل مەدرەسى) ب-ك ئەز ماموستامە ئان سەيدامە ل قوتابخانە

(مدير عام بى چويه جهولى دگهل وه فده كى رسمى) ب-ك ريژه بهرى

گشتى بى چويه گهريانه كى دگهل شانده كى ميرى

(ئەفرو اجتماعا ل جنا زراعى يه) ب-ك ئەفرو كومبونا كوميتا چاندنى يه

(فلان وهزيرى داخلى يه) ب-ك فلان شاليارى ناخخوبى بى

(بی بویه سفیر) ب-گ بی بویه بالیوز
 (حه مید موهندسه) ب-ك كه مید ئەندازیاره
 (ئەم پیتقی مه ساحی نه) ب-ك ئەم پیتقی پیقه ره کی نه
 (محاسبی راتب تهوزیع کر) ب-ك ژمیریاری موجه دان ئان دابهش کرن
 (قی موسته نه دی ته دقیق كه) قی په سولی هوربینی بکه
 (ئیداری ئەمر دا) کارگیری فه فرمان دا
 (تو چویه دائرا ریعایی) تو چویه فه مانگه ها چاقدیری
 (چو مهر کهزی طبی) چو بنگه هی نوژداری ئان ساخله می
 (مه تحفا دهوکی) موزه خانا دهوکی
 (نادیا مه مه رته با ئەولی وه رگت) یانا مه پلا ئیکی وه رگرت
 (قی کیتابی بلا قه له می سری ته حریر کهت) قی نفیساری بلا پیتقیسی
 نه هینی دهر ئیخیت ئان نفیسیت

(ئەو کتیب یال مه کته بی) ئەو په رتوک یال په رتو کخانه
 (ل مهر کهزی الاشغال الیدویه) ل بنگه هی کارین دهستی
 (حه دیقا مالی نافده) باغچی مالی نافده
 (مینهاجی دهوری چیبه) خشتی خولی چیبه
 (موتته مه ری صحی هاته گریدان) کونگری ساخله می هاته گریدان
 (بو من تاکید که قی مه سه لی) بو من دوپات که قی کیشی ئان پرس
 ئان دوزی

(ئەو چەندە نه یا مه عروفه) ئەو چەندە نه یا دیاره ئان ناسیاره
 (مدیری ته خیتی) ریتقه به ری پلاندانانی
 (مدیری احصایی) ریتقه به ری سه رژمیری ئان ناماری

(شعبا فنی) هوبا ته کنیکی

(صادره و وارده) هنارتن و داهاتی - وەرگرتن و دهر کردن - دهرچویی

وداهاتی

(ههویا من) ناسناما من

(لازمه مستمر حهیین زهختی بخوت) پیدقیه بهردهوام حهبکین فشارا

خوینی بخوی

(سجلا خدمی ئان خزمهتی) تومارا خزمهتی ئان یا راژی

(حانوتین مهدرهسا) فروشگههین قوتابخانا

(کراسا علومی) نامیلکا زانستی

(مهلزهما من) دهستوکا من

(مدیری ئیداری یه) ریقه بهری کارگیری یه

(مشرف تهر بهوی یه) سه رپه رشتی پهروه دهیی یه

(بیستان چی) باغچه فانه

(ئه مین سندوقه) خه زنه داره

(ره زامه) په سه ند بین ، به سه ند بینه

(اجازی دی وهرگرم) دهستوری دی وهرگرم ههروه سا بو هه می

جورین دهستوریا

(عقوبه کا دایی) بی سزا کری

(بی ته نیبه کری) بی ناگه هری

(ئینزاره کا دایی) هوشدار کری

(بی قه تع راتب کری) بی ژ بهر مووچی وی بری ئان مووچی وی بی

بری

(بیّٰ تهنزیل دهرهجه کری) بیّٰ پله داشکاندی کری ئان پلهکیّٰ بیّٰ

ئینایه خواریّٰ

(بیّٰ فحصل کری) بیّٰ دهر کری

(بیّٰ سهحب الیدکری) دهستیّٰ وی بیّٰ کیّشای ژ فهرمانبهریّٰ

(لژنا مشتریات) لژنا کرینیّٰ یه ههروهسا سهبارهت لژنین دی

(شهادا تهخهرجیّٰ) باوهرناما دهرچونیّٰ

(برقیهك یا هاتی) بروسكهك یا هاتی

(تهقریرهك یا هاتی) راپورتهك یا هاتی

(نهشرا جیداری) بهلاڤو کال سهر دیواری

(معاملهت) ماملهت

(خلاصة الخدمات) بوختهی راژه

(قائیمین رهواتبا) لیستین موچا

(قائیما سهفهریّٰ) لیستا هاتن و چونیّٰ

(وهسلا کرینیّٰ) پسولا مهزاختنیّٰ ئان کرینیّٰ

(کیتابه کا رهسمی) نفیساره کا میری ئان فهرمی

(سجل الزیارات) تومارا سهره‌دانا

(اجتماعا الاولیاء) کومبونا دهیبابین قوتابیان

(ئیشاره‌تیّٰ بده کیتابا مه) ئاماژه‌ییّٰ بدهنه نفیسارا مه

(ئه‌مریّٰ ئیداری) فه‌رمانا کارگیّری

(ئه‌مریّٰ وزاری) فه‌رمانا وزاری

(بیّٰ ته‌نسیب کری) بیّٰ سهرب فلان ریقه‌به‌ریّٰ کری

(ئیحسایا عام) سه‌رژمیریا ئان ئامارا گشتی

(عینوانا وه زیفی) ناؤ و نیشانین فه رمانبه ریّ
 (حساباتین ختامی) ژمیر یاریین دو ماهییّ
 (اعتمادا مالی) درافیّ دارایی
 (وحدا حسابی) یه کا ژمیر یاری
 (ئده و اتین احتیاتی) ئامیرین یه دهك
 (تصفیه حسابات) وه کو دو ماهیک ئینان ئان پاکرنا ژمیر یاریا
 (تحت الید) ژیر دهست
 (حقیّ ته صهرفیّ) مافیّ مای تیچونیّ
 (جده و هل خده مات) نامکیّ خزمه تا (خشتیّ راژیّ ئان خزمه تیّ)
 (دهوریّ ئستیلایمیّ و ته سلیمیّ) وه رگرتن و پیدان
 (اعتمادیّ ل سهر نه فسا خو دکهت) ییّ ب هیقیا خو فه ئان پشتیّ ب
 خو بهسته

(سه حب الید کر) دهست ژ کاری کیشان
 (سعر المفرد و الجملة) نه رخیّ ب کهت و کوم
 (ب جمله و مفرد دفرو شیت) ب کهت و کوم دفرو شیت
 (شهادا ئاخر راتب) باوه راناما دو ماهیک موچه
 (شکر و ته قدیریّ بدهنیّ) ریز و سوپاسیّ ئاراسته ی وی بکهن
 (ظروف اجتماعینه) کاودانین جفاکی نه
 (صورة طبع الاصل) وینیّ ره سدن ییّ کوبی کری
 (وه کاله تا خاص و عام) شوینکاریا تایبهدت و گشتی
 (عه لاقه تا مباشر) په یوه ندیا ئیکسه ر
 (موسته وایّ مه عیشه تی) ئاستیّ ژیانیّ

(راتبى ۋىسى) موچى ۋىسى بىنەرەتى
 (فەوق العادە) سەر ئاسا
 مېھنا ۋىسى پېشەيا ۋىسى
 (ئەز موھەندىسى ۋىسى مەدەنى مە) ئەز ئەندازىيى ۋىسى شارستانى مە
 (تو مەساحى ؟) تو پېشەرى ؟
 (فلان حەدادە) فلان ئاسنگەرە
 (ئەو نەجارە) ئەو دار تراشە
 (دكتور ھات) نوردار ھات ئان پزىشك ھات
 (موزەمدل ۋىسى يە) برىن پېچ ل ۋىسى يە
 (كانى ۋىسى) كانى پارېزەر
 (خەياتى ۋىسى) درىن گەھى ۋىسى من ئان دروار كەرى ۋىسى من
 (چەند عامل كار دكەن) چەند پالە ئان كرىكار كار دكەن
 (مەھدى حەلاقى ۋىسى) مەھدى سەر تراشى ۋىسى منە
 (سەيدەلىيا سەعدى) دەرمان خانە ئان دەرمانسازيا سەعدى
 (رەشىد خوش قەسابە) رەشىد خوش گوشت فروشە
 (مەجىد تاجرە كى ۋىسى مەزەنە) مەجىد بازرگانە كى ۋىسى مەزەنە
 (عادلى ۋىسى خەتات) عادلى باشنقىس ئان خوش نقىس
 (جەمىل مومەسلە) جەمىل زارۋە كەرە
 (سائىقى ۋىسى سەيارى) شوۋىرى ۋىسى ترومبېلى
 (مەناعا ھەى) بەرگرى يا ھەى
 (كەئابە بو چىبو) پوسىدەى بو چىبو
 (فقر الدم يا ھەى) كىم خوئىنى يا ھەى

(داء الكلب) هاریاتیا سہی
 (تہفہ ہاشترین موعہ قہمہ) تہفہ ہاشترین تافیلکہرہ
 (حملا تہ بہر ع بالدم) ہوا خون دانی
 (عہمہ لیا بو کری) نشتہ گہریا بو کری
 (مہ غس کلہوی یا ہدی) ژانا گولچیسکا یا ہدی
 (نعمت ریازیہ کی کہفہ) نعمت و ہرز شقانہ کی کہفہ
 (مسار عہ یا ہدی) خولیکدانا یا ہدی
 (دی چمہ تہ مرینا) دی چمہ راہینانا
 (مدیری سجنی) ریقہ بہری زیندانی
 (فلانی عہ دالت یا ل جہم ہدی) فلانی دادوہری یا ل جہم ہدی
 (تہ قریر یا نامادہیہ) راپورت یا نامادہیہ
 (قہارار مہ حکمہ می) بریارا دادگہ می (تول و عہرزی وی قطعاً نہردی
 چہندہ) دریژاہی و فرہی یا وی پارجا نہردی چہندہ
 (تہ ساسی خہلہ تہ) بنیاتی خہلہ تہ ٹان نہی دروستہ ٹان بی ب شاشی فدیہ
 (چ نہوعہ) چ جورہ
 (یا مرہ بہعہ) یا چوار گوشہ یہ
 (یا مستہ تیلہ) یا لاکیشہ یہ
 (یا مسہلہ سہ) یا سی گوشہ یہ
 (یا تہرتیب کریہ) یا ریکخستی یہ
 (نسبہ چہندہ) ریژہ چہندہ (مستہ وایی وی) ناستی وی
 (مہ جموع چہندہ) سہر جہم چہندہ
 (فی استوانی) فی لولہ کی (لولکی)

(موهزفا ته بليغ كهن) فهرمانبه را پي بجه سينن نان ناگهدار كهن
 (فان گهل و په لا ئيتلافكهن) فان گهل په لا ژ ناؤ بيهن
 (بو من في چه ندي اسبات بكه) بو من في چه ندي ب سه لينه
 (مروه كي نه جنه بيه) مروه كي بياني يه
 (ئه فرو مه اجتماع يا هدي) ئه فرو مه كوم بون يا هدي
 (هه فال مروه كي ئيجتماعي يه) هه فال مروه كي جفاكي يه
 (فلان ئي حاله كره مه حكه مي) فلان ره واندي دادگه هي كر
 (بي بي نه خلاقه) بي بي سنجه نان بي ره وشته
 (سوبه هي ئيتنخاباتن) سوبه هي هه لبرارتن
 (اختصاصي من ئيعلامه) بسپوراتيا من راگه هاندنه
 (كاوه بي ب ئي خلاصه) كاوه بي دلسوزه
 (سه مير بي ئيداري يه) سه مير بي كارگيري يه (بي كارگيره)
 (ئيزه ن هه ر دي وه سا بيت) فيجا دي هه ر وه سا بيت
 (ئه زمه كا نه خوشه) گرفتاريه كا نه خوشه (قهيران)
 (گه له ك ئيز دحامه) گه له ك بوشاتيه نان قه ره بالغه
 (بي بي نه ساسه) بي بي بنياته
 (استقرار يا خوشه) ئاكنجي بون يا خوشه
 (بي مسته مره سه ر كاري خو) بي به رده و امه لسه ر كاري خو
 (ئه فقه نه چ ئسلوبه) ئه فقه نه چ شيوازه . نان چ ره رفتار
 (چ جاب نه دان) چ به رسف نه دان
 (بي مسته سنياه) ژ بلي وي
 (ئستعرازا مه دره سايه) فيسته فالالا قوتابخانايه

(ئىستقلالاً خو دا) دەست ژ كاری كيشان
 (بريار دى هينه ئىستتاف كرن) بريار دى لى زفرنه فه
 (ئىستقتاعاتين موجى وى) ژى بريين موجى وى
 (نهفى كيتابى بو من ئىستتساخ بكه) نهفى نقيسارى بو من كوپى بكه
 (مع الاسف من نه ديت) مخابن من نه ديت ئان به داخه وه ئان ته حهم من
 نه ديت

(دى اشتراكى ل سه فه رى دا كهى) دى پشكدارى د وه غه رى ئان
 سه يرانى كهى

(هه مى شائعه نه) هه مى گوت گوتكن
 (فه نانه كى مه شهوره) هونه رمه نده كى ب ناؤ و ده نگه
 (هه مى تشت صنايعى نه) هه مى تشت ده ستكردن
 (موتمه ئين به - اطمينان) پشت راست به
 (ئيتاره كى بيخى) چارچو فه كى - چارچوبه كى بيخى
 (ئهوى ئيعتزاز كر) ئهوى نه رازيونا خو ديار كر
 (ئيعاشا وى يال سه ر راتى) پشتگهرمى مووچه يه ئان ژيارا وى يال
 سه ر مووچه ي

(گه له ك مه منون) زور سو پاس
 (بين متعاعدا ئيعاده دكهن) بين خانه نشينا فه دگه رينه فه ئان زفراندنه فه
 (بو سوبه هى خو ئيعداد كه) بو سوبه هى خو به ره هؤ كه
 (ده رسيم يى زگورده) ده رسيم يى بى ژنه
 (ئيجازه بناو ده ركه فت) ده ستوريا ئا فاكرنى ده ركه فت
 (كا خه ريتى مالى) كا نه خشى مالى

(مروفي غافل دكەت) مروفي دخاينيت
 (ئەڤ سەيارە يا اقتصاديە) ئەڤ تروميڤلە يا ئابووريە
 (ئەز اقتراح دكەم) ئەز پيشنيار دكەم
 (گەلەك ئيقبال يا ل سەر هەي) گەلەك حەز و هەر هاتن يا ل سەر هەي
 (ئەوي اقتاعكە) ئەوي رازي بکە ئان قاييل بکە
 (ئەكسەريا وانا) پرانيا ئان بەهرا پيتر ژ وانا
 (ئيشو ئەلەم) ئيش و ژان
 (خدما وي) خزمەتا وي (ئان رازەي وي)
 (مامايي) داياكي
 (چاواني حبيبي) چاواني خوشتقيي من
 (ئالياتين زراعتي) ئامير كاريا چاندني
 (بي مونهله بو في كاري) بي بەرهههه بو في كاري
 (سينان بي ملتەزمە) سينان بي پيگيري دكەت
 (ئيراداتين ئەڤ سالە) داهايتين ئەڤ سالە
 (فان روزا امتحانين بچوكانە) فان روزا ئەزمونين بچوكانە
 (هەما بي ئيهمال كرى) بي خەمسار كرى
 (سلسبي و ئيجابي) نەريني و نەريني
 (مروفي كى ميسالى يە) مروفي كى نمونەي يە
 (بالمناسيە وي چكر) ب في هەلكهفتي پاولا وي چ كر .
 (شەوكەت خوش باحسە) شەوكەت خوش فەكولەرە
 (بي شك) بي گومان
 (تە بەريد ئينا) تە پوستە ئينا

(برکان چیبو) فولکان چیبو
 (تو مروڦه کي به سیتی) تو مروڦه کي ساده بی و ئاسانی
 (به تاله یا هدی) بی کاری یا هدی
 (بی بی قیمه ته) بی بی بهایه
 (بی بی زریه ته) بی بی زاروکه ئان وار کوره ئان دونه دهه هه
 (تاییده کي بینه) پشتگیریه کي بینه
 (بی تامین کری یه) بی دابین کرییه
 (بو من ڦی به دلکه) بو من ڦی ب گهوره
 (بی هه ژاره تهره عه کي بو بکن) پیشه کي بو بکن
 (ته جروبه کا زانستی یه) سهر بوره کا زانستی یه ئان تاقیگه هه کا
 زانستی یه

(بی موجه نه سه) بی هه ڦه وه لاتی یه ئان ناسناما وی وه لاتی وه رگرتی
 (تو ڦی چه ندی تحلیلکه) تو ڦی چه ندی شروفه که
 (ب تحریری) ب نفیسین
 (نهم موحاجی موسه وره کینه بهیته تعین کرن ئان ب عه قد) نهم
 پیډڦی وینه گریکینه بهیته دامه زانندن ئان ب گری بهست کار بکهت
 (ماملهت یا ل تحت الید) ماملهت یا ل ژیر دهست
 (بو هاته تخصیص کرن) بو هاته تهرخان کرن
 (ئافاهی هاته تهرمیم کرن) ئافاهی هاته نویژه نکرن
 (ره قه مهك بو سه یاری) نرهك بو ترومیلی
 (ئه ڦه کیتابه ترجمه کر) ئه ڦه پهرتوکه هاته وه رگران
 (بی موته ره دده) بی دوو دله

(هاته ته زکيه کرن) هاته په سهند کرن نان هه لېږاتن
 (ته سليفه زراعه تي) پيشينه يا چاندني
 (غورفا خو ته سقيفکر نان کاشخانکر) ژورا خو هه لاشه کر
 (بو من ته شخيسکه) بو من دهست نيشان که
 (ته شهير نه يا باشه) هه تکيرن نه باشه
 (ته هميمه کا مودرين) نه خسه دانانه کا مودرين نان يا نوي و تازه
 (قانون ته نفيد کر) ياسا ب جه ئينا نان جييه جيکر
 (قانون هاته ته عديلکرن) ياسا هاته راست فه کرن
 (ته علمات نه هاتينه) دهستور کاری نه هاتينه نان پيرازين
 (ته عاملي ل گهل بکه) سه ره ده ربي ل گهل بکه
 (ته عهده کی بينه) سوز نامه کی نان سوز دانه کی بينه
 (هيشتا نه و مشکيله يا معله فه) هيشتا نه و کيشه يا گرېدايه نان يا
 هه لاويستيه

(بو من ته فسير که) بو من رافه کرن بکه نان شلوفه که .
 (ته قريبا يي ناماده) نيژيکه يي ناماده به
 (ته لاعب يا کری) دهست کاری يا تيدا کری
 (وي مامله تي بو مه شينه) وي مامله تي بو ريقه به
 (ته نازل بو کر) دابه زين نان خو بو شکاند
 (يي مناسبه) يي هه ژ ريزي يه ، يي گونجايه
 (چ ته غيرات چيوينه) چ گهورين چيوينه
 (کيتابه کی ته وجيه کهن) نفيساره کی ناراسته بکهن
 (ته هديد کرن) گه ف کرن

(بو مه ته وضیح که) بو مه روهنتر لی که
 (ته ووقع ناکهم) پیشین ناکهم
 (ته وازنه کی بیخی) هه فسه نگیی بیخی
 (نه یی سابته) نه یی خو جهه
 (ئینسانه کی جاهله) مروقه کی نه زانه
 (جاسوسه) ده سکیه ئان سینخوره
 (ته جدول حازر کریه) ته دامک ئاماده کریه
 (دا بچینه جهوله کی ئان فهره کی) دا بچینه گهریانه کی
 (ته چ جاب نه دان) ته چ بدرسف نه دان
 (حالی وی) سهر و بهری وی
 (حدودی ههریمی) توخیی ئان سنوری ههریمی
 (مه حروم نه که) زر بههر نه که ئان بی بههر نه که
 (حه ساره) دور پیچ ئان که مه ره دانه
 (حقیقه ت چاوا بو) راستی چاوا بو
 (بی حکومی یه) بی میری یه (بی فهرمی یه)
 (ب کاره کی خاص رابو) ب کاره کی تاییه ت رابو
 (بی خالی یه) بی قالا یه
 (خودان خیره یه) بی شاره زایه ئان خودان سه ربوره
 (ئیک ختوه نه چو) ئیک پینگاؤ نه هاقیت و نه چو
 (بی د خه تهری دا) بی د مه ترسیی دا
 (خه تیب و ئیمامی جامعی یه) دوانه بیژ و پیشه یی مزگه فتی یه
 (مه رکه زی قه زایی) سه نته ری ده فهری یه .

(دائیم ل فیّره) بہر دہ و امہ ل فیّره ئان بیّ ہر دہ مہ
 (دہ خلیّ ئہؤ سالہ) دہ سکہفت و داہاتین ئہؤ سالہ ژ مال و پارہی
 (تہ چ دہلیل ہنہ) تہ چ بہلگہ ہنہ
 (مہ شروعیّ دہ واجنا) پروژیّ خودانکرنا مریشکا
 (بیّ ل بن ئہ مرہ) بیّ ل بن فہرمانہ و دادگہ بیّ یہ
 (بیّ زہ کی یہ) بیّ ہو شہندہ ئان بیّ تیگہ ہشتیہ
 (راتب و ہر گرت) موچہ و ہر گرت
 (رتبا وی زابتہ نہ قیبہ) رتبا وی ئہ فسہرہ
 (دہر گہ ہیّ رہئیسی) دہر گہ ہیّ سہرہ کی
 (رہ سیدیّ وی نہما) سہرما بیّ وی نہما
 (زمرہ کن) دہستہ کن
 (مروفہ کیّ سہخی یہ) مروفہ کیّ مہردہ
 (حسن السلوک) رہفتار باشی
 (شاہدہ کیّ بینہ) دیدہ فانہ کیّ بینہ
 (من شاغر بیّ ہدی) من وانہ نینہ ، فالایہ ، بہتالم
 (مروفہ کیّ شازہ) مروفہ کیّ لاریّ یہ ، نہ بیّ دروستہ
 (شہبہ کا کارہ بیّ) تورا کارہ بیّ
 (بیّ شہ فافہ) بیّ نازکہ و تہ نکہ
 (بیّ سادقہ) بیّ راستگویہ
 (بیّ ب سہبرہ) بیّ ب ہہ دارہ و دہیّت بو سہبر ئینانیّ دگہل مروفی
 وہختیّ مروفی دگہل خوش بچیت
 (بیّ بیّ زہرہرہ) بیّ بیّ زیانہ

(تہلہ بیّ مددرہ سیّ یہ) قوتابیّ قوتابخانیّ یہ
 (بیّ ب تاقہ تہ) بیّ ب وزہ یہ ئان بیّ ب ہیّزہ
 (ژ تہ بہ قا فہ قیرانہ) ژ تہ خا ہہ ژارایہ
 (بیّ تہ بیعی یہ) بیّ سروشتی یہ
 (تہلہ بیّ کولیا تیّ یہ ئان علومیّ - تہریبیّ - زراعہ تیّ ..... ہند)
 قوتابیّ کولیزا پزشکی ئان زانستی - پەرورہ دیّ - چاندنیّ ..... ہند
 (بیّ زالمہ) بیّ سیتہ م کارہ
 (عاملہ کیّ مہ شہورہ) زانایہ کیّ ب ناؤ و دہنگہ
 (تو بیّ عاتفی) تو بیّ دل نازکی - بیّ دلوفانی
 (تو مروفہ کیّ عادل) تو مروفہ کیّ دادپہرورہ ری
 (مروفہ کیّ عہ بقہریہ) مروفہ کیّ بلیمہ تیّ گہلہ ک بیّ زانایہ و
 تینگہ ہہشتی

(ئو مروفہ کیّ عہ جیبی) ئو مروفہ کیّ سہیر و ئہنتیکہ
 (بیّ ل عہرقہ لا دگہریت) بیّ ل ئاستہنگا و کوسپا دگہریت
 (سوبہ ہی عتلہیہ)سوبہ ہی بیہن فہدانہ
 (ہاتہ عہزاب دان) ہاتہ ئہشکہنجہ دان
 (ئہز عضوی جمعی بی مہ) ئہز ئہندامیّ کومہ لیّ مہ
 (دیّ وی عہفو کہت) دیّ ل وی بوریٹ
 (عہقیدا وی ئوہ) بیر و باوہرین وی ئوہ
 (چ عہلاقہت نینن) چ پدیوہندی نینن
 (عہمیلا وانہ) کریّ گرتی وانہ
 (عہکسا فیّ چہندی) بہروفاژی فیّ چہندی

(غزهل كر) فینبازی كر
 (غیلافی مجلی) بهرگی گوفاری
 (بی غه بی یه) بی ده به ننگه
 (فهوزایه) تیكدانه
 (قاسدین وی هاتن) پیلکین وی هاتن
 (قهناعی بو چیکه) قابل کرنی - رازی بونی بو چیکه
 (بی کسلانه) بی ته مبهله - گه مشویه بو قوتایی که فنی ب وانا
 خواندنی

(چونه که شفی) چونه دیتنی و لیئیرینی
 (بی که فوئه) بی زیره که و ژیهاتی یه و خودان شیانه
 (ره بیعه په لخاند) سه نگر نان چه په ره په لخاند
 (که مین ل بهر فه دا) بویسه نان خور بهر فه دا
 (مبالغی د ناخفتنا خو دکت) لیقانی د ناخفتنا خو دکت
 (بی موته خه لفه) بی پاشکه فنی یه
 (بی محاولی دکت) بی پینکولی دکت
 (مه حه تا به نزینی) ئیز گه ها به نزینی
 (محلل اقتصادی یه) شروفه که ری تابووری یه
 (محه ویلا کاره بی) گه روکا کاره بی
 (موخسه تاتین میهنی) دهرمالین پیشه ی ههروه سا سه بارهت دهرمالین وی
 (مروفه کی محادعه) مروفه کی خاپینوکه
 (یا کریه مه زبه حه) یا کریه کوشتار
 (بی مراهقه) بی سنیله

(مستہ ہلکہ) ییٰ بہر خورہ
 (مہسقت راسیٰ وی) جھیٰ دایک بونیٰ
 (کابرایہ کیٰ مستغلہ) کابرایہ کیٰ رنج خورہ
 (نہٹرو مہسیرہ یہ) نہٹرو ریپشانہ
 (نہٹرو مزاہرہ یہ) نہٹرو خو پیشاندانہ
 (مہسیریٰ وی) چارہ نفیسیٰ وی
 (ییٰ معارزہ) ییٰ بہر ہنگارہ ٹان ٹوپوزسیونہ
 (معجزہ کا مہزنہ) حنیٰرہ کا مہزنہ
 (دیٰ مقابلہ کیٰ گہل کدم) دیٰ چاٹیکہ فتنہ کیٰ گہل کدم ٹان ساز کدم
 (مہقتہ عہ کیٰ بو من ژئی بیڑہ) برگہ کیٰ بو من ژئی بیڑہ
 (چو مہقہریٰ نہ قابیٰ) چو بارہ گاییٰ سہندی کاییٰ
 (مکافئہک و ہر گرت) خہ لاتہک و ہر گرت
 (وہختیٰ حبو غہراما نینہ) دہمیٰ فینو فیانیٰ نینہ
 (نہٹہ باشترین مہ کسہ بہ) نہٹہ باشترین دہستکہ فتنہ
 (قائیمیٰ ب ملحہ قیٰ فہ کہ) لیستیٰ ب پاشبہندی فہ کہ
 (ملکیا زراعہ تی تہ ہدیہ) زہ فی زاری تہ ہدیہ
 (نوکہ ب ملخص چی یہ) نوکہ ب کورتی ٹان پوختہ چی یہ
 (سالار موہ زہ فہ کیٰ ملتہ زمہ) سالار فہرمانبہرہ کیٰ پیگیرہ
 (مومہ سلیٰ وہ کی یہ) نونہریٰ وہ کی یہ _ نینہریٰ وہ کی یہ
 (ما ہین نزانن مہ منوعہ) ما ہین نزانن قہ دہ غدیہ
 (مناقلیٰ د میزانیٰ دا بکہ) ہہٹگوہا ستنیٰ د بودجیٰ دا بکہ
 (خوش مہ نسب ییٰ ہدی) خوش پایہ ییٰ ہدی

هەر ییّ منعزله) هەر ییّ قەدەرە
(مەنشەئییّ ماکینی) دامەزراو ئان بنگەهیّ ئامیرە ی ئان مە کینی
(مەنفی کرە جنوبی) دویر ئیخستە باشوری
(تو منتهسبیّ فیّ دائریّ یه) تو کارمەندیّ فیّ فەرمانبەرییّ ئان
رئقە بەرییّ

(موتامرا دکەت) پیلانا دکەت
(محاسبی هیشتا موازەنا خو چیّ نە کریه) ژمیریاری هیشتا هەقسەنگی یا
بودجیّ چیّ نە کریه
(موتەهیلاتیین باش یین هەین) شیانین باش یین هەین
(شابه کیّ مەوهویه) گەنجەکیّ ب بەهره دارە- شیان و حەزین باش یین
هەین

(مدیریّ مرووی موافقه نە کر) رئقە بەریّ هاتن و چونیّ رزامەندی نە کر
(هەرە مواجها وی بکه) هەرە سەرەدانا وی بکه و هەندەك جارا بو
بەرهنگارییّ ژى دەیت و چاؤ ناؤ چاؤا ژى روى بەروى
(موتەلفیّ فیّ کتیبیّ) دانەریّ فیّ پەرتوکیّ
(موجەلەدا ئیکیّ) بەرگا ئیکیّ
(د میناییّ بەسرا دا هات) د بەندەریّ بەسرا دا هات
(مەبعوسیّ خو هەنارت) هەنارتیّ خو ئان وەك نینەریّ خو هەنارت
(ییّ محتاجه) ییّ پیتقی یه
(ئەؤ تەسویره ییّ قەدیمه) ئەؤ وینە ییّ کەقنە
(بصوره غیر مباسره بیژی) ب شیوازەکیّ نە ئیکسەر بیژی
(هەر ییّ موتەئەخره) هەر ییّ گیرویه

(کا مہستہ رھ کی بینه) کا راستہ کی بینه
(ہدر نقدی دکھت) ہدر رھ خنی دکھت - مروڦہ کی رھ خنہ گر
(بی نادرہ) بی بڑارہ یہ نان بی کی مہ
(نہسر یا دائری) خدر جیا بہر دہست یا فہر مانگہی
(ٹینسانہ کی نہزیہہ) مروڦہ کی بی نیازہ
(نسخہ کا کیتابی) دانہ کی نان وینہ کی ژ نقیساری
(نسبہ تا نہ جاحی چہند بو) ریڑہ یا سہر کہ فتنی چہند بو
(نہسیحہ تال وی کوری بکہ) شیرہ تال وی کوری بکہ
(نیصا با قانونی دروست بو) بہر نان بارا یاسایی دروست بو
(بو سیکي نہ فہر ب چہندی یہ) بو بازاری ٹیک کہس ب چہندی یہ
(ہما نقدا ب چہدنی یہ) ہما ب کاش ب چہندی یہ
(دی مالی نہ نقل کہت) دی مالی ڦہ گوہیزیت نان ڦہ گواستن
(غیر نہ کسہ یہ) غیر شکستہ (قہیرانہ کہ)
(نہوا نہ واقسا چیکہ) نہوا کیماسیا چیکہ
(چ نہوعہ) چ جورہ
(بی نموزہ جی یہ) بی نمونہ بی یہ
(ل سہر وی نہہجی) ل سہر وی ریباری
(ہندامی شہ مالی) کار و کوک نان راپتچانا شہ مالی
(نہ ڦہ واجبی مدیہ) نہ ڦہ نہر کی مدیہ
(حہوجہ نینہ یا وازحہ) پیٹقی نینہ یا ناشکہ رایہ
(وہزنا وی چہندہ) سہنگا وی چہندہ
(ما تہ وہعدہ دایی) ما تہ سوز دایی

(سهجا يا نه سيب کهنگی يه) کيشانا پشک کيشانی کهنگی يه
 (تو متابعا چ حلقا دکه ي بين تله فزيونی) تو بهری خو ددهيه چ
 زنجيرين تله فزيونی نان دووف چونی دکه ي
 (ته کاغيا سيارا خو فرشکريه) ته تروميلا خو د بن کوشنا را ئيخستيه
 (الی اخره) تا دو ماهيکی
 (نه خوش سه عده يه) نه خوش ژيه ليه
 (همه ي سه عده و نزولن) همه ي ژيه لی و ژوردانی نه
 (هيشتا ميزانی ته سديق نه بويه) هيشتا بودجه په سه ند نه کريه
 (نهم نه وامرا ژ موديريا عام يا مروري دوه رگرين ل سهر غه راماتا) نهم
 فه رمانا ژ ريقه به ريا گشتی يا هاتن و چونی وهر دگرين ل سهر وهر گرتنا
 باری نه پيگيري

(چ حل نه مان) چ چاره سه ري نه مان
 (چو موجه معا تبي) چو کومه لگه ها پزشکی
 (فلان دکتوره کی نان دختوره کی باشه) فلان نوژداره کی ت باشه
 (فلمی رعبی) فلمی ترساندن نان بی ب ترس
 (خه تی ئنتر ني تي) هيللا ئنتر ني تي
 (شه به که نينه) تور نينه نان کو تورا موبایلی نينه .....
 (سه ليم پوليسي غاباتي يه) سه ليم قولچي دارستاني يه ههر چه نده
 کولچي سه رب تورکی فه يه
 (ل سهر کومپيه ته ري خه زن بکه) ل سهر کومپيوته ري تومار بکه نا
 نومبارکه

(جهازی عه رزی) نامیری نیمایش کرنی

(عاريزی ل دیواری فه که) نمایشی ل دیواری فه که
 (د له عیبی دا خو دهرچاند) د یاری دا خو خشانان و ه کو خو دلولکر
 (تهر کیزا وی ل سهر دهرسی نینه) هزرا وی نانکو ناگهل سهر وانی نینه
 (حال و نه حوال چاوانی) سهر و بهرین ته تویی چاوانی
 (سه یاره پیثقی غهسل و ته شحیمایه و ته بدیلا دوهنی یه) ترومیپل پیثقی
 شیشتنی و گلیر کرنی و گهورینا رونی یه
 (پاش ته سلحکه نه له ف له فینه) پاشی چیکه نان چاک که نه ژ خو
 فه که نان هه ما سهر پلکی چاک نه که
 (ته سجیلا سه یارا کهنگی یه) کهنگی دی ترومیپلا نفیسن نان تومار کهن
 (نه و ژی ژ ئوده بائین کورده) نه و ژی ژ نفیسه رین کورده
 (اعلام و سه حافه گله کد د موهیمن) راگه هاندن و روزنامه فانی
 گله کد د گرنکن
 (امتحانین شفهوی و ته حریری دهست پیکرن) نه زمونین تیوری و
 پراکتیکی دهست پیکرن، ههر چند ب ئنگلیزی نه
 (من جابا هه می دهرسا باش یا دای و دی نه تیجه د باش بن) من
 بهر سفا هه می وانا باش یا دای و دی نه نجام د باش بن
 (بو من حقیقه تی اسبات بکه کو وی دزی کری) بو من پیکولی
 و یاراستی بسهلمینه کو وی پاره یی دزی
 (مه سدهر کی مه وسوق گوتی) ژیده ره کی باوهری گوتی
 (هجومه ک کره سهر قافیلا عهسکه ری) هیر شه ک کره سهر کاروانی
 سوپای نان جهنگی. نان سهر بازی
 (چونه شهر العسل) چونه هه یفا هنگقینی

(مه جلسا به حسیّ العلمیّ) جفاتا فه کولینین زانستی

(جسریّ موعده لقه) پرا هه لایویتی

(حلقه کره تبلیّ) خه له ک کره تبلیّ

(فه حسا دختوری دگهل نه شهعیّ و علاج ته بیعی بونه ۵۰ هزار دینار

ل مخته به ریّ) پشکینا نوژداری دگهل تیشکیّ و چاره سه ریا سروشتی بونه

۵۰ هزار دینار ل تاقیگه هیّ

(مه ره جانا شعریّ و فه کرنا مه عره زا کتیبّا پیکفه به) فیسته فالّا

هه لبه سستیّ و فه کرنا پیشانگه ها په رتو کا پیکفه به

(سولتیّ دهوریّ خو بیّ ره ئیسی بیّ هدی د ته تیبیکرنا قانونیّ و

بالاخص قانونا مروریّ) ده ست هه لاتیّ رولیّ خو بیّ سه ره کی بیّ هدی د

چه سپاندنا یاساییّ ب تاییه تی یاسایا هاتن و چونیّ .

(من ئاخفتنا ته ب شه کر فه تعه کر) من ئاخفتنا ته ب شه کر بری

(هیشتا بدایه ته) هیشتا ده ست پیکه

(سلفا عقاری من وه رگرت) پیشینه یا ئافاهیان من وه رگرت

(زه غت و ره بو و حد ساسی قسر ال نه زهر و التهاب ال کبد و له وزه تین

ژ نه ساخیین نه خوشن) فشار و ته نگه نه فهس (هه ناسه) و هه ستیاری و ل

نیژیک نه دیتن و هه ودانا ته حیلیّ و چه چکین گه ریّ ژ نه ساخیین نه خوشن

(شقییدی سه هره بو حه فلا سه ریّ سالیّ بو) شقییدی نفستن نه بو د

هشیار بوین ئاهه نگا سه ریّ سالیّ بو

(مناسبه تا ته عینا ته حه لویاتا بکره) ب هه لکه فتا دامه زراندا ته

شریناهیا بکره

(بتاقا دهعوی بومن یا هاتی) کارتا داخوایی یا بو من هاتی نان

داخوایی

(بی تهخرج بوی ههدهیه کی بو بکره) بی دهرجوی دیاریه کی بو بکره
(عهله میئن کردستانی بلند کرن) ئالایین کوردستانی بلند کرن
(لقائه کا تله فزیونی) چاڤ پیکه فتنه کا تله فزیونی
(شعور ب مهسئولیه تی ناکهن) ههست ب بهرپرسیاری پی ناکهن
(بی بویه مهسئولی شعبا زراعی) بی بویه بهرپرسی هوبا چاندنی
(نهم محتاجی ژماره کا کادرین زراعه تی نه) نهم پیدفی ژماره کا بسپورین
چاندنی نه نان فرمانبهر

(سه حکه نه قنعه کا نهردی بو ئاڤا کرنا مجمهعه کا زراعی) سه حکه نه
پارچه کا نهردی بو ئاڤا کرنا کومه لگه هه کا چاندنی
(مهخزه نین ته ربیی بین رهخ دائرا غاباتی فه) ئومبارین پهروه دی بین
رهخ فرمانگه ها دارستانی فه

(پشتی موافقه تا مجلس الوزراء تو دهییه ته عیین کرن و پشتی نهوی دی
مباشری ب وه زیفی خو که ی) پشتی رزامه ندیا جفتا وه زیرا دی تو دهییه
دامه زراندن و پشتی فرمانا وزاری دی دهست ب کاری خو که ی.

(چ علاج نینن الا تو سه فهره کی بکه ی بو خارج) چ چاره سه ری نینن
ال تو قه سستا نان چیه دهر فه (دهر فه ی هه ری می)

(نهؤ مه و زوعه محتاجی دراسته ته کا دریره بو دانانا خته کا تهویل الامد
فی سبیل تو بی قانع بی کو بی مسوگهره میئه بالمیئه ۱۰۰٪ و خاصتا نهؤ
پروپویزه هل د حازر بن و دا بیته نموزه جه کی عالهمی و فه خور و اعتزازی
بی بکه یین .... هتد) براستی نهؤ بابه ته پیئتی فه کولین و خواندنه کا دریره

بو دانانا پلانه کا دم دریژ سه خه راتی بو ته باوهری هه بیت ویی رازی و دا
یاد سه دیژ سه د بیت دابینگری بیت ئان دهسته بهرگری بیت و ب تایه تی
نه خسه و نمونه د ئاماده بن و دا بنه نمونه ی جیهانی و شانازی سه رفه رازی
بی بکه بن

(ئهبو عه لی یی چویه مه دره سی ئان ته ربیی) بابی عه لی یی چویه
قوتابخانی ئان پهروه ردی

(ئهفه مساله کا مه سیری یه ، متابعه کا جدی پیندقیت و لازمه فرقین
دفاع مه ده نی دمجدبن دکاری خودا) ئهفه پرسه که ئان بابه ته کی
چاره نفیسی یه و دووف چونه کا ژ دل پینتی یه و تیمین بهرگریا شارستانی
د رشد بن دکاری خودا

(دقی سمیناری دا قانونا سه حافی بو هه وه شه رحکم فه قه ره فه قه ره
وهک مکسه به کی تاریخی بو صحوفیا) دقی سمیناری دا دی یاسا
روژنامه فانیی بو هه وه شروفه که م و برکه برکه وهک ده ست که فته کی
میژوی بو روژنامه فانا

(مه دلی عام یی سالا دراسی چهند بو) تکرایی گشتی یی سالا
خواندنی چهند بو

(ده می اعلاناتایه) ده می ئاگه هداریا یه

(ته به رعاتا کوم کهن) هاریکاریا ئان به خشینا کوم کهن

(زیلزالی ل وانی دا) بیقه له رزی ئان ئه رد هژیانی ل وانی دا

(سوبه هی عیده ئان عه ییده) سوبه هی جه ژنه

(چالیا کوردی) ره قه ندا کوردی

(حه مله کا مه زن) هه وه کا مه زن

(ئيبادا ھەمى ھەشەرەتات) قوتېر كرنا ھەمى مېش و مورا
(مەوسىمى سىياھى ئەڧ سالە يى باش بو) وەرزى گەشت و گوزارى ئەڧ
سالە يى باش بو

(سلاڧل حازرايە) سلاڧل ئامادە بوييا يە
(ما وە تەيران زراعى نېنە) ما وە فروكەڧانيا چاندنى نېنە
(مەوعدە كى دختورى بو من حجز كە) ژڧانە كى ژ نوژدارى ئان
پزىشكى بو من دەستەسەر كەن ئان داين كەن
(چ دەعوەيە) چ ژ ڧەرايە

(توبى مۇستەعجلى) تو يى ب لەز و بەزى
(ئەڧرو مەزادە كا عەلەنى يە) ئەڧرو سەر ئىك زىدە كرنە ئان كىمكرن
يا ئاشكەرا

(ئەڧرو جەو توز و عجاجە) ئەڧرو سەقا ئاخ بارىنە دگەل بايى ب توز
(ئەڧرو يى غائبە) ئەڧرو نەبى ئامادە يە ، نەھاتى يە
(ھەر سال ئەولە ل سەر سەڧى) ھەر سال يى ئىكى يە ل سەر پولى
كەنگى دى انتخباتىن مەجلىس الحافظە دەسپىكەن (كەنگى دى
ھەلبىزارتېن ئەنجوومەنى پارىزگەھى دەست بى كەن)
(اشتراكا دائىرى ب جەرىدا و مجەلا) پشكدارىا ڧەرمانكەھى ب روژناما
و گوفارا.

(دكتور جمىل يى بويە معاون رئيس الجامعەل شوؤن الطلبة) دكتور
جەمىل يى بويە ھارىكارى سەروكى زانكويى
يى كاروبارى قوتايان.

من کتابا رهیمی دا جهنابی وهزیری و چ جابین موسوگر نه دا. (من
نقیسارا میری ئان فهرمی دا بهریزی وهزیر ئان شالیار و چ بهرسفین فهرمی
یین ب دهست فه ئینان نه دان)

تیبینی / نمونه دزورن دئاخفتنین مه دا یین روزانه و نهوین هاتینه
نقیسین د فی بهشی دا . مه رهم ژئی هاته دیار کون ول فی ره دا یا پندقیه
کارتیکرنی ل سهر زمانی دایک یی ستاندهر نه کهن و ههول بدهین بو
کوردی کرنا وان ههمی نمونین ناف هاتین د ژيانا خودا بکار نه ئینین وهک
زمان و ناخفتن دگهل ئیک و دوو لی گهلهک نمونین دی ژئی یین ههین ب
زمانی عه ره بی نه زیده باری زمانین دی وهک زمانی ئنگلیزی کو د پلا
دویی دا دهیت پشتی زمانی عه ره بی

ب نانه هیا خودی مه زن دلوفان . نهف دیارده ل پاشهروژه کا نیریک
نامینیت ماده مکی خواندن بزمانی کوردی یه . وئهم یین بهرب کوردیکرنا
زمانی په تی وره سهن فه دجین . ونقشتی فی قوناغی دی هه لگری فی
مه رهمی بیت . و جفاکی مه دی دئی ئاستی دابیت ....

بەشى سى ىي

ناڧىن كەسايەتى ئەو يىن بەرب نەمانى ڧە دچن يىن ھەر دوو رەگەزا .
وھندەك ژوان يىن مەترسيا نەمانى ڧە دا كو نا دانە سەرنفشتى نو كە ل دەڧەرا
بەھد ينان . وھەژى ئاماژى يە و ب خوشحالىي ڧە مللەتى مە وب تا
يىبەتى بشتى سەر ھەلدانا ئادارا ۱۹۹۱ يا بىروز. ناڧىن كەسايەتى ۹۵%
ب كوردى نە.

ئا - ئە

(ئا)

- ۱ - ئەياز
- ۲ - ئەپھان
- ۳ - ئەردەوان
- ۴ - ئەردەلان
- ۵ - ئاڧدەل
- ۶ - ئەسەمىخان

- ۷- ئاسىك
- ۸- ئەر سەلان
- ۹- ئەلفى خان
- ۱۰- ئارمانچ
- ۱۱- ئاسيا
- ۱۲- ئىكتا
- ۱۳- ئەلەمان
- ۱۴- ئەر خەمان
- ۱۵- ئەقلىما
- ۱۶- ئالى
- ۱۷- ئالىخان
- ۱۸- ئەفەندى
- ۱۹- ئاخىن
- ۲۰- ئاخىنك
- ۲۱- ئىنھاد
- ۲۲- ئاسمىن
- ۲۳- ئاقىس
- ۲۴- ئەسمەر

(ب)

- ۱- به لو
- ۲- بائیز
- ۳- به سی
- ۴- به سناو
- ۵- بیناھی
- ۶- به کی
- ۷- باپیر
- ۸- بازینا
- ۹- بهار
- ۱۰- بیدور
- ۱۱- به گیخان
- ۱۲- بیبو
- ۱۳- باسو
- ۱۴- به یین
- ۱۵- بیری
- ۱۶- باران
- ۱۷- به کسیم
- ۱۸- به کسیمما
- ۱۹- به هیجا
- ۲۰- بشگوژ

- ۲۱- بابیر
۲۲- به گزاده
۲۳- به هره م
۲۴- بندهفش
۲۵- بیکنوک
۲۶- به یاز
۲۷- بانئ
۲۸- بریندار
۲۹- به درخان
۳۰- به همدین

(پ)

۱- پهلوان

۲- پهلیمان

۳- پیرموس

۴- پیری زاد

۵- پیریشان

۶- پیریخان

۷- پوری

۸- پاکیزا

۹- پروین

۱۰- پیروز

۱۱- پیتو

(ت)

- ۱- تہیمہز
- ۲- تہیمیر
- ۳- تو تی خان
- ۴- تہمو
- ۵- تہیرو
- ۶- تہیار
- ۷- تریفا
- ۸- تیلی
- ۹- تہمو
- ۱۰- تہمہر
- ۱۱- تہتو
- ۱۲- تہتہر

(ج)

- ۱- جانگیر
- ۲- جان
- ۳- جہزنو
- ۴- جو امیر
- ۵- جانو
- ۶- جانی

- ۷- جيهان
- ۸- جازى
- ۹- جويى
- ۱۰- جه گهر خوين
- ۱۱- جووه يرا
- ۱۲- جه نگو
- ۱۳- جه كو
- ۱۴- جه مبهلى
- ۱۵- جاميڙ

(چ)

- ۱- چيچك
- ۲- چه تو
- ۳- چورين
- ۴- چاؤ شين
- ۵- چيچو
- ۶- چه كدار
- ۷- چولى
- ۸- چيمه ن

(ح)

- ۱- حمدو
- ۲- حمدی
- ۳- حمدکو
- ۴- حمدوی
- ۵- حومه پرا
- ۶- حه کیم
- ۷- حه نیفا
- ۸- حمدی
- ۹- حه لی
- ۱۰- حه مکی
- ۱۱- حیثی
- ۱۲- حوسو
- ۱۳- حه مهره ش
- ۱۴- حه لیمه خان
- ۱۵- حه مدی
- ۱۶- حریم
- ۱۷- حه فسی
- ۱۸- حه تهم
- ۱۹- حه پیران
- ۲۰- حه نفه خان
- ۲۱- حتو

(خ)

- ۱- خه نجهر
- ۲- خانو
- ۳- خنی
- ۴- خه مو
- ۵- خفتان
- ۶- خزه بیجا
- ۷- خاستی
- ۸- خور شید
- ۹- خه مری
- ۱۰- خیال
- ۱۱- خفشی
- ۱۲- خوخی
- ۱۳- خانی
- ۱۴- خانزاد
- ۱۵- خفتان
- ۱۶- خه ندان
- ۱۷- خه جی
- ۱۸- خودی دا
- ۱۹- خوتاس
- ۲۰- خه می

- ۲۱- خاتین
- ۲۲- خه لات
- ۲۳- خه زال
- ۲۴- خزیم
- ۲۵- خناف
- ۲۶- خهبات
- ۲۷- خانی
- ۲۸- خیقّه

(۵)

- ۱- دوری
- ۲- داستان
- ۳- دینو
- ۴- ده حلو
- ۵- دیوالی
- ۶- ده لال
- ۷- ده لیل
- ۸- ده شتی
- ۹- ده رسیم
- ۱۰- ده ستهل
- ۱۱- دیاری
- ۱۲- درباس
- ۱۳- درکی
- ۱۴- ده رویش
- ۱۵- دلبر

(ر)

- ۱- روناهی
- ۲- رهمزیا
- ۳- رهحیما
- ۴- رهشاد
- ۵- رهقیا
- ۶- رهقیّ
- ۷- رهزرو
- ۸- روومدت
- ۹- رهوشهن
- ۱۰- رهخشان
- ۱۱- رحان
- ۱۲- رهقیب
- ۱۳- ربات
- ۱۴- رزا
- ۱۵- روبعا
- ۱۶- رحدفرا
- ۱۷- رایّی
- ۱۸- راستی
- ۱۹- رازی
- ۲۰- رزقیا

۲۱- روشديا

۲۲- رازيا

۲۳- رحو

۲۴- رامز

۲۵- رهمو

(زژ)

- ۱- زوزان
- ۲- زه‌مرید
- ۳- زیړی
- ۴- زیپا
- ۵- زین
- ۶- زیندین
- ۷- زیړین
- ۸- زه‌ریفا
- ۹- زه‌ینه‌ل
- ۱۰- زه‌ری
- ۱۱- زراڅ
- ۱۲- زه‌کیا
- ۱۳- زلفی
- ۱۴- زیړی
- ۱۵- زکری
- ۱۶- زه‌رو
- ۱۷- زه‌راده‌شت
- ۱۸- زلفه‌خان
- ۱۹- زه‌لی
- ۲۰- زوزی

(س)

- ۱- سالہ جا
- ۲- سیناھی
- ۳- سیتو
- ۴- سنجہق
- ۵- سہیدو
- ۶- ساری
- ۷- سنبل خان
- ۸- سیف دین
- ۹- ستی
- ۱۰- ساریا
- ۱۱- سہبریا
- ۱۲- سنجان
- ۱۳- سیسن
- ۱۴- سیسو
- ۱۵- سیسان
- ۱۶- سونگل
- ۱۷- سنبل
- ۱۸- سودہدا
- ۱۹- سلوہت .
- ۲۰- سہمیا

- ۲۱ - سیسیّ
- ۲۲ - سینهم
- ۲۳ - سینهم خان
- ۲۴ - سورمیّ
- ۲۵ - سیّقیّ
- ۲۶ - سمو
- ۲۷ - سه‌فین
- ۲۸ - ساکینا
- ۲۹ - سافیّ
- ۳۰ - سه‌رفه‌راز
- ۳۱ - سافی ناز
- ۳۲ - سه‌ربار
- ۳۳ - سادین
- ۳۴ - سافیرا
- ۳۵ - سه‌همی
- ۳۶ - سیّوینج
- ۳۷ - سنه و بهر
- ۳۸ - سه‌بری

(ش)

- ۱- شه‌نگیّ
- ۲- شوخیّ
- ۳- شه‌میّ
- ۴- شه‌هزنان
- ۵- شانیّ
- ۶- شه‌هوان
- ۷- شه‌هناز
- ۸- شورو
- ۹- شه‌کر
- ۱۰- شابه‌ندهر
- ۱۱- شاوه‌لی
- ۱۲- شاوه‌لیا
- ۱۳- شه‌ربیّ
- ۱۴- شامیران
- ۱۵- شوتیّ
- ۱۶- شاریّ
- ۱۷- شه‌هباز
- ۱۸- شه‌پرزّه
- ۱۹- شا‌که‌ره‌م
- ۲۰- شه‌هزاد

- ۲۱ - شاهین
۲۲ - شهزاده
۲۳ - شریفان
۲۴ - شهوقی
۲۵ - شهمدین
۲۶ - شینی
۲۷ - شینو
۲۸ - شوخی
۲۹ - شهنگی
۳۰ - شاتر
۳۱ - شیرکو
۳۲ - شهمام
۳۳ - شین
۳۴ - شورهش
۳۵ - شابی
۳۶ - شاو
۳۷ - شکاک
۳۸ - شهرو
۳۹ - شهمری

(ع)

- ۱- عه گید
- ۲- عه بان
- ۳- عه قلیما
- ۴- عه قلیم
- ۵- عه یشه شان
- ۶- عه ریفا
- ۷- عوزه بیر
- ۸- عه زه م
- ۹- عاتیکا
- ۱۰- عنیه ت
- ۱۱- عه بیش
- ۱۲- عه شقی
- ۱۳- عه می گوزی
- ۱۴- عه سمه
- ۱۵- عه می عه جهل
- ۱۶- عه دلان
- ۱۷- عه به روش
- ۱۸- عه لی جان
- ۱۹- عه تو

(ف)

- ۱- فرمان
- ۲- فہخشان
- ۳- فہنہر
- ۴- فہیزی
- ۵- فہخوری
- ۶- فہتیح
- ۷- فہرزاد
- ۸- فہنار
- ۹- فہراشین
- ۱۰- فہرحو
- ۱۱- فیلدہوس
- ۱۲- فہیری
- ۱۳- فہہیم
- ۱۴- فہقی
- ۱۵- فہہیما
- ۱۶- فلامہرز
- ۱۷- فہلہک
- ۱۸- فہلہکناز

(ق)

۱- قهله‌ندهر

۲- قوبات

۳- قومری

۴- قودرهت

۵- قیمهت

۶- قهنتار

۷- قه‌دو

۸- قرئ

۹- قه‌دریا

۱۰- قونیا‌س

۱۱- قوم‌هت

۱۲- قوتاس

۱۳- قه‌یدان

۱۴- قیتی

۱۵- قالكو

(ك)

- ۱- کباری
- ۲- کتو
- ۳- کنی
- ۴- که کی
- ۵- که لهش
- ۶- که لو
- ۷- کاشی
- ۸- کاکل
- ۹- کوبار
- ۱۰- کازم
- ۱۱- کندو
- ۱۲- که مهر
- ۱۳- کاویس
- ۱۴- که لهش
- ۱۵- که لخی
- ۱۶- که چو
- ۱۷- کول ناز
- ۱۸- کیتی
- ۱۹- کوردو
- ۲۰- کتان

- ۲۱- کویزی
- ۲۲- کہزان
- ۲۳- کازوو
- ۲۴- کریٹ
- ۲۵- کہوی
- ۲۶- کو فہند
- ۲۷- کہ جو
- ۲۸- کیتو
- ۲۹- کیفی

(گ)

- ۱- گولی
- ۲- گولحو
- ۳- گولبهار
- ۴- گولی شان
- ۵- گوگو
- ۶- گهزنك
- ۷- گولنار
- ۸- گهثرى
- ۹- گوله قشان
- ۱۰- گهردهن
- ۱۱- گولستان
- ۱۲- گولی خان
- ۱۳- گهمى
- ۱۴- گیلی
- ۱۵- گهردی
- ۱۶- گوڤه‌ند
- ۱۷- گولی
- ۱۸- گولزار
- ۱۹- گه لائیز
- ۲۰- گولچن

- ۲۱- گول خاتین
۲۲- گلابی - گلابی به گ
۲۳- گه میفان

(ل)

- ۱- له علیخان
۲- لاجین
۳- له تو
۴- لقمان
۵- لاهیجان
۶- لاوه‌ند
۷- لزگین
۸- لافکو
۹- له یلان
۱۰- له تی

(م)

- ۱- مه‌لیسا
- ۲- مسریخان
- ۳- محو
- ۴- منفه‌زل
- ۵- میرزا
- ۶- مه‌هجه‌مین
- ۷- مه‌م
- ۸- مه‌می
- ۹- مژدین
- ۱۰- مه‌کی
- ۱۱- مه‌یری
- ۱۲- میران
- ۱۳- میرخان
- ۱۴- میرخاس
- ۱۵- مامیزدین
- ۱۶- میرحاج
- ۱۷- میرو
- ۱۸- مه‌یان
- ۱۹- مراری خان
- ۲۰- مراری

- ۲۱- مه‌تول
۲۲- مه‌قییلا
۲۳- مامول
۲۴- میهره‌بان
۲۵- ملکی
۲۶- ملکیا
۲۷- مه‌لخه‌م
۲۸- می‌رین
۲۹- مه‌دینا
۳۰- مه‌لو
۳۱- موخته‌به‌ر
۳۲- می‌ره‌م
۳۳- مه‌لیشا
۳۴- مه‌نیجا
۳۵- مامیز
۳۶- میهان
۳۷- مه‌سیحا
۳۸- محکو

(ن)

- ۱- نه‌سیما
- ۲- نیمو
- ۳- نه‌شروز
- ۴- نه‌جم
- ۵- نه‌جما
- ۶- نازه‌لین
- ۷- نازه‌نین
- ۸- نافیلا
- ۹- نه‌فیعا
- ۱۰- نازی
- ۱۱- نازی
- ۱۲- ناهیلا
- ۱۳- نازدار
- ۱۴- نهاری
- ۱۵- نه‌عمی
- ۱۶- نیشه
- ۱۷- نه‌سرین
- ۱۸- نه‌بی
- ۱۹- نه‌رمو
- ۲۰- نالیا
- ۲۱- نه‌عمو
- ۲۲- نه‌مر

(و)

- ۱- وهسیلا
- ۲- وهیسی
- ۳- وهتفا
- ۴- وازی
- ۵- وهزیرا
- ۶- واز
- ۷- وهسفی

(ه)

- ۱- ههلال
- ۲- هناری
- ۳- ههوار
- ۴- هاجو
- ۵- هاجیل
- ۶- ههدیا
- ۷- هنرقان
- ۸- همهیلا
- ۹- ههیدت
- ۱۰- هنار

- ۱۱- هه‌لات
- ۱۲- هه‌وه‌خان
- ۱۳- هه‌یدو
- ۱۴- هه‌یرو
- ۱۵- هه‌یری
- ۱۶- هه‌جی
- ۱۷- هه‌یهات
- ۱۸- هه‌یم
- ۱۹- هه‌سن

(ی)

- ۱- یه‌یریقان
- ۲- یه‌مدن

ژمارا وان ناڤا ټهوپن هاتپنه نفسپن دپاركرپن د بهشپ سى دا

ئا ، ټه - ٢٤ - ب - ٣٠ - پ - ١١ - ت - ١٢ - ج - ١٥ - چ - ٨
- ح - ٢١ - خ - ٢٨ - د - ١٩ - ر - ٢٥ - ز ژ - ٢٠ - س - ٣٦
- ش - ٣٩ - ع - ١٩ - غ - ١٠ - ف - ١٨ - ق - ١٥ - ك - ٢٨
- گ - ٢٢ - ل - ١٠ - م - ٣٨ - ن - ٢٢ - و - ٧ - ه - ١٩
- ي - ٢

بهشپ چوارى ٤

ټهوزاراف و پهيڤ و رستپن بزمانى ټنگليزى دهپنه ب كار ټپنان وهك
ټاخفت و نفپسپن ژ لايپ مه ڤه . ههژى كوتنپ يه كو هندهك ژوان ناڤپن
زانستى نه سهر ټاستپ جپهانپ ههمى ب كاردټنن .
بو نمونه وه كو يا نفپسى ل خوارى :-

١ - پلان ماستهر

٢ - پروبوژهل

٣ - كنترولكرن

- ۴- ییٰ نہ کتشفہ
- ۵- وایہرمدن
- ۶- لایتین سہ یاریٰ
- ۷- فیت پھمپ
- ۸- گازوائیل
- ۹- استیرنیٰ ترومیلیٰ
- ۱۰- تہلہ فزیون
- ۱۱- رادیو
- ۱۲- سوپہر مارکیٹ
- ۱۳- دریم ستی
- ۱۴- گہراج - پارک
- ۱۵- سپرنک
- ۱۶- مایکروفون
- ۱۷- فوتوشوپ
- ۱۸- داتاشوب
- ۱۹- رونک ساید
- ۲۰- دوو سایدی
- ۲۱- دیزاین
- ۲۲- فارمات
- ۲۳- دکیومینٹ
- ۲۴- میموری
- ۲۵- سپلیٹ

- ۲۶ - تهره کتور
- ۲۷ - گربستون
- ۲۸ - وایهر
- ۲۹ - پلهك
- ۳۰ - تیبیل له مپ
- ۳۱ - استریو
- ۳۲ - فیوز
- ۳۳ - کیبیل
- ۳۴ - سرکیټ
- ۳۵ - کافتریا
- ۳۶ - ترای
- ۳۷ - وورک شوپ
- ۳۸ - ئیکسپایهر
- ۳۹ - پلاییس
- ۴۰ - دهرنه فیس
- ۴۱ - لاوت سپیکهر
- ۴۲ - دکتور
- ۴۳ - جهنتل مهن
- ۴۴ - ئهلبوم
- ۴۵ - ریکلام
- ۴۶ - فیس بوک
- ۴۷ - لابتوپ

- ۴۸ - نه نتر نیت
- ۴۹ - کامیره
- ۵۰ - فتو کراف
- ۵۱ - فدیو
- ۵۲ - سه نتهر
- ۵۳ - تراکسود
- ۵۴ - هورن
- ۵۵ - سیناریو
- ۵۶ - موبایل
- ۵۷ - نیمیل
- ۵۸ - نه دریس
- ۵۹ - ده شبول
- ۶۰ - نایر به گ
- ۶۱ - نه ی بی نیس abs
- ۶۲ - سلاید
- ۶۳ - دهبل نه کسن
- ۶۴ - گیچ
- ۶۵ - گیر
- ۶۶ - ترانسیت
- ۶۷ - سیدی
- ۶۸ - نه تاری
- ۶۹ - تله فون

- ۷۰- وایرلیس
۷۱- ریفراندوم
۷۲- درام شفت
۷۳- سمینار
۷۴- کورس
۷۵- کویز
۷۶- سپری
۷۷- شامپو
۷۸- سشوار
۷۹- کوشن
۸۰- هورن
۸۱- ئوکه‌ی
۸۲- پاراسیتول و ههمی دهرمان
۸۳- ههمبدرگ
۸۴- بزئزمدن
۸۵- بزئزکارت
۸۶- سیم کارت
۸۷- فولدەر
۸۸- هولدەر
۸۹- شیئت
۹۰- فتوغراف
۹۱- سینهما

- ۹۲- سرنج
- ۹۳- پلان
- ۹۴- پروتو کول
- ۹۵- کلاس
- ۹۶- ئوتیل
- ۹۷- موتیل
- ۹۸- وهن وهی
- ۹۹- تروهی
- ۱۰۰- پلیت
- ۱۰۱- هول
- ۱۰۲- گورنهر
- ۱۰۳- په نهرتی
- ۱۰۴- فایل بوکس
- ۱۰۵- دوش
- ۱۰۶- کیمیکهل
- ۱۰۷- فیزیکهل
- ۱۰۸- پوتاسیوم - مه گنیسیوم .... هتند ژ که ره ستین کیمیاوی
- ۱۰۹- زبلی نتروجینی
- ۱۱۰- سوپهر
- ۱۱۱- فازهلین
- ۱۱۲- ئوتوماتیک
- ۱۱۳- ئوتونومی

- ۱۱۴- نارم
- ۱۱۵- باج
- ۱۱۶- نوکسیجین
- ۱۱۷- نژوجین
- ۱۱۸- گروپ
- ۱۱۹- تیپ
- ۱۲۰- ئەپرل فول
- ۱۲۱- پلاستەر
- ۱۲۲- بوند
- ۱۲۳- هەند بړنك
- ۱۲۴- فاكسین
- ۱۲۵- سکولا
- ۱۲۶- فاكولیتیا
- ۱۲۷- کومپانیا
- ۱۲۸- ئستوپ
- ۱۲۹- تاب گیر
- ۱۳۰- فول لایت
- ۱۳۱- سه کەن لاید
- ۱۳۲- کومپیوتەر
- ۱۳۳- سه نتهر
- ۱۳۴- سه نتهر فیوج
- ۱۳۵- تست تیوپ

- ۱۳۶- ماکروبايولوجى - فسيولوجى ... زهند
- ۱۳۷- پروفيسور- دكتور- ماجستير- دبلوم - بکالوريوس .... هتند
- ۱۳۸- کونسيرت - مانشيٓت - بيانو- ئورگ - جاز - گيتار
- ۱۳۹- ريپورتاج - سگيچ
- ۱۴۰- کاونتەر
- ۱۴۱- ديسک
- ۱۴۲- فول
- ۱۴۳- په يکه ر
- ۱۴۴- رينک
- ۱۴۵- بودى
- ۱۴۶- سلايد
- ۱۴۷- پلاتين
- ۱۴۸- رادى تهر
- ۱۴۹- تايم کيس
- ۱۵۰- پستن
- ۱۵۱- گرنک شفت
- ۱۵۲- شفت
- ۱۵۳- فلادين
- ۱۵۴- به نر
- ۱۵۵- چهک
- ۱۵۶- ده بو
- ۱۵۷- چينه

- ۱۵۸- واشهر
۱۵۹- ئويەل پەمپ
۱۶۰- كەوهر
۱۶۱- پلەك واير
۱۶۲- دېنەمو
۱۶۳- بوربەرىن
۱۶۳- دېلكو
۱۶۴- چويىن
۱۶۵- فندېش
۱۶۶- كېس
۱۶۷- ئور كوندشن
۱۶۸- بانك
۱۶۹- ترافك لايت
۱۷۰- ئەلە منيوم
۱۷۱- پوليس
۱۷۲- پەنسەلېن
۱۷۳- تابلو
۱۷۴- شەفەر
۱۷۵- بىلدوزەر
۱۷۶- رەمپە
۱۷۷- فورت
۱۷۸- كوستەر

- ۱۷۹- لوری
۱۸۰- بانو
۱۸۱- سیکاره
۱۸۲- شورت
۱۸۳- بهسکت بول
۱۸۴- پیمپونگ
۱۸۵- کاسیت
۱۸۶- مول
۱۸۷- کریم
۱۸۸- چه مپینک
۱۸۹- شورت کهره بایی
۱۹۰- ئسته ند
۱۹۱- پاچ
۱۹۲- لاند کروز
۱۹۳- بهستره
۱۹۴- نیقیا
۱۹۵- شه فهر
۱۹۶- که نال
۱۹۷- کود
۱۹۸- ماوسی کومپوتهری
۱۹۹- ئو گهر
۲۰۰- تی شیرت

- ۲۰۱- لیقل
۲۰۲- میفراس
۲۰۳- ئوفیس
۲۰۴- داوی
۲۰۵- میزو پوتامیا
۲۰۶- گهله‌ری
۲۰۷- اسکییج
۲۰۸- درام
۲۰۹- دیالوک
۲۱۰- ئورکان
۲۱۱- سیړک
۲۱۲- نورمال
۲۱۳- نه کروباتیک
۲۱۴- جولیسیتیک
۲۱۵- جهناستیک
۲۱۶- دی لوکس
۲۱۷- سنگل فیس
۲۱۸- بایریکس
۲۱۹- سری فیس
۲۲۰- پوینت
۲۲۱- ئوفه‌ر پاس
۲۲۲- دیالوک

- ۲۲۳- سیناریو
- ۲۲۴- دیزاین
- ۲۲۵- ئیستوتیا
- ۲۲۶- کییل
- ۲۲۷- دی فی دی
- ۲۲۸- فیدرال
- ۲۲۹- سیدی
- ۲۳۰- سلاید
- ۲۳۱- کونترول
- ۲۳۲- کورس
- ۲۳۳- فلاش
- ۲۳۴- دانس
- ۲۳۵- پیتموس
- ۲۳۶- هارد سک
- ۲۳۷- فیمه لی مول
- ۲۳۸- مه کزی مول
- ۲۳۹- پیرو گروپ
- ۲۴۰- ش
- ۲۴۱- دریم ستی
- ۲۴۲- پارکا نازادی
- ۲۴۳- ئەکتیف وپراکتیکی و تیوری
- ۲۴۴- نورمال
- ۲۴۵- سیف و کنترول ودیلیت
- ۲۴۶- سه نته ری باژیری

ژبده

- ۱- ریزمانا كوردی / صادق بهاءالدين نامیدی ۱۹۸۷
- ۲- گولوك ههلچنین/ئیدیومین كوردی / خالد صالح ۲۰۰۷
- ۳- فدههنگو كا فدهمانبهرا / عبدالستار فهتاح حسن
- ۴- پدهرتوكا/ ملا نهنوهر مائی (محاضرة عن الكورد في الصين)
- ۵- كوردستان و دهوامهت الحرب د. محمد احسان ۲۰۰۰
- ۶- فدههنگی ههراشان كوردی- كوردی ههولیر ۲۰۰۷
- ۷- هوزانفانیت كورد، صادق بهاءالدين، چاپا ئیكى ۱۹۸۰
- ۸- زاراڤین رهوشهنبیری، عسمان ایتوتی- پدهرتوكاخانا جزیری ۲۰۰۷
- ۹- خهران، فدههنگه کی كشتوكالی تایبهتمهنده - كوردی-عهرهبی، حمید صالح فدههادی ۲۰۰۹
- ۱۰- میرگهها ناڤین كوردی- عهبد الستار كوریمهبی- چاپخانا خانی چاپا ئیكى ۲۰۰۵
- ۱۱- فدههنگا سپیریژ- كوردی- عهرهبی- محمد امین دوسکی دهزگههی سپیریژ ۲۰۰۹
- ۱۲- قاموس سپیریژ-عهرهبی - كوردی محمد امین دوسکی- دهزگههی سپیریژ- دهوك ۲۰۰۸
- ۱۳- فدههنگا كتانی یا زانستی- عهرهبی- كوردی- لاتینی، دكتور مسعود كتانی و نهندا زیار دلشادمسعود كتانی، دهوك ۲۰۰۸

۱۴- جوودی - یا هه‌فگرتی - کوردی- عه‌ره‌بی دانهر نعمت حسین

باجلوری

۱۵- گه‌نجینا په‌یقین ئا‌فیس‌تایی-دکتور فازل عمر

۱۶- ئیدیه‌می‌ت کوردی - صادق بهاء‌الدین ۲۰۰۵

۱۷- ریبه‌را ری‌تقی‌سا کوردی، زاری کورمانجی، نه‌وزاد هروری ۲۰۱۱

۱۸- فه‌ره‌نگا مایی - کوردی - عه‌ره‌بی - تاها مزهر مایی - ۲۰۰۹

محمد ابراهيم ناميدى

- شاره زايى راگه هاندنى
- روژنامه نفيس
- ريفه بهرى چاندنى يى پيشكه فنى .
- باوه رنما به كه لوريا چاندنى / ميسل ۱۹۷۰-۱۹۷۳
- باوه رنما دبلوم / په يمانگه ها چاندنى / بغداد ۱۹۷۳-۱۹۷۴
- پلا شاره زايى راگه هاندنى / زانكوييا نيو مه كسيكو يا
ته مريكى ۲۰۰۸=۲۰۱۰
- پشتى سى خولين راگه هاندنى ۲۰۰۸ ل دهوله تا ئوردن ۲۰۰۹ و
۲۰۱۰ ل هدرىما كوردستانى / ههوليرا پايتهخت.
- باوه رنمين ده رچونا ده هان خولين روژنامه فانيى و راگه هاندنى ل
هه رىما كوردستانى و ده رفهى هه رىمى يا ريكخراوا R.T.L و
.F.A.O
- وه رگرنا نارمى نافه ندا په يامنيىرا - دهوك يى ريزلينانى ۲۰۱۱
- خه لاتكرن ب نارمى شاره وانبا جزيرى ل كوردستانا باكوور يى
ريزلينانى ۲۰/۴/۲۰۱۲
- سكرتيرى نفيسينى يى گوڤارا ريبازا چاندنى ۱۹۹۹-۲۰۰۰
- دهسته كا نفيسه ران / گوڤارا كشتوكال.
- سكرتيرى نفيسينى / گوڤارا لاوان ۱۹۷۶-۱۹۷۷

- ئەندامى ئىكە تياروژنامە نقيسىن جيهانى.
- ئەندامى سەندىكا روژنامە نقيسىن كوردستانى .
- ئەندامى سەندىكا ھونەرى گشتوكالى كوردستان -
- رېقەبەرى پشكا راگەھاندنى / دھوك .

پەرتوكىن چاپ كرىن

- ۱- روزنا ما چاندنى ۲۰۰۳
- ۲- نامىلكا راگەھاندنى گشتوكال ۲۰۰۵
- ۳- راگەھاندنا چاندنى ئەرك و ئارمانج ۲۰۰۹
- ۴- گوڤارىن چاندنى ۲۰۱۰
- ۵- روژنامەڤانى - روژنامە نقيس - خواندەڤان ل كوردستانى ۲۰۱۰
- ۶- ھندەك رېبەرىن سالانە يىن رېقەبەرىياگشتى يا چاندنى ل پارىزگھا دھوكى
- ۷- نەمانا ھندەك پەيڤىن زمانى كوردى- زارى كرومانجى ل دھقەرا بەھدىنان ۲۰۱۲ .

وهسائين وهزارهاتا رهوشه بیری و لاوان
 ریشه بهریا گشتی یا رۆژنامه فانی و چاپ و به لافکرنی
 ریشه بهریا چاپ و به لافکرنی - دهوک

ژ	نافی پەرتوکی	نقیسه ر	نوخ	ژمارا لاپەران	سال
۱-	بایولوژیا گهردی و خانە	وهر گهیران ژ ئینگلیزی: دیان جمیل	۵۰۰۰	۱۷۰	۲۰۱۱
۲-	مایکرو بایولوژی	وهر گهیران ژ ئینگلیزی: دیان جمیل	۵۰۰۰	۴۰۰	۲۰۱۱
۳-	رومان خودیکا ژبانیه - ج ۱	د. عارف حیو	۵۰۰۰	۲۰۸	۲۰۱۱
۴-	شۆرشین جه ماوه ری ئه رهب	د. فاضل عمر	۴۰۰۰	۱۰۵	۲۰۱۱
۵-	رۆلی دهقی دنا فاکرنا درامایا کوردیدا	شفان قاسم	۵۰۰۰	۲۴۳	۲۰۱۱
۶-	تطور الاعلام الكردي (۱۹۹۱-۲۰۰۳)	حسین صدیق عقراوی	۵۰۰۰	۲۹۳	۲۰۱۱
۷-	الروایة التاریخية (دراسة في الادب الروائي محمد سليم سواری نموذجا)	د. جمال خضیر الجناهی	۵۰۰۰	۲۲۶	۲۰۱۱
۸-	تافگه لیگه ریان ل رۆتاهیا پرا جینۆتی	ته حسین نافشکی	۵۰۰۰	۱۵۲	۲۰۱۱
۹-	هن نالیین جفاکی کوردی دکولتۆری گه لیری دا	نزار محمد سعید	۴۰۰۰	۱۴۳	۲۰۱۱
۱۰-	هینری ماتیس (۱۸۶۹ - ۱۹۵۴)	فه می بالایی	۴۰۰۰	۸۵	۲۰۱۱
۱۱-	شوونوارین ده فیرا دهۆکی	عزەت فندی	۵۰۰۰	۲۴۷	۲۰۱۱
۱۲-	سزائین عه مەری عه فدی ژ کانیا جرافتی	هزر فان عبد الله	۴۰۰۰	۴۴۵	۲۰۱۱
۱۳-	فن و عمارة الكورد	رنا فتحی الأومري	۵۰۰۰	۳۱۶	۲۰۱۱
۱۴-	فهرهنگا زمانی پەرتییا / کوردی - پەرتی	فاضل عمر	۴۰۰۰	۲۷۲	۲۰۱۱

٢٠١٢	٢٠٠	٢٠٠٠	جۆن ئايكەن - و. هزرفان	٣١- دى چەوا ژ بۆ زارۆكان نقىسى
٢٠١٢	١٩٠	٣٠٠٠	حاجى رەمەزان ئەمىن بېسكى	٣٢- جەگەر، چەند شىرەتېن دەرونى ژبو چەوانيا پەروەردە كرنا زارۆكان
٢٠١٢	١٤٢	٣٠٠٠	رمى ئاكرى	٣٣- بابەتېن سېنەمايى و فوتوگرافى
٢٠١٢	١٢٠	٢٠٠٠	صىرىە صالح حسن	٣٤- خىزانا بەختەوەر (هەژمارە كا بابەتېن جفاكېنە يېن گرىدايى ب خىزان و جفاكى)
٢٠١٢	٥٧٢	٤٠٠٠	ورگىزان ژ عەرهىي: داود مراد خەيدە	٣٥- جون س گىست، ژيان ل ناؤ كوردان دا (مىژوويا ئىژدىان)
٢٠١٢	٧٤	٢٠٠٠	ئىدگەر ئالان پۆي/و. كافىن نەجىب	٣٦- سەرهاتىن شىلو و ئاشوويى (توچە)
٢٠١٢	٢١٦	٣٠٠٠	صديق حجى ولى	٣٧- جونيكرنا گىرەكىن زمانى كوردى
٢٠١٢	٤٣٦	٤٠٠٠	حسىن سەدىق	٣٨- پەيوەندى و گەھاندن د راكەھاندنى دا
٢٠١٢	١٢٨	٣٠٠٠	باقى نازى	٣٩- سەتەكھۆلى تە چ دىتە بىژە؟
٢٠١٢	٣٨٨	٤٠٠٠	رجب جمىل حىب	٤٠- ئامىدى (العمادىه) ١٩٢١-١٩٧٥ دراسە فى التارىخ السىاسى
٢٠١٢	٢٨٦	٤٠٠٠	عبد الكرىم بىحى الزىيارى	٤١- القصد الكردىه القصيرە (قراوہ مقارنہ)
٢٠١٢	٢٦٠	٤٠٠٠	و. ماجد محمد وىسى	٤٢- زەنگىنى ھىژا
٢٠١٢	٢١٤	٣٠٠٠	مسعود ياسىن چەلكى	٤٣- زانسق جوانككارى دھوزانا كوردىدا (مەلايى جزىرى - خانى وەك نمونە)
٢٠١٢	٤٠٠	٥٠٠٠	فاخر حەسەن گولى	٤٤- سىكۆيى شكاك - رىبەرى تەفكەر رزگاربخوازا گەلى كورد
٢٠١٢	٤١٦	٤٠٠٠	رىزان شقان ئىسفى	٤٥- ھيومانىزم د ھۆزانا نو يا كوردى دا
٢٠١٢	٣٨٨	٥٠٠٠	جاسم عبد شلال	٤٦- علماو قەموا الى الموصل من الكرد ومن كوردستان

۲۰۱۲	۳۱۶	۶۰۰۰	محمد صالح طیب - ریہر جعفر	میٹروویا کوردستانی یا کدھن (کوۆتیدک ل میٹروویا سیاسی)	۴۷-
۲۰۱۲	۲۱۶	۳۰۰۰	مسعود خالد گولی	گەنجینه	۴۸-
۲۰۱۲	۲۲۰	۴۰۰۰	باقی نازی	فرهنگا تیرمین ویزهیی	۴۹-
۲۰۱۲	۲۴۴	۴۰۰۰	عبدالجبار عبدالرحمن	نهیئین دیارده و رهفتارین جفاکی	۵۰-
۲۰۱۲	۱۶۸	۴۰۰۰	باقی نازی	ریزمانا زمانی کوردی	۵۱-
۲۰۱۲	۲۸۸	۳۰۰۰	محمد ابراهیم نامیدی	نهمانا هندهک پهیئین زمانی کوردی	۵۲-

وهشانين پروژين ههڤشك و هاريكاري بين
 ريشه بهريا گشتي يا راگه هاندني و چاپ و به لافكرني
 ريشه بهريا چاپ و به لافكرني - دهوك

ش	لايهن	نقيسه ر	ناهي پدروكي	سال
١.	كوربه ندا سه ردهم يا قوتابيان	به لافو كا سالانه	زمانی دايكي	٢٠١٢
٢.	ئيكه تيا نقيسه رين كورد/دهوك	ئهمين عهبدو لقادر	تيور و ته كنيكين شروفه كرنا روماني (تيور، گوشي تيريني، مونتاج، ديالوگ)	٢٠١٢
٣.	ئيكه تيا نقيسه رين كورد/دهوك	يونس احمد	رائحه الوردي قصص قصيرة	٢٠١٢
٤.	ئيكه تيا نقيسه رين كورد/دهوك	حسب الله يحيى	الكتابه بالحبر البيج	٢٠١٢
٥.	ئيكه تيا نقيسه رين كورد/دهوك	ئدريس عدلي ديرگزيكي	ئهو ستيرا ته فياي (ههلبهست)	٢٠١٢
٦.	ئيكه تيا نقيسه رين كورد/دهوك	محمد د عدلي ياسين	ههڤوه غهري باي	٢٠١٢
٧.	ئيكه تيا نقيسه رين كورد/دهوك	دهم هات ديره كي	Hest diaxivin (ههلبهست)	٢٠١٢
٨.	ئيكه تيا نقيسه رين كورد/دهوك	سهلمان شايخ مامي	د عهشقا ته دا (هوزان)	٢٠١٢
٩.	ئيكه تيا نقيسه رين كورد/دهوك	فههيل محسن	دي روياره كي كه مه كليل ژ بو في ده ركه هي بي وه لات	٢٠١٢
١٠.	ئيكه تيا نقيسه رين كورد/دهوك	خالد حسين	روژه كي هو گووت	٢٠١٢
١١.	كومه لا ههلبهستفانين گهنج	كومه لا ههلبهستفانين گهنج	داستانه كا ههلبه سارتی	٢٠١٢
١٢.	ريكخراوا سيما	پروفيسور د. سابر عهبدو لالا زيباري	سيما ٢	٢٠١٢

۰۰۵۲
رېښه بهرنا چاپ و پېلاډکرنې - دهون
ژمارا سپاردنې ۲۳۸۱ - ۲۰۱۲